

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**ODGOVORNA UREDNICA:**Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:**Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs**REDAKCIJA:**Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Zoran Vukmanov Šimokov (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Strahovanja i nadanja

Reagirajući na uvjete raspisanog javnog natječaja Radiodifuzne ustanove Vojvodine za izbor neovisnih radio i televizijskih produkcija programa, koji će se prvi put emitirati na programima Radio-televizije Vojvodine u 2009. godini, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata Tomislav Žigmanov izrazio je strahovanje da će kultura vojvodanskih Hrvata biti i nadalje nevidljiva u javnom prostoru kojeg pokriva RTV. Naime, RTV je raspisao natječaj za produkciju televizijskih emisija na srpskom, mađarskom, slovačkom, rusinskom, rumunjskom i romskom jeziku, ali ne i na hrvatskom jeziku. Ovim povodom oglašilo se i Hrvatsko nacionalno vijeće koje je »izrazilo nezadovoljstvo« što među jezicima na kojima će biti emitiran program nema hrvatskog jezika. U priopćenju HNV-a, kojeg je potpisao predsjednik Branko Horvat, navodi se kako je »očito da će se dosadašnja praksa emitiranja programa na hrvatskom jeziku i dalje svoditi na neovisnu produkciju«, a da »nepostojanje hrvatske redakcije na RTV-u hrvatskoj zajednici priječi ostvarenje jednog od temeljnih prava: prava na informiranje na materinjem jeziku«.

Predsjednik HNV-a je izrazio nadu da će u skorije vrijeme u okviru organizacijske strukture RTV-a biti utemeljena i redakcija na hrvatskom jeziku, kako za potrebe emitiranja televizijskog, tako i za potrebe radijskog programa, odnosno da će sistematizacijom radnih mjesta to biti uistinu i realizirano. Osim toga, predsjednik se nada i da će hrvatska zajednica imati priliku predložiti svoga predstavnika u Programski savjet RTV-a. Nedavno je i predsjednica Izvršnog odbora HNV-a izrazila zabrinutost zbog umanjivanja financijskih sredstava iz republičkog proračuna za funkcioniranje nacionalno-manjinskih vijeća.

Kako neslužbeno saznajemo, uskoro se očekuje dovršetak procesa reorganizacije u RUV-u i nova sistematizacija radnih mjesta, a prema toj novoj organizacijskoj shemi planirano je i osnivanje hrvatske redakcije. Također neslužbeno, saznajemo i kako će u novom Programskom odboru RUV-a, čije je imenovanje na dnevnom redu vojvodanske skupštine u srijedu, biti i jedan član iz redova hrvatske zajednice. Nade predsjednika tijela nacionalno-manjinske samouprave će tako, čini se, biti ispunjene. A što se strahovanja tiče, strahujemo samo od jednoga - da jedine aktivnosti na izgradnji nacionalno-manjinske infrastrukture ne ostanu samo »post festum« aktivnosti, reagiranja na nepovoljne događaje onda kada se već dogode, umjesto da se aktivno radi na njihovom rješavanju.

Ako zbog nepostojanja hrvatske redakcije i financiranja produkcije emisija doista i postoji opasnost da kultura Hrvata s ovih prostora ostaje »nevidljiva«, kao problem se pojavljuje i to što su i aktivnosti iz same hrvatske zajednice i njenih tijela, osim prosvjeda »post festum«, prilično »nevidljive«.

J. D.

U OVOME BROJU Radiodifuzna ustanova Vojvodine objavila natječaj za neovisne produkcije
HRVATSKE PRODUKCIJE NI U NATJEČAJU 6Petnaesta obljetnica Saveza vojvodanskih Mađara kao politički spektakl
PRIJATELJI NOVI, TU STE! 8Izložba radova Igora Hofbauera u Subotici
PRIZNATI MAJSTOR KONCERTNOG PLAKATA 32IZVAN PROTOKOLA: Mato M. M. Groznica, zamjenik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine
OBITELJ I PRIJATELJI SU MI OSNOVNA PREOKUPACIJA I INSPIRACIJA 42

Hrvatske produkcije ni u natječaju

*Za potrebe programa Televizije Novi Sad raspisan je natječaj za televizijske emisije na srpskom, mađarskom, slovačkom, rusinskom, rumunjskom i romskom jeziku, ali ne i na hrvatskom jeziku * Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH) Tomislav Žigmanov u priopćenju »izražava strahovanje da će vidljivost hrvatske kulture i nadalje biti ograničena u vojvođanskoj javnosti« * »Hrvatska zajednica ima svoj program, ima malo novinara koji ju pripremaju, pa hrvatski program planiramo proširiti sadržajima iz Hrvatske«, kaže izvršni direktor Radiodifuzne ustanove Vojvodine Dragan Guzijan*

Radiodifuzna ustanova Vojvodine objavila je početkom lipnja javni natječaj za izbor neovisnih radijskih i televizijskih produkcija programa koji će se prvi put emitirati na programima Radio-televizije Vojvodine u 2009. godini. Za potrebe programa Televizije Novi Sad raspisan je natječaj za televizijske emisije na

Na raspisani natječaj reagirao je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH) čiji ravnatelj Tomislav Žigmanov u priopćenju »izražava strahovanje da će vidljivost hrvatske kulture i nadalje biti ograničena u vojvođanskoj javnosti. To krijepimo na temelju javnog natječaja što ga je Radiodifuzna ustanova Vojvodine Radio-

u javnom prostoru koje pokriva RTV. Javnost ne treba podsjećati da je zakonska obveza RTV jednako pravo svim manjinama na informiranje na vlastitom jeziku. ZKVH skreće pozornost da se na ovaj način ne nastavlja samo diskriminacija hrvatske manjine u Vojvodini već se uvelike narušava cjelina multikulturnoga habitusa

pokrajine, čiji je i hrvatski segment sastavni dio«.

Na kraju priopćenja, ZKVH iskazuje žaljenje što su demokratska načela ravnopravnosti i mogućnosti sudjelovanja u javnom životu i ovoga puta zaobišla pripadnike hrvatske zajednice u Vojvodini.

U izjavi za Hrvatsku riječ izvršni direktor za koordinaciju programa,

srpskom, mađarskom, slovačkom, rusinskom, rumunjskom i romskom jeziku, ali ne i na hrvatskom jeziku. Također se traže i radijski programi na srpskom, mađarskom, slovačkom, rumunjskom i rusinskom jeziku za Radio Novi Sad.

U tekstu natječaja se navodi kako programi trebaju biti različitih žanrova, sadržaja, dužine trajanja, kao i »na jezicima na kojima Radiotelevizija Vojvodine emitira svoje televizijske i radijske programe«. Pravo konkurirati imaju neovisni producenti, fizičke i pravne osobe, a povjerenstvo Radiodifuzne ustanove Vojvodine će obaviti izbor prema svojim godišnjim planovima, programskim kriterijima i tržišnim uvjetima.

televizija Vojvodine (RUV RTV) objavila početkom ovog mjeseca za izbor programa nezavisnih radijskih i televizijskih produkcija, koji će se prvi put emitirati u programima te medijske kuće u ovoj godini, a prema kojem su programi na hrvatskom jeziku izostavljeni«.

U priopćenju stoji i kako »bez prava da neovisne radijske i televizijske produkcije na hrvatskom jeziku sudjeluju na ovome natječaju i proizvode među ostalim i emisije iz područja kulture, uz materijalnu potporu poreznih obveznika putem javnog radiodifuznog servisa, sadržaji koji se odnose na kulturnu baštinu i suvremenu kulturnu produkciju vojvođanskih Hrvata bit će i nadalje nevidljivi

Reagiranje predsjednika HNV-a na raspisani natječaj RTV

RTV mora osigurati jednaka prava svim manjinama

Upovodu raspisanog javnog natječaja koji je Radiodifuzna ustanova Vojvodine Radio-televizija Vojvodine objavila početkom ovog mjeseca za izbor programa nezavisnih radijskih i televizijskih produkcija koji će biti emitirani u ovoj godini, Hrvatsko nacionalno vijeće (HNV) izražava nezadovoljstvo što među jezicima na kojima će biti emitiran program nema hrvatskog jezika.

»Očito je da će se dosadašnja praksa emitiranja programa na hrvatskom jeziku i dalje svoditi na neovisnu produkciju. Nadalje, očito je da nepostojanje hrvatske redakcije na RTV, hrvatskoj zajednici priječi ostvarenje jednog od temeljnih prava: pravo na informiranje na materinjem jeziku.

Nepostojanje redakcije ne može biti razlogom izostavljanja programa na hrvatskom jeziku u spomenutom natječaju. Cijenimo da se unutar RTV-a moglo naći načina da se i pokraj nepostojanja hrvatske redakcije, omogućiti da neovisna produkcija koja trenutačno realizira emisiju na hrvatskom jeziku na RTV, aplicira na natječaj, budući da problem financiranja nije sustavno riješen, te da se to rješava po ad hoc principu.

Iskreno se nadamo da će u skorije vrijeme u okviru organizacijske strukture RTV biti utemeljena i redakcija na hrvatskom jeziku, kako za potrebe emitiranja televizijskog, tako i za potrebe radijskog programa, odnosno da će sistematizacijom radnih mjesta to biti uistinu i realizirano. Podsjećamo kako je i zakonska obveza RTV-a da osigura jednako pravo svim manjinama na informiranje na vlastitom jeziku. Također se nadamo da će i prilikom izbora najavljenog Programskog vijeća RTV-a, hrvatska zajednica imati priliku predložiti svoga predstavnika čije će djelovanje pomoći da pripadnici hrvatske zajednice ne budu uskraćeni za ono što im po zakonu i pripada«, stoji u priopćenju Hrvatskog nacionalnog vijeća što ga je potpisao predsjednik Branko Horvat.

produkcije i tehnike Radiodifuzne ustanove Vojvodine *Dragan Guzijan*, o izostavljanju u natječaju neovisnih produkcija koje bi za tu televiziju mogle pripremati program na hrvatskom jeziku, kaže:

»To je zato što pokušavamo, odnosno u tijeku je pregovaranje, da dobijemo ili kupimo program na hrvatskom jeziku izravno iz Hrvatske. Zbog naših proračunskih ograničenja neće sve naše redakcije dobiti te produkcije. To je stvar proračuna. Hrvatska zajednica ima svoj program, ima malo novinara

koji ju pripremaju, pa hrvatski program planiramo proširiti sadržajima iz Hrvatske. Manje redakcije imaju emisije koje priprema naša televizija. U budućnosti bi se trebale formirati te redakcije kao ozbiljnije i kao takve bi mogle proizvoditi više programa.

Što se tiče produkcije, neovisno o tekstu objavljenog natječaja, mogu nam se javiti producenti koji pripremaju program na hrvatskom jeziku. Zbog nepostojanja jezične barijere mi bismo te emisije mogli objaviti i na prvom programu RTV. Malo su

Skupština APV

O novom Programskom odboru RUV-a

Na 11. sjednici Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine, koja je zakazana za 24. lipnja, između ostalog na dnevnom redu je i razrješenje aktualnog, te imenovanje novog Programskog odbora Radiodifuzne ustanove Vojvodine (RUV).

nas u tome pretekle televizijske kuće iz Beograda, koje su već osigurale hrvatske serije na svojim kanalima«, zaključuje izvršni direktor za koordi-

naciju programa, produkcije i tehnike Radiodifuzne ustanove Vojvodine *Dragan Guzijan*.

D. D.

25. lipnja – Dan državnosti Republike Hrvatske

Dan državnosti, 25. lipnja, u Republici Hrvatskoj državni je blagdan kojim se obilježava povijesna odluka Sabora donesena istoga datuma 1991. godine. Povijesnoj odluci Hrvatskoga sabora o pokretanju postupka razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika donesenoj 25. lipnja 1991. prethodila je takva odluka 94 posto građana Republike Hrvatske iskazana na referendumu održanom 19. svibnja 1991. godine.

Na temelju takvog očitovanja volje građana, a nakon neuspjeha pregovora s ostalim bivšim jugoslavenskim republikama o izlasku iz državopolitičke krize, Sabor Republike Hrvatske, na zajedničkoj sjednici sva tri saborska vijeća 25. lipnja 1991. godine donosi Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske, kojom se utvrđuje da »ovim činom Republika Hrvatska pokreće postupak razdruživanja od drugih republika i SFRJ. Republika Hrvatska pokreće postupak za međunarodno priznavanje«. Na istoj je sjednici Sabor donio i Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska je 8. listopada 1991. godine, koji se danas slavi kao Dan neovisnosti, raskinula državno-pravne saveze s ostalim republikama i postala slobodna, samostalna i neovisna država.

U povodu obilježavanja Dana državnosti Republike Hrvatske, a u organizaciji Generalnog konzulata RH u Subotici, 22. lipnja će od 20 sati u restoranu Mala gostina na Paliću svečanim domjenkom za uzvanike biti proslavljen ovaj blagdan. Istim povodom, svečano će primanje organizirati i Veleposlanstvo Republike Hrvatske, 25. lipnja, na sam Dan državnosti.

D. D.

Postignut dogovor predsjednika Srbije i pokrajinskog premijera

Usvajanje Statuta Vojvodine ovog ljeta

Predsjednici Republike Srbije *Boris Tadić* i Izvršnog vijeća Vojvodine *Bojan Pajtić* dogovorili su se na sastanku koji su imali u povodu 16. summita šefova država centralne Europe, da se na dnevnom redu Skupštine Srbije tijekom ljeta nađu Statut Vojvodine i zakon o nadlež-

nostima, budući da republički parlament neće imati uobičajenu dvomjesečnu ljetnu stanku.

Do kašnjenja ovih dvaju za pokrajinu značajnih pravnih dokumenata, zaključeno je u razgovoru, došlo je zato što republička vlada tek sada ubrzano radi na pripremi teksta zakona o nadležnostima bez kojega se ne može usvojiti novi Statut pokrajine.

Tijekom razgovora dogovorena su dva moguća termina kada bi republički zastupnici raspravljali o Statutu i zakonu – srpanj, za vrijeme održavanja Univerzijade, ili početkom kolovoza. Pajtić je izrazio zadovoljstvo što će ovi dokumenti biti doneseni prije jesenskog zasjedanja.

Danas blagdan hrvatske zajednice

Obilježnica rođenja biskupa *Ivana Antunovića*, koja se obilježava 19. lipnja, jedan je od četiri blagdana hrvatske zajednice u Srbiji. Ovim povodom danas će se u župnoj crkvi sv. Roka u Subotici s početkom u 17,30 sati služiti svečana sveta misa. Nakon misnog slavlja u prostorijama župnoga ureda, u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća, bit će upriličen svečani domjenak.

Mladež DSHV-a

Osnivanje novih mjesnih odbora

Prilikom održavanja jednodnevne likovne kolonije 20. lipnja na salašu *Marka Skenderovića* na Bikovu, gdje će biti prisutni i mladi članovi Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini iz cijele pokrajine, bit će održane osnivačke skupštine šest novih mjesnih organizacija Mladeži DSHV-a: Aleksandrova, Bikova, Bezdana-Bačkog Brega, Vajske, Starog Žednika, Svetozara Miletića-Stanišića. Na sastanku predsjedništva Mladeži DSHV-a održanom 12. lipnja u Subotici, donijeta je i odluka o organiziranju humanitarnog koncerta za zajednicu ovisnika »Hosana« koja se nalazi u Starom Žedniku.

Z. S.

U Novom Sadu

U tijeku summit šefova država centralne Europe

Summit šefova država centralne Europe »Zajednički rad na nadvladavanju izazova 3E – ekonomija, energija i europske integracije« održava se od 18. do 21. lipnja u Novom Sadu, u Skupštini Autonomne Pokrajine (AP) Vojvodine.

Osim domaćina, predsjednika Srbije *Borisa Tadića*, na summitu sudjeluju predsjednici Austrije, Bugarske, Hrvatske, Moldavije, Češke, Italije, Makedonije, Crne Gore, Poljske, Slovačke, Slovenije, Ukrajine i predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Izravan prijenos summita, u petak 19. lipnja od 10.30 do 13 sati, osigurava Javni servis Radio-televizije Srbije.

PETNAESTA OBLJETNICA SAVEZA VOJVOĐANSKIH MAĐARA KAO POLITIČKI SPEKTAKL

Prijatelji novi, tu ste!

Na svečanu akademiju u povodu 15 godina postojanja Saveza vojvođanskih Mađara pred imponantnim brojem članova i simpatizera okupio se u subotu na paličkoj Ljetnoj pozornici najviši i najreprezentativniji sloj političara iz domicilne i matične im države

Piše: Zlatko Romić

Da im je uspjelo, uspjelo im je! I to višestruko i višeznačno. Na svečanu akademiju u povodu 15 godina postojanja Saveza vojvođanskih Mađara pred imponantnim brojem članova i simpatizera okupio se u subotu na paličkoj Ljetnoj pozornici najviši i

nika Mađarske *Sándora Pappa*, nove predsjednice MSZP-a *Ildikó Lendvai*, dopredsjednice Fidesza *Ildikó Gaál*, pa i ministra za rad i socijalnu skrb *Rasim Ljajića*, čak i predsjednice Skupštine Srbije *Slavice Đukić-Dejanović* uz mnoštvo, u svakoj prilici gostiju visokog

DODVORAVANJE BEZ MILOSTI

Ali, kada je prvi šok ustupio mjesto prebiranju po čudno okupljenim dojmovima, a još više nakon govora predsjednika SVM-a *Istvána Pásztor*a, otvorio se prostor za

žave prepoznat kao najozbiljniji partner u kreiranju budućih političkih odnosa. I pored toga što je put tih odnosa do sada bio posut više trnjem nego latima, tolika akumulacija najskupljeg političkog kapitala na jednom mjestu odaje jasno priznanje SVM-u da je shvaćen ozbiljno, a u slučaju (ni slučajno slučajnog) govora Tomislava Nikolića čak i kao poželjnog partnera od kojeg se »ne traži ništa« (!), a zauzvrat se blanko nudi mnogo toga, poput garantiranih mjesta u budućoj Vladi, primjerice! Uspjut, subotnji veliki uspjeh SVM-a potvrđuje i da se (još jednom) pokazao kao najjača manjinska stranka u ovoj zemlji s, kako bi to rekao njegov predsjednik, »nezavisnim političkim identitetom« koji ga je upravo svojom snagom već odavno integrirao u (nacionalno) većinski dio društva. To je, uostalom, inteligentno, logično i pošteno istaknuo predsjednik Socijaldemokratske unije dr. Žarko Korać riječima kako je SVM napravio ključnu prekretnicu u svojoj politici odlukom da nakon pobjede DOS-a sudjeluje u vlasti i na taj način na sebe preuzme dio odgovornosti koja se tiče obavljanja poslova od državnoga značaja.

Isto to, »samo malo drugačije«, može se reći i kada je riječ o odnosima SVM-a s matičnom državom. Subotnji skup poslužio je svim relevantnim političkim predstavnicima u Mađarskoj da dođu i umile se SVM-u makar tog trenutka, sve u dugoročnom cilju buduće dobre suradnje. Isti su ti predstavnici, ovisno tko je s koje i kada je s koje strane bio, potisnuli gorke optužbe upravo od SVM-a zbog mačehinskog odnosa Mađarske glede vođene politike uoči referendumu o dvojnom državljanstvu ili pljusku od koje je nedavno zabridio obraz (ako je) predsjednika Mađarske zbog uskraćenog gostoprimstva od strane SVM-a u

Među najvišim državnim dužnosnicima i predsjednik najjače oporbene stranke

najreprezentativniji sloj političara iz domicilne i matične im države, pri čemu je poprilična doza tajnosti o njihovom sastavu – hotimice ili ne – poslužila kao vrhunski izveden efekt za podizanje iznenađenja na najvišu razinu.

Dobro, prisustvo tajnika Ministarstva vanjskih poslova Mađarske *Vilmosa Szabó*a, veleposla-

ranga manje ili više se jednostavno podrazumijevalo. Ali, da s bine čestitke, pozdrave i želje za uspješnu budućnost domaćinima upute osobno predsjednik Srbije (i Demokratske stranke) *Boris Tadić*, a zatim i predsjednik Srpske napredne stranke *Tomislav Nikolić*, e to je već kod mnogih izmamilo više nego čujan uzdah.

omiljenu zabavu ljudi od sprovođa i svadbi do odluka i odnosa na najvišoj svjetskoj razini: analizi, tj. raščlambi, kako je već tko voli krstiti.

Ključni i više no očiti zaključak nakon subotnjeg političkog »bulija« svakako je da je SVM, a napose njegov predsjednik, i od strane matične i od strane domicilne dr-

Svečana akademija održana je na Ljetnoj pozornici na Paliću

vrijeme proslave obljetnice Mađarske revolucije 1848. Namjesto toga, predsjednica MSZP-a *Ildikó Lendvai* rekla je nešto što se i inače rijetko može čuti od sunarodnjaka koji u dijasporu dolazi »s viših pozicija«, tj. iz matične države. Rekla je da je u Suboticu i Vojvodinu došla kako bi nešto i naučila od svojih domaćina i rođaka po nacionalnoj liniji. Ako to iskreno misli, tek će biti prilike da od vojvođanskih Mađara nauči nešto o osnovama mudrosti opstanka. I to fazno: od prijeratnih, ratnih i poratnih vremena kojima su teškoće i uglavnom ne baš prijateljski odnos većinskog okruženja zajednička konstanta.

FILOZOFIJA MANJINSKOG DUHA

U tom kontekstu, nakon prigodnih zahvala i odavanja priznanja osnivačima i dosadašnjim predsjednicima, mogu se shvatiti i riječi Istvána Pásztora da SVM (čitaj: Mađari) nikada nisu niti će ikada raditi na destabilizaciji zemlje u kojoj žive. Upravo te riječi u svojoj dubinskoj strukturi otkrivaju suštinu, što bi filozofi rekli, »manjinskog bitka« na ovim prostorima. Taj »bitak«,

naime, čak i kada nitko za njega ne pita jednostavno ima potrebu unprijed se pravdati za opće (po)teškoće i za koje (po)najveću odgovornost snosi većina, a ne manjina. Jasnije rečeno, teško da bi itko prošao bez čuđenja na licu kada bi na akademiji Srpske napredne stranke Tomislav Nikolić ili konvenciji Srpskog pokreta obnove *Vuk Drašković* ili bilo koji nacionalno nemanjinski lider svoje izlaganje započeo riječima da »Srbi nikada neće raditi na destabilizaciji države« (iako praksa u mnogim primjerima pokazuje upravo suprotno). Zanimljivo, u govoru Istvána Pásztora ni riječi nije bilo o najaktualnijim političkim pitanjima, napose onim koji su za program ove stranke od vitalne važnosti. Valjda je, valjda pravilno, procijenio da povod na Ljetnoj pozornici nije prigodan za takvu vrstu obraćanja, posebno stoga što se prije njega o tome već izjasnio Boris Tadić. Predsjednik je države (i DS-a), kao što je to već poznato, u balon regionalizacije na Paliću upuhnuo dodatni zrak dvosmisleno ga filjujući dvosmislenom tvrdnjom kako regionalizacija ni u kom slučaju nije suprotna temeljnim načelima Statuta Vojvodine i zakona o njezinim nadležnostima s

još dvosmislenijom formulacijom da njihovo usvajanje u Skupštini Srbije mora biti sukladno Ustavu i zakonima ove zemlje.

DOSSIER KOŠTUNICA

Konačno, kako već spomenuti sprovodi i svadbe i odluke i odnosi na najvišoj svjetskoj razini ne mogu u analizama proći i bez ogovaranja, tako ni subotnji skup na Paliću nije mogao proći bez toga. Ako se, reci-

mo, obraćanje Borisa Tadića glede regionalizacije i Statuta Vojvodine više može shvatiti kao poruka svom stranačkom kolegi koji plaću prima kao predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine, onda je i izostanak *Bojana Pajića* sa subotnjeg »večernjeg domjenka« ne samo razumljiv nego i jasan pokazatelj odnosa unutar samog DS-a. Međutim, do potpune bistrine politički pismenom čovjeku s ovih prostora razvidan je izostanak predsjednika Lige socijaldemokrata Vojvodine *Nenada Čanka* i svih njemu podređenih stranačkih dužnosnika. Dosljedno se držeći i po kog grama poštenja u politici, *Nenad Čanak* jednostavno nije mogao prijeći preko činjenice da mu dojučerašnji i dugogodišnji saveznici i politički »uglavnomistomišljenici« u krug potencijalnih partnera uvlače i dojučerašnje zajedničke ne samo ideološke neistomišljenike nego i političke neprijatelje. Taj potez Nenada Čanka, bez obzira na tumačenje njegove (ne) racionalnosti, naišao je zacijelo na odobravanje svih koji od dodira s politikom ne očekuju samo led nego i koji stupanj više, ali i dijela članstva samog SVM-a (u što se potpisnik ovih redova osobno uvjerio), a vodstvo ove stranke imat će dosta vremena da im objasni i uvjeri ih kako je upravo netom odabrani put ispravan. Onako, kako je to možda bivši predsjednik *József Kasza* pokušava(va)o prilikom uspostavljanja »bratsko-trgovinskih odnosa« s bivšim premijerom i aktualnim predsjednikom Demokratske stranke Srbije *Vojislavom Koštunicom*. Ishod je, na sreću Istvána Pásztora, poznat. Sada samo treba odabrati metode za gradnju zacrtane strategije.

Potpora suradnji Srbije i Mađarske

Za projekte 436.513 eura

Europska komisija je prihvatila šest projekata prekogranične suradnje vojvođanskih općina i gradova s partnerima iz Mađarske, za što će biti izdvojeno 436.513 eura. Potporu za projekte, kojim bi se poboljšala infrastruktura, životna sredina, te obrazovanje, dobile su općine Bačka Topola, Mali Idoš, Vršac i Čoka, te gradovi Sombor i Subotica.

Gradu Somboru odobreno je 88.295 eura za kreiranje baze podataka i web sitea, uspostavljanje stalnog regionalnog informativnog centra, edukaciju 1.000 učenika iz Sombora, Apatina, Odžaka, Kule i Bače te za stvaranje 160 zelenih točaka u školskim dvorištima. Subotici je namijenjeno 73.800 eura za izradu projektne dokumentacije biciklističke staze Šupljak-Male Pijace-Velebit, dužine 11 kilometara. Tim novcem trebalo bi napraviti i studiju utjecaja 115 kilometara biciklističke staze na životni okoliš.

NA PALIĆU ODRŽAN SEMINAR SINDIKATA POLJOPRIVREDE EX-YU REGIJE

Obrazovanje kao odgovor na pitanja budućnosti

Neki zakoni vezani uz poljoprivredu veoma su stari, a to je prostor u kojemu državne institucije moramo primorati da odrade dio posla, kaže Denis Paradiš iz hrvatskog sindikata * Poslije ulaska Slovenije u Europsku Uniju tvornice se jedna za drugom zatvaraju jer dolazi do koncentracije kapitala i rada, kaže Jovan Labanac iz slovenskog sindikata

Financijska, gospodarska i opća kriza u Europskoj Uniji i cijelom svijetu neposredno se održava i na radnike i zaposlene u poljoprivredi, osobito na njihovu zaštitu i sigurnost na radu i zdravlje. Kakva su iskustva i praksa u području osiguravanja uvjeta rada, kakvi su zakoni i propisi u ovom području i kako se oni mogu unaprijediti, te dokle se stiglo kada je riječ o granskim kolektivnim ugovorima i pitanjima sigurnosti i kako se pojedine multinacionalne kompanije ponašaju u državama naše regije, bila je tema seminara održanog na Paliću od 15. do 19. lipnja u kojem su sudjelovali predstavnici sindikata poljoprivrede svih bivših republika Jugoslavije – Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore i Srbije. Seminar je organiziran uz podršku Sindikata 3F iz Danske (United Federation of Danish Workers 3F) i njemačke Fondacije Friedrich Ebert, a inicijativa da se osigura kontinuirano sindikalno osposobljavanje i edukacija u ovom području potekla je nakon prve Konferencije sindikata poljoprivrede jugoistočne Europe, održane listopada prošle godine također na Paliću, gdje je konstatirano da zaposleni ne poznaju svoja prava iz područja zaštite na radu, ili pak ako

su im poznata, ne koriste ih.

»Kao i u susjednim državama tako su i kod nas neki zakoni vezani uz poljoprivredu veoma stari, a to je prostor u kojemu jednostavno državne institucije moramo primorati da odrade dio posla. Mislim da je to jako bitno jer na taj način ćemo zadržati dio članova koji, na žalost, odlaze i gube vjeru u ono što radimo. Moramo proširiti svoj rad i pokušati radnicima ponuditi nešto novo i nešto više, a mislim da je zaštita na radu i zdravlje za naše ljude i one koje mi predstavljamo jako bitno u cijeloj toj priči«, kaže predstavnik Sindikata poljoprivrede Hrvatske Denis Paradiš.

U poljoprivredi i prehrambenoj industriji Slovenija je imala oko

30.000 zaposlenih, a danas je u tom području još samo 14.000 radnika. Predstavnik sindikata živinske industrije Slovenije Jovan Labanac ističe kako, premda je riječ o jedinom reprezentativnom sindikatu koji okuplja oko 67 posto zaposlenih u spomenutom području, broj članova sada naglo pada.

»Poslije ulaska Slovenije u EU, tvornice se jedna za drugom zatvaraju jer dolazi do koncentracije kapitala i rada. Tako nemamo više tvornicu šećera, nemamo više tvornicu duhana, prije nego što sam ovamo došao zatvorila se i poznata tvrtka MIP s proizvodnjom poznatih pršuta i mesa odakle je 750 ljudi otišlo na berzu na zapošljavanje«, kaže Labanac te dodaje kako se

poslodavci nerijetko izgovaraju da je svemu uzrok svjetska i gospodarska kriza kako bi sakrili svoje greške i probleme koje su imali i prije krize.

Premda u Bosni i Hercegovini postoje zakonski okviri kada je riječ o području zdravlja i zaštite na radu, predstavnik tamošnjeg sindikata Jova Jovanović kaže kako puno problema ima u primjeni zakonskih propisa.

»Naša statistika pokazuje da prekovremeni rad dosta utječe na sigurnost rada, a budući da u poljoprivredi ima puno sezonskih poslova često se prekovremeni rad zloupotrebljava i prelazi okvir koji je utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorima. Drugi je problem što radnici sami ne poznaju svoja prava kad je riječ o zaštiti na radu i slučaj prijave tek kad inspektor dođe na teren. Dakle, kolika je krivica poslodavca što nije osigurao odgovarajuće uvjete, toliko su krivi i radnici jer ne poznaju svoja prava u konkretnim slučajevima.«

Odgovor na teško pitanje – što raditi u budućnosti, nije tako težak, kaže sindikalni predavač Sindikata 3F Per Ejzenrajh. Odgovor je obrazovanje ljudi koji se bave zaštitom, sigurnošću i zdravljem na radu.

S. Mamužić

Radnici Medoprodukta prosvjedovali na ulicama Tavankuta

Zašto ne reaguju ministarstva?

»Ako u Medoproduktu nitko ne bude odgovarao, onda niti jedno poduzeće u Srbiji nema perspektivu i sada treba vidjeti kako će se ovdje završiti pitanje vlasništva. Zatvoriti uspješno poduzeće, to samo znači da se ono crpilo, pljačkalilo i da nitko ne zna gdje se potrošio novac. Sada je najvažnije da država

preuzme sudbinu ovog poduzeća, a kad kažem država, mislim na Beograd, jer čak ni Vojvodina nema ingerencije. Potrebno je da reagiraju ministarstva ekonomije, pravosuđa i unutarnjih poslova, jer se ovdje mnoge stvari ne poštuju«, rekao je Slavko Milisavljević iz UGS Nezavisnost na prosvjedu radnika Medoprodukta održanom

u centru Tavankuta u ponedjeljak, 15. lipnja.

Oko 150 radnika ovog poduzeća, koji štrajkuju već tri tjedna zbog neisplaćenih višemjesečnih plaća, blokiralo je promet u selu prosvjednom šetnjom tijekom koje su na transparentima nosili poruke: »Nemojte pljačkati Vojvodinu, pogriješit ćete«,

»Gospodo ministri sklonite trutove«, »Đorđeviću, gasiš tvrtku i selo u kojem si odrastao...«

»Ove godine smo dobili samo dio plaće za ožujak, žiro račun je i dalje blokirao, a porezi i doprinosi također nisu regulirani. Podnijeli smo prijavu okružnom javnom tužitelju, jer postoje dokazi da je poduzeće upropaštavano krimi-

PRED OVOGODIŠNJU ŽETVU

Malo prostora za optimizam seljaka

Piše: Zvonko Sarić

Za nekoliko dana se očekuje početak žetve pšenice. Procjenjuje se da je pšenica posijana na oko 600.000 hektara u Srbiji. Prošlogodišnji urod pšenice težio je dva milijuna i 100 tisuća tona, ali nije goruće pitanje – koliko će žita biti ove godine, nego – po kojoj će cijeni biti kupljeno? Trenutna cijena na burzi za 1 kilogram žita je 11 dinara, a kako se najavljuje, tijekom žetve pšenica će se otkupljivati najvjerovatnije po cijeni od 10 do 11,5 dinara za kilogram.

Prema procjenama stručnjaka, najavljuje se da ovogodišnji urod neće preći dva milijuna tona, ali zar manji urod ne bi trebao značiti veću cijenu? Problema s matematikom može biti i ako znamo da su poljoprivrednici, koji su primijenili odgovarajuću agrotehniku u proizvodnji pšenice, uložili oko 50.000 dinara po hektaru, a kako se na jednom hektaru u prosjeku proizvede od 3.000 do 5.000 kilograma pšenice, onda otkupne cijene koje se najavljuju neumitno znače da će poljoprivrednici biti u gubitku ili na »pozitivnoj nuli«.

SKLADIŠTARI KUPUJU KAD JE CIJENA NAJNIŽA

»Nema zaštitnih cijena za poljoprivredne proizvode, dakle nema garantiranih cijena, te će se cijene svih poljoprivrednih proizvoda, pa tako i pšenice, formirati na tržištu. Je li to dobro i jesu li naši poljoprivredni proizvođači spremni za tržišnu utakmicu – diskutabilno je pitanje. Možda je ipak prerano za 'slobod-

no tržište', bar što se tiče poljoprivrednih proizvoda«, kaže portparol Udruge poljoprivrednika »Subotica« *Miroslav Ivković* i naglašava problem skladištenja poljoprivrednih proizvoda.

Iz godine u godinu poljoprivrednici se nadaju boljim otkupnim cijenama, a ove godine nadali su se da će moći zaraditi na pšenici i to zahvaljujući sustavu robnih zapisa po Zakonu o javnim skladištima, koji bi im omogućio skladištenje pšenice u silosima pod povoljnijim uvjetima, ali sam zakon je ipak beskoristan bez podzakonskih akata, koji još uvijek nisu donijeti.

»Nekada smo naše poljoprivredne proizvode predavali, a ne prodavali – što je ogromna razlika, silosima i državnim mlinovima. Pšenica je skladištena i na neki način isplaćivana u dužim ili kraćim rokovima. Sada smo došli u situaciju da našu robu trebamo prodati privatnim vlasnicima skladišta, jer mi kao proizvođači nemamo kapaciteta za skladištenje robe. Prodajemo našu pšenicu uglavnom onda kada je najveća ponuda na tržištu, što znači i najnižu cijenu. Nenadoknativa je greška što su skladišni i prerađivački kapaciteti izgrađeni posljednjih pedesetak godina novcem od poljoprivredne proizvodnje, a na uštrb proizvođača. I što se događa? Mi sada trebamo našu robu prodati tvrtkama u privatnom vlasništvu, koje naravno žele kupiti robu što je moguće jeftinije. Hoću reći da je problem to što država nije osigurala barem dio akcija tih skladišta ili mlinova za poljoprivredne proizvođače. Tako bi i mi poljo-

privrednici imali kakav-takav utjecaj na poslovanje skladišta i mlinara i mogli bi makar djelomice zaštititi naše interese. Sadašnje Ministarstvo za poljoprivredu nastoji da se kod skladištara koji imaju ugovore da će skladištiti robu za interes države, pohranjuje određena količina pšenice, te da država snosi troškove skladištenja, dok se roba ne proda, ali mislim da će to teško zaživjeti već za ovu žetvu«.

PEKARNICE U MRAMORU, A NEKI PROFESORI JOŠ LOBIRAJU

»Trenutačno je cijena za kilogram pšenice minimalna na našem tržištu. Plašim se da će uslijed ponude nakon žetve doći i do pada, ali se očekuje i da Direkcija robnih rezervi otkupi određenu količinu pšenice i tako stvori klimu na tržištu za veću potražnju pšenice, kako bi seljaci dobili bar neki dinar više. Prerađivači i pekari jako dobro lobiraju za svoje interese. Svake godine pred žetvu angažiraju nekoliko profesora s Tehnološkog fakulteta, koji pred samu žetvu objavljuju u medijima da se od naše proizvedene pšenice ne može proizvesti kvalitetno brašno, a time se ne mogu ni peći kvalitetna peciva i da se ovdašnji seljaci u proizvodnji kvalitetne pšenice ne mogu porediti s proizvodnjom seljaka u okolnim zemljama. To nije točno! U pitanju je lobiranje od strane prerađivača i određenih profesora, koje nanosi ogromnu štetu našoj poljoprivredi, jer se obara cijena. Jeste li vi možda nekada

Miroslav Ivković

čuli da je, primjerice, neki mađarski medij prenio izjavu 'stručnjaka' da je loša kvaliteta uroda pšenice?«, kaže Miroslav Ivković.

Poljoprivredni proizvodi iz Srbije se tradicionalno izvoze u Bosnu i Hercegovinu i jednim dijelom u Hrvatsku, ali ta tržišta žele osvojiti i poljoprivredni proizvođači iz Mađarske. Tržišna utakmica je u tijeku, a skladištari i mlinari kažu da postoje zalihe pšenice i da je to jedan od razloga zbog čega se cijena pšenice ne treba podizati. A, je li to baš tako?

»Pšenica se uvijek može prodati ili mijenjati za neku drugu robu bilo gdje na tržištu. Znamo da je Rusija, koja je donedavno bila uvoznik pšenice, postala izvoznik i da ruska država dotira taj izvoz kako bi seljaci bili zaštićeni i da mogu svoju pšenicu prodati po realnoj cijeni. To su ti odnosi koji ovdje, kod nas, nedostaju. Kada uđemo u ovdašnje pekarnice, vidimo da su te prodavaonice u mramoru, mesingu i staklu. To je pokazatelj gdje završava trud seljaka«.

nalnim radnjama i prijevarama», naveo je potpredsjednik gradskog vijeća samostalnih sindikata *István Húgyi*.

Štrajkački odbor ponovno je uputio dopis na petnaestak adresa na svim razinama, od državne do gradske, ali i Upravi za borbu protiv organiziranog kriminala i Okružnom tužiteljstvu.

»Još jednom pozivamo *Živojina Dorđevića* da se urazumi i sjedne s radnicima i kaže hoće li prenijeti dionice na drugoga, ili ih prodati.

Naše je mišljenje da ih je najbolje ustupiti radnicima, koji će bolje brinuti o poduzeću od njega«, rekao je Húgyi.

Kako je najavio dogradonačelnik *Petar Horvacki*, koji se priključio prosvjedu, za srijedu (17. lipnja) zakazan je sastanak s pokrajinskim tajnikom za rad, socijalnu skrb i ravnopravnost spolova *Miroslavom Vasinom*, na kojemu će biti riječi o sudbini ovog poduzeća.

S. M.

Mirela Lucić, voditeljica konzularnih poslova u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici

Neophodne strategije i veća angažiranost

*Hrvatski predstavnici koji participiraju u pokrajinskoj i republičkoj vlasti trebali bi se više angažirati kod donošenja i provedbe propisa * Lokalne samouprave pomažu hrvatske udruge i njihove manifestacije, ali još uvijek nedovoljno * Materijalna pomoć udrugama može uslijediti samo na temelju dobro osmišljene strategije, konkretnih i utemeljenih projekata od strane hrvatske zajednice * Hrvatska bi zajednica trebala više poraditi na izobrazbi kadrova koji će održavati nastavu na hrvatskom jeziku*

Razgovor vodila: Dušica Dulić

Svakodnevno radeći na osiguravanju traženih dokumenta i putnih isprava Republike Hrvatske, te surađujući s čelnicima hrvatskih institucija i udruga diljem Vojvodine, konzulica drugog razreda i voditeljica konzularnih poslova u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici Mirela Lucić, privela je ovih dana kraju svoj gotovo petogodišnji mandat. Kroz izravne kontakte te sudjelovanje na brojnim manifestacijama imala je prigodu upoznati funkcioniranje i rezultate rada institucija te tradiciju i običaje ovdašnjih Hrvata, a pratila je i brojne kadrovske promjene u zajednici.

HR: Vi ste gotovo punih pet godina bili na dužnosti voditeljice konzularnih poslova u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici. Kada je riječ o tim poslovima, zbog čega su Vam se ovdašnji Hrvati najčešće javljali? U kojem je postotku uspješno odgovoreno na njihove zaprimljene zahtjeve? Jeste li osobno imali nekih problema u svezi s obavljanjem ovih poslova?

Ako govorimo samo o Hrvatima s ovih prostora, sasvim sigurno najveći broj njih se Konzulatu obraćao radi reguliranja hrvatskog državljanstva, a potom i putovnica. O pozitivnom ishodu postupka ne volim govoriti u postotcima. Svatko onaj tko je u postupku dokazao svoju nacionalnu pripadnost hrvatskom narodu taj je i postao hrvatski državljanin. U ovom poslu uvijek imate zadovoljnih i manje zadovoljnih stranaka, to je sasvim normalno. Osobno nekih velikih problema ili prije bih rekla neugodnosti, tijekom ovih pet godina, nisam imala.

HR: Za vrijeme Vašeg službovanja u Subotici počelo je održavanje i konzularnih dana u Somboru. Kako funkcionira, te kolika je zainteresiranost

za konzularne poslove na tom području?

Konzularne dane u Somboru započeli smo u prosincu prošle godine. Zahvaljujući dobroj organiziranosti, kako nas iz Konzulata, tako i predstavnika somborske vlasti koja nam je osigurala dobar prostor i prateću infrastrukturu, sve funkcionira u najboljem redu. Ako tome dodamo i veliku posjećenost, posebice Hrvata s tog područja, možemo biti u potpunosti zadovoljni. To znači da smo prepoznali njihove probleme i potrebu da ih riješe, a to smo im omogućili održavanjem konzularnih dana.

HR: Generalni konzulat RH je surađivao s brojnim lokalnim samoupravama na teritoriju Vojvodine, osobito s onima u kojima u značajnijem broju žive Hrvati. Koliko, po Vašem mišljenju, samouprave pomažu ovdašnje Hrvate, njihove institucije i manifestacije, te treba li ta potpora biti jača? Koriste li ovdašnje hrvatske udruge svu pomoć i mogućnosti ovdašnjih gradova, Pokrajine Vojvodine, pa i Republike Srbije?

Posebno bih istaknula dobru suradnju Generalnog konzulata s lokalnom vlasti u Subotici,

Novom Sadu i Somboru. Naravno, suradnja je na zavidnoj razini i s drugim lokalnim samoupravama u Vojvodini. Ne može se reći da samouprave ne pomažu Hrvate, hrvatske udruge i njihove manifestacije. Pomažu, ali još uvijek nedovoljno. Osobno mislim da Republika Srbija na svim razinama, od lokalne do republičke, sustavno malo izdvaja sredstava za funkcioniranje hrvatske zajednice i njezine projekte. No, tu dolazimo i do pitanja aktivnosti same

samo na temelju dobro osmišljene strategije, konkretnih i utemeljenih projekata od strane hrvatske zajednice. Ipak, ne treba smetnuti s uma i globalnu recesiju, koja i Republici Hrvatskoj nameće potrebu štednje na svim područjima.

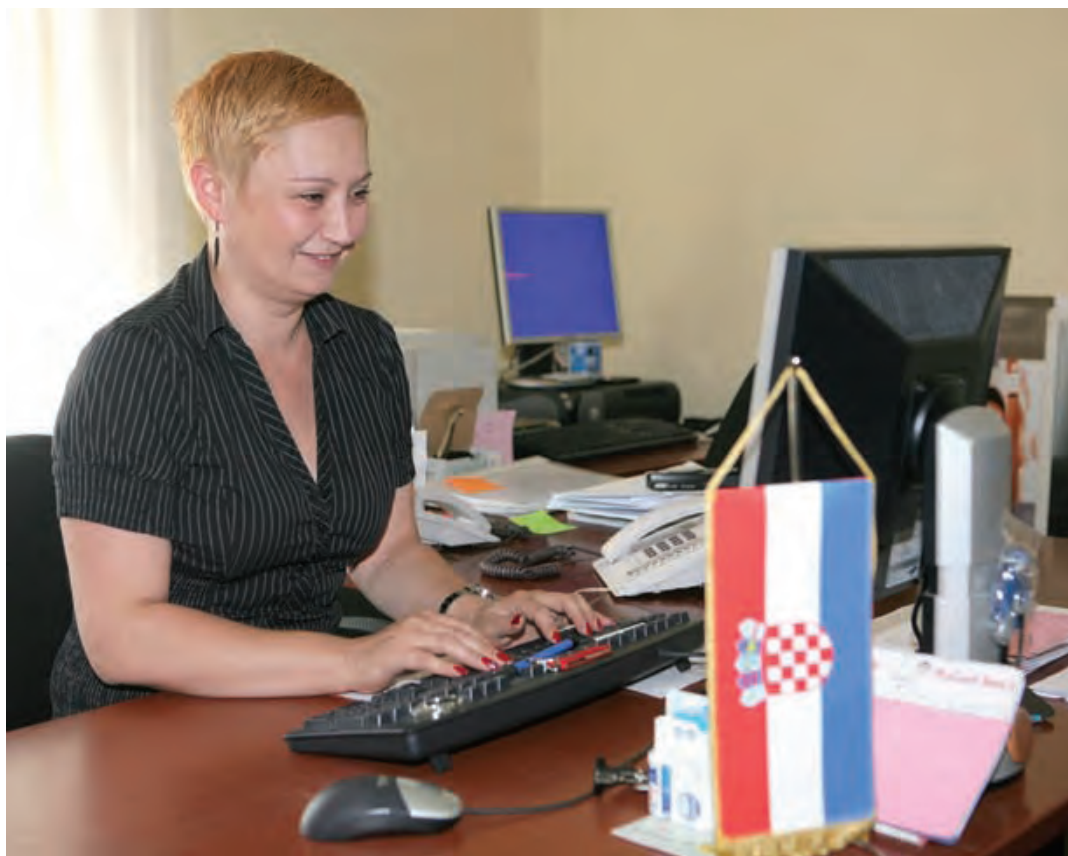
HR: Hrvatska je zajednica u vremenu Vašeg službovanja u Generalnom konzulatu ponovno dobila zastupnika u Skupštini Srbije, ima zastupnike i dužnosnike u vojvodanskoj vlasti, a

više angažirati već kod donošenja propisa u Republici Srbiji, a potom i kod njihove provedbe, a tu veliku ulogu trebaju imati predstavnici hrvatske zajednice koji participiraju u pokrajinskoj i republičkoj vlasti.

HR: Suradivali ste i s dužnosnicima triju saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća. Koliko ova institucija u višegodišnjem kontinuiranom radu, po Vašem mišljenju, odgovara izazovima i

području kulture, svakako treba istaknuti osnivanje prve profesionalne institucije, a to je Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata. Dakle, rezultati postoje, a to je ono što je dobro i što se može pripisati uspjehu Hrvatskog nacionalnog vijeća.

HR: Bili ste angažirani i na poslovima vezanim uz provedbu hrvatskih parlamentarnih izbora u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici,

Osobno mislim da Republika Srbija na svim razinama, od lokalne do republičke, sustavno malo izdvaja sredstava za funkcioniranje hrvatske zajednice i njezine projekte. No, tu dolazimo i do pitanja aktivnosti same hrvatske zajednice. Mišljenja sam da hrvatske udruge rijetko imaju neke značajnije projekte s kojima bi mogle aplicirati prema institucijama ove države i na taj način si osigurati financijska i druga materijalna sredstva.

hrvatske zajednice. Mišljenja sam da hrvatske udruge rijetko imaju neke značajnije projekte kojima bi mogli aplicirati prema institucijama ove države i na taj način si osigurati financijska i druga materijalna sredstva.

HR: Redovito ste pratili i potporu Republike Hrvatske hrvatskoj zajednici na ovim prostorima. Kakvom ju Vi ocjenjujete?

Republika Hrvatska redovito, svake godine, izdvaja iz proračuna sredstva kojima pomaže hrvatsku zajednicu, ne samo u Vojvodini, odnosno Srbiji, već i u drugim državama gdje žive Hrvati. Svi se slažemo da bi možda trebalo više materijalno pomoći aktivnosti hrvatskih institucija i udruga, međutim, ta pomoć može uslijediti

po prvi put Hrvati sudjeluju i u izvršnoj vlasti nekoliko gradova i općina. Kakvim Vi ocjenjujete političku participaciju Hrvata u političkom životu Srbije, Vojvodine, gradova? Koliko se imenovani i postavljeni predstavnici ove zajednice snalaze na novim dužnostima, koliko su rezultati njihova angažmana pridonijeli boljitku zajednice?

Sama činjenica da Hrvati participiraju u političkom životu Srbije znači boljitak za cijelu zajednicu. Taj se boljitak sigurno osjeti u zajednici. Kao jedan od primjera mogu navesti zalaganje republičkog i pokrajinskog zastupnika kod osnivanja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata. Tu je i osnivanje hrvatskih odjela u subotičkoj gimnaziji. Smatram da se treba

zahtjevima koji se stavljaju pred nju? Što je ono što biste im pripisali kao veliki uspjeh?

Hrvatska zajednica na ovim prostorima ima status manjine od 2002. godine. Dakle, možemo reći kako je još uvijek mlada zajednica pred kojom tek slijede izazovi. S druge strane, u ovih sedam godina, zahvaljujući prije svega Hrvatskom nacionalnom vijeću, Hrvatima je omogućeno obrazovanje na hrvatskom jeziku u pet osnovnih škola i subotičkoj gimnaziji. Tu treba dodati i formiranje Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, čiji je suosnivač HNV, a kroz čiju djelatnost se Hrvatima osigurava informiranje na hrvatskom jeziku kako u pisanom, tako i u elektroničkom mediju, putem radija i televizije. Na

ali i na nekoliko izbornih mjesta u Vojvodini. Kako Vi vidite i objašnjavate uglavnom vrlo malu zainteresiranost ovdašnjih hrvatskih državljana za glasanje u izornoj jedinici dijas-pore?

Sukladno zakonskoj regulativi Republike Hrvatske, sve diplomatske misije i konzularni uredi u inozemstvu zaduženi su za provedbu postupka prethodne registracije birača koji borave izvan Republike Hrvatske. Generalni konzulat Republike Hrvatske pokrivao je šest izbornih mjesta u Vojvodini. Iako su hrvatski građani koji žive na ovim prostorima bili dobro informirani o održavanju izbora, izlaznost nije bila velika. Izlazak na izbore predstavlja individualnu volju svakog pojedinca, s druge strane na hrvatskoj zajednici je

ocjena postoji li interes izaći u većem broju na izbore i glasovati u izbornoj jedinici izvan domovine.

HR: Vi osobno imate višegodišnje iskustvo s prijavljivanjem i upisom mladih s teritorija Vojvodine na sveučilišta diljem Hrvatske. Ove godine je većina bruća ostala bez stipendija, a od sljedeće će studijske godine zainteresirani za upis morati polagati i hrvatsku državnu maturu ukoliko žele studirati u Hrvatskoj. Koliko se, po Vašem mišljenju, ove novine mogu odraziti na zainteresiranost i uspješnost mladih iz Vojvodine pri upisu na studij u Hrvatskoj? Kako bi im se moglo pomoći i tko bi to trebao učiniti?

Zajednica bi zajedno s mjerodavnim institucijama u Republici Hrvatskoj trebala razraditi plan stipendiranja studenata u Hrvatskoj s ciljem boljeg korištenja kadrovskih resursa za potrebe djelovanja hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Trebalo bi možda razmisliti i o ciljanom stipendiranju u Republici Srbiji kako bi se što prije stvorila osnova za sustavno obrazovanje, informiranje i kulturno djelovanje zajednice. Osnovni preduvjet za to je angažman same zajednice na pripremi »terena«, a tu podrazumijevam rad s roditeljima, informiranje učenika, komunikaciju s institucijama, organiziranje informativnih skupova i stručnih radionica. Smatram da je tu zajednica nedovoljno angažirana. Jedan sastanak prije samih prijava na fakultete u Hrvatskoj s roditeljima i učenicima je uistinu nedovoljan, a imam osjećaj kako im se upravo tada obećava sve i svašta samo da bi se u što većem broju upisali. Ono što smatram najvažnijim je da zajednica mora naći model po kojem će ih po povratku uključiti u rad ne samo hrvatske zajednice, već i u društvo općenito. Što se tiče polaganja državne mature, prema informaciji kojom raspolažem, Hrvatsko nacionalno vijeće je u pregovorima s predstavnicima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, kako bi se pripreme za polaganje pravovremeno obavile.

HR: Osim što se nastojalo razvijati osnovnoškolsko obrazovanje na hrvatskom jeziku, za vrijeme Vašega mandata u Subotici je otpočelo obrazovanje na hrvat-

skom i u Gimnaziji »Svetozar Marković«. Koliko se mjerodavni uspješno snalaze u radu na ostvarenju ovoga manjinskog prava te što smatrate najvećim problemima u realizaciji ovoga velikoga projekta?

Na području obrazovanja na hrvatskom jeziku rezultata ima. Međutim, pred hrvatskom zajednicom tek predstoji posao koji treba odraditi. Tu prije svega mislim na udžbenike i pedagošku dokumentaciju kao što su školski dnevnik, svjedodžbe i dačke knjižice na hrvatskom jeziku, a koje mjerodavne institucije Republike Srbije trebaju osigurati. Ono što predstavlja prioritet, na kojem bi hrvatska zajednica trebala više poraditi, je izobrazba kadrova koji će održavati nastavu na hrvatskom jeziku. Nastavnice hrvatskog jezika koji dolaze iz Republike Hrvatske, po

mom osobnom sudu, su privremeno rješenje na području obrazovanja na hrvatskom jeziku. Svakako je dobro da su tu, jer mogu puno ponuditi, kako učenicima, tako i drugim nastavnicima koji predaju u hrvatskim razredima.

HR: Vi imate višegodišnje iskustvo u radu konzularnih poslova. Gdje ste do sada radili ovaj posao i koliko ga je bilo teže ili pak lakše raditi u Subotici u odnosu na druge gradove? Što planirate poslije mandata u Subotici?

U službi vanjskih poslova sam od 1995. godine, a konzularnim poslovima se bavim od 1998. godine. Zahvaljujući radu u Upravi za konzularne poslove Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Veleposlanstvu u Beogradu i Generalnom konzulatu

Smatram da se treba više angažirati već kod donošenja propisa u Republici Srbiji, potom i kod njihove provedbe, a tu veliku ulogu trebaju imati predstavnici hrvatske zajednice koji participiraju u pokrajinskoj i republičkoj vlasti.

u Subotici, te radu za vrijeme ispo-
moći u generalnim konzulatima
u Stuttgartu i Hamburgu, slobod-
no mogu reći, stekla sam bogato
iskustvo u radu na tim poslovima.
Svaka od ovih destinacija je, iako
je riječ o istoj vrsti posla – radu na
konzularnim poslovima – različita
i ima svoju specifičnost. Ne mogu
reći gdje mi je bilo najteže raditi,
jer ni jedna od ovih destinacija
nije teška ako znaš posao. Rad u
Generalnom konzulatu u Subotici
je za mene bio najzahtjevniji i
najzanimljiviji, ali nikako težak.
A, što se tiče mojih planova nakon
odlaska iz Subotice, prvo ću na
godišnji odmor. Potom nastavljam
rad u Ministarstvu vanjskih poslo-
va i europskih integracija. Hoću li
u neko skoro vrijeme na neku novu
destinaciju, to ovisi o odluci moje
matične kuće i potrebe službe.

HR: Kako ste za trajanja mandata u Subotici provodili Vaše slobodno vrijeme? Budući da ste pratili vrlo raznolike aktivnosti Hrvata na ovim prostorima, s kakvim dojmom odlazite iz ovih krajeva? Što je ono po čemu ćete pamtiti ovdašnje ljude i događaje?

Ne mogu reći da nije bilo slobodnog vremena, možda ga nije bilo toliko koliko sam ga imala prije dolaska u Suboticu, ali, konačno, tu i jesmo radi posla. To koliko ga imate uvijek nastojite provesti što bolje, bilo odmarajući se u krugu članova obitelji, družeći se s osobama koje vremenom upoznate ili jednostavno s kolegama s posla. Boravak u Subotici će mi svakako ostati u lijepom sjećanju. Prisustvovala sam svim važnim događajima hrvatske zajednice, upoznala sam svu ljepotu bogate kulturne tradicije Hrvata s ovih prostora, a i ovaj grad u kojem sam provela sve ovo vrijeme ima dušu i nije bilo teško pronaći prostora za iskoristiti slobodno vrijeme.

Trebalo bi možda razmisliti i o ciljanom stipendiranju studenata u Republici Srbiji kako bi se što prije stvorila osnova za sustavno obrazovanje, informiranje i kulturno djelovanje zajednice. Osnovni preduvjet za to je angažman same zajednice na pripremi »terena«, a tu podrazumijevam rad s roditeljima, informiranje učenika, komunikaciju s institucijama, organiziranje informativnih skupova i stručnih radionica. Smatram da je tu zajednica nedovoljno angažirana.

Vojvođanska turneja ženskog pjevačkog zbora »Hrvatica«

Promotorice hrvatske glazbene baštine

Članice zbora su u tri dana priredile nastupe u Bačkom Bregu, Subotici, Novom Sadu i Zemunu

Ženski pjevački zbor »Hrvatica« pod ravnanjem poznatog opernog pjevača *Ronalda Brausa* prošloga je tjedna (12., 13. i 14. lipnja) održao svojevrsnu vojvođansku turneju. Svoje predstavljanje ovdašnjoj publici započeli su koncertom u crkvi sv. Mihaela arkandela u Bačkom Bregu, što su ga organizirali udruga »Ante Jakšić« i župa iz ovoga mjesta. Idućeg dana, 13. lipnja, uslijedio je nastup u Subotici u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Ovaj koncert organizirala je udruga »Croaticum«. Posljednjeg dana turneje, u nedjelju 14. lipnja, nastupili su u Novom Sadu

u okviru svete mise u katedrali Imena Marijina, te navečer također u okviru svete mise u Zemunu u tamošnjoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije.

Na programu njihovih nastupa ovom prigodom našla su se djela: *J. Brahmsa, A. Martinza, H. Bidermanna*, zatim hrvatskih autora: *A. Klobučara, P. Ljubića, I. M. Ronjgova, V. Lisinskog, I. Tijardovića, A. Kabilja*, kao i pojedine narodne te popularne zabavne pjesme.

Zbor »Hrvatica« djeluje u okviru »Društva hrvatskih žena«. Osnovan je 1995. godine i broji tridesetak članica. Njegovanje kako svjetovnih tako i sakralnih skladbi,

humanitarni rad i nastupi – zaštitni su znak ovog zbora. Od osnutka pa do 1999. godine zbor je djelovao pod ravnanjem dirigentice *Marije Bergovec*, a od tada pod vodstvom prof. *Ronalda Brausa*.

Inače, »Društvo hrvatskih žena« osnovano je 1921. godine u Zagrebu i bilo je predvođeno najuglednijim ženama onoga vremena: osnivačicom *Marijom Kumičić*, prvom predsjednicom *Zorom pl. Trnski*, kasnije dugogodišnjom predsjednicom *Jelisavetom Horvat* i brojnim drugima. Ovo je društvo, čija je aktualna predsjednica prof.

Ljilja Vokić, u Hrvatskoj i BiH, a kasnije i širom svijeta, njegovalo hrvatsku kulturu i običaje. Rad društva je, zbog političkih razloga, prekinut 1945. godine, nastavljajući svoje aktivnosti u inozemstvu, posebice u Americi. U lipnju 1993. društvo je obnovljeno, a od veljače 1999. u Zagrebu kao ogranak počinje djelovati »Društvo hrvatskih žena – grad Zagreb«.

U organizaciji nastupa zbora »Hrvatica« u Vojvodini sudjelovala je i podružnica Hrvatske matice iseljenika u Vukovaru.

H. R.

Specijalna gošća Anica Zubović

Na koncertima koje je zbor »Hrvatica« priredio u ova četiri mjesta, kao specijalna gošća nastupila je Anica Zubović, jedna od najpoznatijih jugoslavenskih pjevačica zabavne glazbe u 50-im i 60-im godinama prošloga stoljeća. Ona je ovom prilikom, na opće zadovoljstvo publike, izvela neke od svojih najvećih hitova. »U Subotici sam posljednji puta nastupala prije 30 godina i lijepo je ponovno biti ovdje. Subotička gradska vijećnica je prekrasna, a šteta što na koncertu nije bilo više publike«, rekla je za HR poznata pjevačica nakon nastupa u Subotici.

Anica Zubović ove godine slavi 60. godina bavljenja glazbom, a jubilej će proslaviti uskoro koncertom u Opatiji, na terasi hotela »Kvarner«.

KOMPLETAN PRIBOR ZA RIBICE

ULOVITE I VI DOBRU CIJENU

53.990 RSD

5990 RSD

5990 RSD

Matije Gupca 1
Subotica
Mob: 063/115-25-78
Tel: 024/525-784

U Srbiji se godišnje dogodi između 1300 i 1400 samoubojstava, a najviše ih je na sjeveru Vojvodine

Samoubojstvo – panonska bolest

»Učestalost suicida u Vojvodini je 48 slučajeva na 100 tisuća stanovnika, čime se ova pokrajina praktički nalazi na prvom ili drugom mjestu svjetske 'rang liste'. Na jedno počinjeno samoubojstvo računa se u prosjeku 5 do 8 slučajeva pokušaja suicida«, kaže neuropsihijatar-psihoterapeut dr. Zoltán Sági * Uzroci, povodi i motivi samoubojstava jesu raznoliki i višedimenzionalni, a proizlaze iz same ličnosti, te njegove obiteljske, školske, radne i životne sredine * Mnoge samoubojice ne razmišljaju o tome da niti jedna smrt ne ostavlja toliko posljedica na obitelj kao počinjeno samoubojstvo

Piše: Dušica Dulić

Godišnje u svijetu najmanje milijun ljudi oduzme sebi život, što znači da se po jedno samoubojstvo dogodi svakih 40 sekundi. U Europi svake godine suicid izvrši preko 40.000 ljudi, najbrojniji su u sjevernim zemljama, dok ih najmanje ima u mediteranskim. U Srbiji, u prosjeku, suicid dnevno izvrši četvero ljudi, a najviše ih je na samom sjeveru Vojvodine, i to pripadnika mađarskog naroda.

»Učestalost samoubojstava u sjevernoj Bačkoj je od pamtivijeka velika. Mnoga ispitivanja su se bavila, a bave se i dan-danas, ovom pojavom. Opće je poznato kako je samoubojstvo 'panonska bolest'. Početkom XIX. stoljeća toliko je bio povećan rast broja samouboj-

stava na teritoriju Austro-Ugarske Monarhije, a naročito na teritoriju koji je pripadao Mađarskoj, da su ovu bolest opravdano zvali 'morbus hungaricus', tj. 'mađarska bolest'. Južni predjeli su bili vodeći na rang listama. Na žalost, to je i danas tako. U sjevernim dijelovima Vojvodine samoubojstvo je najučestalije. Unutar toga područja, Subotica i njena okolica – Hajdukovo, Bački Vinogradi, Horgoš, te druga mjesta najviše se ističu po broju suicida. Zbog čega je to tako, sa sigurnošću ni dan-danas ne znamo«, kaže o poražavajućem negativnom trendu suicida na krajnjem sjeveru Vojvodine neuropsihijatar-psihoterapeut iz Subotice dr. Zoltán Sági.

FAKTORI KOJI UTJEČU NA UČESTALOST SAMOUBOJSTAVA

Govoreći o statističkim podacima, dr. Sági kaže kako se u Vojvodini godišnje dogodi više od sto samoubojstava, što je u prosjeku dva slučaja tjedno, a od toga veći dio u sjevernom dijelu, tj. okolici Subotice. »Učestalost u Vojvodini je 48 slučajeva na 100 tisuća stanovnika, čime se ova pokrajina praktički nalazi na prvom ili drugom mjestu svjetske 'rang liste'. Na jedno uspješno samoubojstvo se računa u prosjeku

5 do 8 slučajeva pokušaja suicida. O neuspjelim pokušajima nikada ne možemo imati točne podatke, jer se evidentiraju samo oni koji stižu do liječnika, na urgentne odjele bolnica«, kaže o aktualnoj situaciji neuropsihijatar subotičkog Zdravstvenog centra.

Samoubojstvo ili suicid je pojava koja je stara koliko i sam čovjek. Ono je poznato u svim društvenim uređenjima, svim kulturama i religijama. To je svjesno i namjerno uništenje vlastitog života, odnosno autodestruktivno ponašanje sa smrtnim ishodom koje je povezano s idejom o smrti, sa svjesnom namjerom da se umre i sa sviješću o posljedicama čina koji je izvela sama žrtva. Kada je riječ o uzrocima za suicid, sva istraživanja potvrđuju da je posrijedi više faktora, više uzroka. Aktualna društvena organiziranost, vladajuća kultura, mentalitet, prihvaćanje obrazaca samoubojstva kao način za rješavanja konflikata, sve su to činitelji koji sigurno imaju značaja u učestalosti autodestruktivnog ponašanja. Prema riječima dr. Ságija, uzrok za veliki broj samoubojstava na sjeveru Bačke u svakom slučaju nije u samo jednom od navedenih faktora. Naime, samoubojstvo je kompleksna pojava: društveno-socijalno-medicinski problem. Društvena organiziranost

i integracija koju provodi obitelj, vjerska ili politička zajednica, imaju veliku ulogu, jer život osobe koja živi pod utjecajem ovih institucija dobije cilj i smisao. Ako se iz toga otrgne, veća je vjerojatnost da kod te osobe nastupe psihopatološka stanja, ona postaje depresivna, te svoj život, koji osjeća besmislenim, završava samoubojstvom. Danas se ne naglašava važnost zajedništva, pa se kao redovita pojava javlja otuđenje. Kršćanska vjera ima zaštićujuću ulogu, samim tim što samoubojstvo otvoreno proglašava grijehom. Istraživanja su pokazala i kako oko 80 posto ljudi koji izvrše samoubojstvo neko vrijeme prije smrti pokazuju neke od znakova, poput – povlačenja u sebe, nervozu, bezvoljnost, nisu koncentrirani za posao ili školu, imaju noćne more, gube zanimanje za prijatelje ili aktivnosti u kojima su ranije uživali, te drugo. Naravno, svaka od ovih karakteristika sama po sebi ne mora ništa značiti, ali kombinacija nekoliko njih često upućuje na to da postoji rizik da će osoba izvršiti samoubojstvo. U prevenciji suicida vrlo važnu ulogu imaju SOS telefonske službe (Tele-Apel službe), te razne karitativne organizacije s dragovoljnim pomagačima.

Društvena zajednica može utjecati u smjeru prevencije ograniče-

Dr. Zoltan Sági

njem načina, odnosno sredstava za samoubojstvo, liječenjem psihičkih poremećaja i poremećaja ličnosti, osobito depresije, te borbom protiv alkoholizma i uzimanja droge.

PROBLEM O KOJEMU TREBA GOVORITI

Dugo nije bilo preporučljivo 'previše' pričati o detaljima samoubojstva s obrazloženjem da se na taj način daje ideja, instrument u ruke kandidatima za samoubojstvo. Kako kaže dr. Zoltán Sági, ova politika guranja glave u pijesak ništa nije mijenjala, niti postigla. Ljudi su se i bez dobivanja »ideja« snalazili što se tiče primjena i korištenja metoda i sredstava pogodnih za samoubojstvo. Jedino javnost nije bila obaviještena o tome, stvarajući lažan dojam kako »kod nas takav problem ne postoji«.

Danas, pak, vlada mišljenje kako treba prikazivati i detalje: ono što je poznato o suicidu manje je privlačno. Jedan dio arsenala sredstava za samoubojstvo uvijek određuje aktualni »modni trend« i rezultat je opće tehničke razvijenosti. Takva su, na primjer, izvršena samoubojstva pomoću struje visokog napon, sredstvima za zaštitu biljaka (pesticidima), ili u novije vreme lijekovima.

U Vojvodini je vješanje najčešći način samoubojstva. Ono čini 60 do 65 posto svih slučajeva. S povećanjem godina starosti ovaj se odnos brzo povećava: do 30 godina starosti je to oko 38 do 40 posto, a preko 50 godina čak u 75 posto slučajeva. Istodobno, vješanje kao način samoubojstva u Mađarskoj je zastupljeno sa »samo« 55 posto, u Francuskoj i Švedskoj znatno manje: 25 posto, odnosno 20 posto s tendencijom opadanja. U Vojvodini je vješanje kod izvršenih samoubojstava prisutno kod muškaraca u 70 posto, a kod žena u 30 posto slučajeva.

»Postoji mnogo teorija i objašnjenja zašto veći postotak muškaraca koristi vješanje za samouništenje. U jednom se svi slažu – muškarci su u izražavanju svojih osjećaja agresivniji, tako i za samouništenje koriste brutalnije metode. Prihvatljiv je i prilaz koji govori o tome kako određena zanimanja to potpomažu, kao što je, na primjer, zemljoradnik. Radnicima u poljoprivredi je konop svakodnevno oruđe za rad, stalno im je na raspolaganju«, zaključuje dr. Sági.

Na drugom mjestu sredstava za samoubojstvo na sjeveru Vojvodine

je otrov. Svako povijesno doba ima svoje otrove »u modi«. Oni se s industrijskim razvojem mijenjaju. U Beogradu se, na primjer, između dvaju svjetskih ratova 75 posto samoubojica otrovalo masnom sodom. Horgoš i njegova okolica je od sredine 70-ih do sredine 80-ih godina prošloga stoljeća zauzimao prvo mjesto ne samo u državnim, nego i u europskim razmjerima u trovanjima otrovima za zaštitu biljaka (pesticidima). Skoro polovica trovanja u svrhu suicida i danas se obavlja pesticidima. Ovaj odnos je u zadnjih 8-10 godina značajno prevagnuo u korist trovanja lijekovima. Nabavljanje spomenutih otrova je zakonskim propisima otežano, a na sreću, u zadnje vrijeme i dostupnost lijekovima je bolje zakonski regulirana.

Govoreći o lijekovima, dr. Sági ističe kako oni »koji imaju smirujuće – uspavljujuće djelovanje u pakiranju imaju upute, podatke o doziranju i djelovanju (prosječna doza, maksimalna doza) te nije teško izračunati dozu koja je potrebna za postizanje željenog djelovanja (čak i smrtonosnog). Ono što je još žalosnije: zadnjih godina, uglavnom mladi, u cilju postizanja sigurnijeg djelovanja, lijekove uzete u svrhu samoubojstva kombiniraju s alkoholom«.

Iako je Vojvodina bogata rijekama i jezerima, relativno se rijetko koristi ova metoda za samoubojstvo. Ovome je razlog možda to da do tih vodenih površina treba doći. Nadalje, smrt davljenjem nastupa nakon dužeg vremena uz veću patnju. Isto tako skakanje u bunar je danas rjeđe primjenjivana metoda. Događa se još na selu ili u manjim

naseljima. Primjenjuju je obično stariji ljudi. Broj samoubojstava vatrenim oružjem na žalost je u porastu. Teško je procijeniti u kojoj smo mjeri okruženi vatrenim oružjem u ovim vremenima. To povećava i broj samoubojstava, pa i ubojstava. Razvoj civilizacije, točnije urbanizacije, ide s tendencijom povećanja broja samoubojstava izvršenih skakanjem s visokih zgrada, tornjeva. Povremeno se čini kako je ovaj način samoubojstava »najzarazniji«, jer je u stanju pokrenuti čitavu seriju sličnih samoubojstava. U Subotici je u naselju Prozivka taj način suicida učestao posljednjih nekoliko godina. Činjenica je da je među mladima znatno učestaliji pokušaj suicida, a među starijim osobama samovoljno okončanje života je češće uspješno. »Vrlo je važno utjecati na javno mnijenje. Treba govoriti o samoubojstvu. Znanja koja se odnose na njega treba proširiti u javnosti, posebice ona koja se odnose na prepoznavanje samoubojstava i krize

U Europi svake godine suicid izvrši preko 40.000 ljudi, u Srbiji između 1300 i 1400, a u Hrvatskoj između 900 i 1000.

i načine prve psihološke pomoći. Bilo bi korisno i cenzuriranje sredstava javnog informiranja u cilju sprječavanja senzacionalizma kod prikaza slučajeva samoubojstava. U razvijenim državama, gdje se ulažu sredstava u prevenciju samoubojstva, pokazala se kao dobra edukacija policajaca i vatrogasaca za prepoznavanje opasnosti od samoubojstva i za pružanje prve psihološke pomoći. Kao dobar pokazao se i zdravstveno-odgojni program srednjoškola, čiji je cilj obučavati djecu u pubertetu. Sa žaljenjem možemo konstatirati kako za sada kod nas situacija nije takva«, zaključuje dr. Zoltán Sági.

Stav Katoličke crkve o samoubojstvima

Nerealnost i hedonizam vode u depresiju i suicid

»Katolička crkva je imala negativan stav o tome činu. Samoubojica se nije sahranjivao kao ostali i bio je isključen iz zajednice. Kako je psihologija napredovala, došlo se do zaključka da je vjerojatno u času samoubojstva čovjek u nekom stanju nesposobnosti rasuđivanja, pa je i Katolička crkva 'popustila' u svom stavu i prepustila taj tajni sud Bogu. Sprovod samoubojice je molitva za pokojnika, koja je uvijek dopuštena. U Katoličkoj crkvi sada postoji sprovod za samoubojice, dok u Pravoslavnoj crkvi još uvijek ne postoji. Stav Crkve je da ne možemo suditi, ali je to svakako najteži grijeh, koji se možda graniči s grijehom protiv Duha Svetoga. Tada čovjek do te mjere očajava da misli da mu spasa nema, a mi vjerujemo da nema situacija u kojoj nema spasa«, kaže o stavu Katoličke crkve dr. Andrija Kopilović, te pojašnjava uzrok sve većeg broja depresivnih ljudi u svijetu.

»Mislim da su glavni razlog tim negativnim trendovima pobrkane vrijednosti. Čovjek današnjice je hedonist, materijalist, samoužitak je vrhovna vrijednost. On danas gradi svijet fantastike, a tu mu pomažu mediji i filmovi. Kada se taj nerealni svijet sukobi s realnim, pošto čovjek nije naučio živjeti kvalitete života, on postaje depresivan i bježi čak i u samoubojstvo. Ono što je fantazirao, nije postigao. Čovjek današnjice prosto nije realan«, zaključuje Kopilović.

SVE VIŠE ZAKOROVljenih POVRŠINA U SUBOTICI

Kako kazniti nesavjesne građane?

Zastrašujući je podatak da svaki peti čovjek na planetu oboljeva od polenske hunjave, konjunktivitisa, bronhijalne astme, a pedeset posto svih bolesti izaziva polen ambrozije. Prošle su godine gradske vlasti izašle s podatkom da je 10.000 Subotičana alergično na polen ambrozije u zraku, i to pretežno djeca. Međutim, to nažalost nije konačna brojka, jer se mnogi naši sugrađani nisu niti testirali jesu li alergični na polen neke biljke, pa i ambrozije.

Do sada je obavljeno jedno košenje javnih zelenih površina u cilju uklanjanja ambrozije i ostalih korovskih biljaka – objašnjavaju u lokalnoj samoupravi dodajući, da je glavni problem kako održavati pojaseve oko magistralnih cesta i željezničkih pruga. Mjere koje se poduzimaju na uništavanju i suzbijanju korova nisu dovoljne, jer je ambrozija pronašla utočište na mnogim mjestima, pa i u samom središtu grada.

S druge strane, iako je donesena odluka na općinskom nivou, sada gradskom, da se kazne nesavjesni građani koji ne održavaju svoja dvorišta i prostor ispred domaćinstva, pravi sustav kažnjavanja ne postoji. Prošle godine je komunalna inspekcija kontrolirala održavanje li se i privatne parcele i ukoliko netko nije pokosio korov napisana mu je prekršajna prijava.

»Mi ove godine tražimo način kako provesti gradsku odluku o mjerama, načinu i uvjetima suzbijanja i uništavanja korovske biljke ambrozije, jer kad bi mogli biti kažnjeni nesavjesni građani koji ne uništavaju spomenuti korov – situacija bi bila bolja.

Prošlogodišnje kritične koncentracije

Prema podacima republičke Agencije za zaštitu životnog okoliša najveća koncentracija polena ambrozije u Srbiji zabilježena je u kolovozu prošle godine u Subotici i Somboru. Kod najosjetljivijih osoba 8-20 polenovih zrna u kubičnom metru zraka mogu izazvati jake reakcije, a u našem gradu je izmjereno čak 900.

Prilikom provođenja odluke naišli smo na niz poteškoća, budući da komunalna inspekcija može samo napisati prekršajnu prijavu, ona ne može kažnjavati«, ističe samostalna stručna suradnica za ekologiju u gradskoj upravi *Gordana Gavrilović*.

»Subotica bez ambrozije« je naziv projekta koji realizira Udruga »Teras« iz Subotice, zajedno s lokalnom samoupravom. Projekt se provodi uz potporu USAID-a i Instituta za održive zajednice, preko Balkanskog fonda za lokalne inicijative (BCIF) u okviru programa »Javno zastupanje u lokalnim zajednicama«.

S. Iršević

Lijepog izgleda, a guši

Ambrozija je jednogodišnja zeljasta biljka visine od 1 do 2 metra, stabljika je tupo četverokutna, u gornjem dijelu razgranata. Izuzetno je otporna biljka, pogoduje joj suha klima, otvoren prostor, a najbolje uspijeva na zapuštenim poljoprivrednim zemljištima, uz ceste, na nasipima, u naseljima, pokraj kanala, u neobrađenim vrtovima. Polen ambrozije je jedan od najjačih poznatih alergena. Svaka biljka proizvede više milijuna polenovih zrna, a samo 20 do 30 zrna u m³ zraka dovoljna su za izazivanje alergijske reakcije.

MOGUĆA ULAGANJA U RAZVOJ TURIZMA I GRADA

Na korak do industrijskog parka?

Predstavnici lokalne samouprave u Subotici uspostavili su kontakt s francuskim tvrtkama: »Veolia Environment«, »Suez«, »Lohr« i »Egis«. Na sastanku je razgovarano i o mogućoj suradnji na polju zaštite životnog okoliša.

»Ovakvi skupovi su dobra prilika da gradovi nađu partnere u smislu razvoja te da je inicijativa Gospodarske komore dobar put u stvaranju ambijenta za to. Prošlog tjedna, u organizaciji Gospodarske komore Srbije u Beogradu, održan je susret izaslanstava dvadesetak veli-

kih francuskih tvrtki s predstavnicima zainteresiranih gradova iz Srbije. Radni skup pod nazivom »Srbija i Francuska – kako dalje?« nazočili predstavnici gradova mogli su iskoristiti da uspostave kontakte s francuskim tvrtkama. Mi smo iskoristili priliku i razgovarali o mogućnostima suradnje Subotice s Francuskom po pitanju ulaganja u Palić i industrijski razvoj«, rekao je pomoćnik gradonačelnika za infrastrukturu *Jasmin Šečić*, koji je sudjelovao u sastanku zajedno s pomoćnikom za investicije *Duškom Guslovim*.

Mnogi strani investitori se interesiraju za ulaganje u Suboticu, ali je na kraju nekako prilikom donošenja odluke o ulaganju – zaobiduo. Problem je stari, a to je nedostatak zemljišta za izdavanje. Poduzeće »Park Palić« kroz koje je trebalo unaprijediti turizam, još nije formirano, kao ni industrijski parkovi. U gradskoj upravi kažu kako je pitanje osnivanja industrijskih parkova i dalje otvoreno, jer još uvijek grad nije uspio osigurati građevinsko zemljište. Lokacije koje su aktualne su: »Druga kasar-

na«, zemljište »Rasadnika« i prostor u blizini Logističkog centra u Crvenom selu.

»Za infrastrukturno opremanje lokacije kod Crvenog sela potrebno je uložiti oko 120 milijuna dinara, bez uvođenja kanalizacije. U tijeku su pregovori s Ministarstvom poljoprivrede o ulasku u posjed 53 hektara ovog zemljišta. Sljedeći korak je izrada Plana detaljne regulacije i idejnog rješenja za budući Industrijski park »Zapad«. Isto tako u završnoj su fazi radovi na rekonstrukciji i restauraciji Velike terase na Paliću. Ministarstvo ekonomije je ove godine za četvrtu fazu izdvojilo 45 milijuna dinara«, objašnjava Šečić.

S. I.

GRADSKA UPRAVA POKRENULA INICIJATIVU ZA RJEŠAVANJE PROBLEMA PROSJAČENJA

Ljudi zaboravljeni u društvu

*Djeca u prosječenju su ishod i samo posljedica nekih drugih situacija i obiteljskih okolnosti, kaže Ljiljana Popović, ravnateljica Centra za socijalni rad * Prvi puta je u gradu pokrenuta ovakva inicijativa i ja pozdravljam taj način razmišljanja. Poznajem većinu djece koja prose, poznajem i njihove roditelje, kaže Stevan Nikolić, ravnatelj Romskog edukativnog centra*

Zbog čestih primjedbi građana koji su ukazivali da se na određenim mjestima u gradu sve češće vidaju ljudi i djeca koja prose, gradska uprava se počela ozbiljnije baviti problemom prosjačenja. Prvi puta u gradu je osnovan stručni tim koji će se baviti ovim pitanjem, te bi se uskoro mogli očekivati i edukativni programi, osobito za djecu koja svoje djetinjstvo provode na ulici tražeći dinar za kruh.

»Djeca u prosječenju su ishod i samo posljedica nekih drugih situacija i obiteljskih okolnosti«, kaže Ljiljana Popović, ravnateljica Centra za socijalni rad. »Možemo reći da je pojava prosjačenja bila prisutna i ranije, i nikada se ne može u potpunosti iskorijeniti, jer prosječenja je bilo od kad je svijeta i vijeka, ali se može utjecati na to da se drži u nekim okvirima i predupređuje nekim aktivnostima.«

Grad nema detaljnu evidenciju koliko je prosjaka i tko su oni, stoga će radnici Centra za socijalni rad i policija najprije pokušati kroz izricanje opomena o ovim osobama prikupiti što više podataka.

»Za nas je najvažnije da se registriraju obitelji, odnosno djeca, budući da smo mi obvezni, kao tijelo starateljstva, reagirati na takvu pojavu«, kaže Ljiljana Popović.

Djeca koja prose na ulicama većinom su romske nacionalnosti, stoga je u gradski tim uključen i Romski edukativni centar, koji već godinama radi programe uključivanja romske djece u obrazovni sustav. Ravnatelj Centra Stevan Nikolić kaže da ga je obradovala inicijativa lokalne samouprave.

»Lokalna samouprava je inicirala osnivanje stručnog tima kako bi se problem rješavao dugoročno, a mene je obradovalo kada su predstavnici gradske uprave rekli kako ne očekuju trenutne rezultate, već rad na socijalizaciji djece i njihovih roditelja. Prvi puta je u gradu pokrenuta ovakva inicijativa i ja pozdravljam taj način razmišljanja, jer poznajem većinu djece koja prose, poznajem i njihove roditelje. Sada je to već treća, četvrta generacija obitelji za koje znam da su na ulici«, kaže Nikolić te dodaje, da je edukacija i prekvalifikacija, kao i neka vrsta zapošljavanja odraslih, veoma važna, jer su to obitelji koje žive jedino od prosjačenja.

Po njegovoj procjeni u Subotici je pet, šest takvih višechlanih obitelji, odnosno, 50-tak osoba koje

žive od ulice. Potresne su životne priče ovih ljudi na margini društva, koji se od najranijeg djetinjstva susreću s bijedom, neimaštinom i prijezirom okolice, seleći se od jedne do druge napuštene kuće, često zlostavljani u svojim obiteljima, a onda nerijetko i u sukobu sa zakonom.

»To su ljudi zaboravljeni u društvu. Mi smo neku od te djece uključili u vrtiće i mogu reći da su to bila pametna djeca, jedna djevojčica je za svoj crtež dobi-

la nagradu na pokrajinskom natjecanju. Oni, dakle, imaju talenta ali, na žalost, malo ljudi skrbe o njima. Stručne službe nisu poduzimale mjere da se ti ljudi sklone s ulice. Ovo je sada prvi pokušaj da se to napravi, i ja znam da će to biti izuzetno teško, jer bi se veoma veliki broj stručnjaka trebao uključiti u program.«

Ljiljana Popović ističe da u Subotici ne postoje organizirane grupe koje se bave prosječenjem, kao što je to slučaj u većim gradovima, poput Beograda ili Novog Sada:

»U većim sredinama imamo podatke o organiziranim grupama, gdje se više osoba bavi prosječenjem za određenu drugu osobu. To su već neke forme koje potpadaju pod kazneno sankcioniranje, osobito kada je riječ o djeci. U Subotici, po podacima SUP-a, trenutno takva pojava ne postoji, ali ako ne utječete na neku patologiju i ako se ona razvija, javno kasnije dobija i neke druge forme. Upravo pokretanjem planiranih aktivnosti predupriedit ćemo da prosjačenje ne preraste u kompliciranje forme.«

S. Mamužić

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja cestovne prijevoze na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

ZGRADA »AUGUSTINIANUMA«

Od dekreta do svečanog otvorenja

*Zgradu bogoslovije čine 5 razina – podrum, prizemlje i tri kata * Primarna funkcija ove zgrade bit će permanentni odgoj * Blagoslov i otvorenje bogoslovije bit će održano 27. lipnja*

Svečano otvorenje novoizgrađene zgrade Bogoslovnog sjemeništa očekuje nas krajem ovoga mjeseca, kada će se i službeno završiti godina svetog Pavla. Zgradu će 27. lipnja blagosloviti umirovljeni kardinal iz Washingtona *Theodor McCarrick*.

Iako bogoslovija, kao internat, za sada neće samostalno funkcionirati, od jeseni će Teološko-katehetski institut ovdje započeti s radom. Za početak će ova zgrada biti namijenjena pastoralnom radu, te primarnoj funkciji – permanentnom odgoju đakona, svećenika, kateheta i drugih.

BOGOSLOVIJA SE GRADILA POSTUPNO

Dekretom, kojeg je izdao subotički biskup mons. dr. Ivan Penzeš, 17. prosinca 2004. godine ustanovljeno je Bogoslovno sjemenište Subotičke biskupije. Tim je činom ideja o bogosloviji počela živjeti. Komisija za izgradnju bogoslovije, koju čine: mons. dr. *Andrija Kopilović*, preč. *Jakob Pfeifer*, preč. *László Pósa*, *Tomo Peić*, *Dragoljub Bajić*, *Róbert Szabados* i *Zoran Vojnić Tunić*, prvu sjednicu održala je 13. srpnja 2005. godine u domu biskupije. Nakon manje od pola godine, 23. prosinca 2005., predali su biskupu mons. *Ivanu Penzešu* sve građevinske dozvole, koje su omogućile početak izgradnje nove zgrade Bogoslovnog

sjemeništa. Bogoslovija je građena postepeno, kako su i pristizala potrebna financijska sredstva. Krajem svibnja Suboticu je posjetio p. *Dietger Demuth CSsR*, predsjednik »Renovabisa«, fundacije koja je jedna od najvećih podupiratelja izgradnje bogoslovije »Augustinianum«. Kako bi radovi mogli početi bilo je prvenstveno potrebno premjestiti biskupijsku knjižnicu u prostorije Teološko-katehetskog instituta.

Na marijanskom svetištu – Bunariću 27. kolovoza 2006. blagoslovljen je temeljni kamen bogoslovije »Augustinianum«. Tada su bulu potpisali apostolski nuncij u Beogradu mons. *Eugenio Sbarbaro*,

vlč. mr. Mirko Štefković u budućoj knjižnici bogoslovije

Prostorija u kojoj će biti kapelica

Soba namijenjena bogoslovima i studentima

u zavisnosti od mogućnosti.

PODRUM, PRIZEMLJE I TRI KATA

Zgradu bogoslovije čine 5 razina – podrum, prizemlje i tri kata. Po riječima vlč. mr. *Mirka Štefkovića*, biskupovog tajnika, u podrumu se nalaze prostorije koje su namijenjene za knjižnicu, arhivu, rekreaciju i prostorija u kojoj će biti kapelica. Prizemlje se sastoji od čitaonice, učione, dnevnog boravka i blagovaone. Na prvom katu se nalaze 4 apartmana za poglavare, učiona i 4 gostinske sobe. Drugi i treći kat su identični i tamo se nalazi po 18 soba. Svaka soba će biti isto opremljena, bit će u njoj internet, telefon i klima uređaj.

»Primarna funkcija ove zgrade će biti permanentni odgoj svećenika, đakona, kateheta, kao i laika, kantora i za druge pastoralne potrebe. Imamo u planu napraviti kalendarni pastoralnih događanja u jednoj godini, koji bi bili ustaljeni i na koje bi ljudi uvijek mogli računati. Lepeza je široka, no za sve treba vremena, te će tako trebati i da ovaj pastoralni centar zaživi. Svakako, ovu zgradu treba i održavati, a uz pomoć određenih seminara i natječaja mogli bi osigurati sredstva za održavanje«, rekao je preč. *Mirko Štefković*.

Od kako postoji mogućnost pohađanja vjerske nastave u školama, postoji i potreba za većim brojem

nadbiskup i metropolit beogradski mons. *Stanislav Hočevar*, i biskup subotički mons. dr. *Ivan Penzeš*. Na blagdan Svetog Augustina, 28. kolovoza, počeli su radovi. Lijepo vrijeme u studenome 2006. omogućilo je početak izgradnje po planu. Sve radove izvodila je subotička građevinska tvrtka »Monolit gradnja«.

Nakon skoro godinu dana od blagoslova, 12. kolovoza 2007., u bogosloviju je položen, točnije ugrađen kamen temeljac. U svibnju 2008. završena je vanjska fasada zgrade bogoslovije »Augustinianum«. Bogoslovija se gradila kako su pristizala sredstva, pa su još i sada radovi u tijeku. Za početak će biti opremljen dio soba i učiona, a ostale prostorije će se postepeno opreмати

Učiona

kateheta, vjeroučitelja. Teološki fakultet, koji je također u planu, u mnogome bi olakšao rad budućim i trenutnim vjeroučiteljima. »Sam teološki fakultet nije bitan samo za bogoslove, nego i za laike, osobito za katehete. Oni koji su završili Teološko-katehetski institut nemaju odgovarajuću diplomu s kojom bi bez problema mogli raditi u školi. Točnije, diploma koju imaju nije im priznata, tako da svi oni rade samo s ugovorom, što i nije neka perspektiva. I tim ljudima je također potrebna diploma kao i dodatni permanentni odgoj. Za sada je to prvi i najvažniji korak«, pojasnio je vlč. Štefković.

SVEČANOST OTVORENJA I BLAGOSLOVA

Blagoslov i otvorenje bogoslovije bit će održano 27. lipnja. Dan prije, 26. lipnja, bit će upriličen glazbeno-znanstveni skup. Tom prigodom bit će održana i dva predavanja. O temi »Uloga Crkve u odgoju« govorit će mons. *Stanislav Hočevar*, nadbiskup i metropolit beogradski, dok će o temi »Teologija u službi čovjeka« govoriti mons. *László Németh*, biskup zrenjaninski. U sklopu ove

akademije nastupit će i komorni zborovi »Pro musica« i »Collegium musicum catholicum«. Skup će biti održan u svečanoj vijećnici Gradske kuće, a početak je u 18 sati.

Na dan blagoslova novoizgrađene bogoslovije 27. lipnja u 17 sati u katedrali bazilici svetu misu će služiti umirovljeni kardinal iz Washingtona Theodor McCarrick, uz prisustvo nadbiskupa, brojnih biskupa i svećenika, kao i biskupa domaćina mons. Ivana Penzeša.

Željka Vukov

Prostorija namijenjena za blagovaonu

Bogoslovno sjemenište »Augustinianum«

Temeljem članka 11. Pravilnika o dodjeli sredstava proračuna Općine Subotica u području kulture, javnog informiranja i nakladničke djelatnosti (»Službeni list Općine Subotica«, broj 5/2005 i 7/2007),

Povjerenstvo za dodjelu sredstava u području kulture i nakladništva raspisuje

NATJEČAJ

Za dodjelu sredstava za nakladničku djelatnost u iznosu od 2.000.000,00 dinara za tekuću 2009. godinu.

Pravo konkuriranja imaju ustanove, organizacije, udruge i pojedinci s teritorija grada Subotice iz područja kulture, nakladničke djelatnosti i to za sljedeće skupine nakladništva:

- izdavanje knjiga i časopisa;
- prijevod knjiga;
- izdavanje CD i audio-vizualnih izdanja;
- otkup knjiga, CD i audio-vizualnih izdanja.

Osnovni kriteriji za dodjelu sredstava u području nakladničke djelatnosti na temelju natječaja po skupinama jesu:

- za objavljivanje knjige potrebno je priložiti dvije pozitivne recenzije kritičara;
 - za prijevod knjiga potrebno je stručno mišljenje ovlaštenog prevoditelja;
 - za izdavanje CD-a i audio- vizualnih izdanja prvenstveno će se dati onim autorima koji u svojim djelima oslikavaju kulturnu baštinu naše sredine i njeguju suvremene trendove u umjetnosti.
- Odabrani za dodjelu sredstava moraju dati suglasnost (prije dobivanja sredstava) da će odobreni iznos namjenski utrošiti za predviđene svrhe. Povjerenstvo zadržava pravo da po potrebi traži i drugu dokumentaciju i informacije od podnositelja natječaja, ili se informira na licu mjesta.

O rezultatima natječaja sudionici će biti pismeno obaviješteni. Sudionici natječaja prijave podnose na natječajnoj prijavi – formularu, koji mogu preuzeti na porti službenog ulaza u Predsjedništvo Skupštine grada Subotice (Gradska kuća-ulaz pored Ljekarne) radnim danom od 7-15 sati.

Natječajni formular se nalazi i na Internetu, www.subotica.rs

Natječajni formular se može i preslikati.

Popunjene prijave – formulare sudionici natječaja predaju putem natječajnih prijava u Uslužnom centru Općine Subotica, Trg slobode 1, Gradska kuća.

Rok za podnošenje, odnosno predaju natječajnih prijava-formulara s prilogima je 15 dana od dana objavljivanja u listovima: Subotičke novine, Hét Nap, Hrvatska Riječ, Službeni list Grada Subotice i na Internetu (www.subotica.rs).

Korisnici sredstava dužni su u roku 30 dana od završetka realizacije programa ili projekta dostaviti izvješće o realizaciji s financijskim pokazateljima utroška sredstava. Izvješće dostaviti Službi za društvene djelatnosti, Trg slobode 1/III.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se uzeti u obzir. Također se neće uzeti u obzir ni prijave onih organizacija koje u prošloj 2008. godini nisu priložile financijsko izvješće o dobivenim sredstvima, kao i prijave onih organizacija koji su sredstva dobili i realizirali po natječaju objavljenom u 2008. godine.

SRIJEMSKA MITROVICA – VAŽNO ARHEOLOŠKO NALAZIŠTE

Grad muzej

Srijemsku Mitrovicu danas krasi dva velika kompleksa rimskih iskopina – Carska palača i iskopine na Žitnom trgu

»S lavna i mnogoljudna majka svih gradova«. Ovim je riječima jedan od najvažnijih rimskih povjesničara *Ammianus Marcellinus* opisao Sirmium. Sirmium je uistinu bio jedan od najvažnijih gradova carstva između I. i IV. stoljeća, o tome nam svjedoče mnogi zapisi iz rimskog razdoblja, mnoge iskopine a posebice to da je u Sirmiumu rođeno šest rimskih careva: *Trajan Decije, Aurelijan, Marko Aurelije Proba, Maksimilijan, Konstancije II. i Gracijan*. Zahvaljujući svom strateškom položaju na obali rijeke Save i u blizini Dunava i Fruške gore, Sirmium se brzo razvijao, postao jedan od najbogatijih rimskih gradova, sjedište provincije Donja Panonija i veliki logor rimskih legionara koji su branili carstvo od provala barbarskih plemena.

GLAVNI GRAD POKRAJINE

Krajem trećeg stoljeća, radi lakšeg u upravljanja car Dioklecijan je 293. godine carstvo podijelio na četiri pokrajine (tetrarhijavladavina četvorice) te Sirmium postaje glavni grad pokrajine Illyricum. Tijekom ovog razdoblja Sirmium doživljava procvat. Grad je bio okružen bedemima i rovovima unutar kojih se nalazila carska palača, te hipodrom, velike vile, javna kupatila, nekropole, 112 kovačnica novca (između 320. i 326. godine Sirmium je bio glavna kovačnica novca, gdje je

2207 tona zlata iskovan u novac) a postojala su i dva mosta preko rijeke Save. Sirmijski hipodrom je bio dimenzija 500 x 150 metara i smatra se jednom od najvećih građevina rimske arhitekture izvan Italije. Nažalost, hipodrom nije iskopan jer se nalazi 4 metra ispod razine današnje Srijemske Mitrovice, te bi njegovim iskopavanjem bio srušen veliki dio gradske jezgre. U Sirmiumu je postojao i savršen sustav akvadukta (kanal u obliku mosta) visine 10 metara koji je grad opskrbljivao vodom s izvora na Fruškoj gori udaljenih 14 kilometara. Cijeli je grad posjedovao i kanalizaciju. Sva ova bogatstva Sirmiuma bila su razlogom česte opsade grada od strane barbarskih plemena. Godine 582. Avari pod vodstvom kana Bajana, nakon duge opsade osvajaju i pale grad. Arheolozi su prilikom iskopavanja

pronašli opeku na kojoj je nepoznati rimski vojnik za vrijeme opsade zapisao sljedeće riječi: »Kriste gospode, pomози gradu i zaustavi Avare, zaštiti rimsko carstvo i onog koji je ovo napisao, amen.«

OSTACI SIRMUUMA

Zahvaljujući Sirmiumu, Srijemska Mitrovica je danas jedan od najvažnijih arheoloških lokaliteta na panonskom prostoru. Što god da se u Srijemskoj Mitrovici gradilo, prilikom iskopavanja temelja za zgrade i kuće uvijek se nailazilo na ostatke Sirmiuma u vidu opeke, novčića, željeznih ili glinenih predmeta. Početkom 70-ih godina skupina svjetskih arheologa sponzorirana od vlade Sjedinjenih Američkih Država predložila je općinskim vlastima Srijemske Mitrovice da grad promaknu na

drugu lokaciju (10-ak kilometara od današnje lokacije), gdje bi o njihovom trošku cijela gradska infrastruktura bila napravljena, a zauzvrat bi oni dobili pravo iskopavanja cijelog Sirmiuma. Naravno, ovaj prijedlog je u potpunosti odbijen.

Srijemsku Mitrovicu danas krasi dva velika kompleksa rimskih iskopina: Carska palača, izgrađena na početku IV. stoljeća, koju sačinjava 6 dvorana s mozaicima u čiju je zaštitu i pokrivanje uloženo preko 130 milijuna dinara, i iskopine na Žitnom trgu. U gradu se pod »staklenim zvonom« nalaze i iskopine najstarije bazilike na panonskom prostoru, bazilike sv. Dimitrija koja je izgrađena oko 430. godine. Arheološki muzej u Srijemskoj Mitrovici ima zatvoreni dio i uređeni dvorišni dio, lapidarium, u kojem se nalaze »krupniji« eksponati: žrtvenici (pronađeno je preko 80 žrtvenika posvećenih bogu Jupiteru, što je jedno od najvećih nalazišta u Europi), sarkofazi, spomenici, a sunčani sat je svakako jedan od najvažnijih eksponata. Ekspонат prikazuje Atlasa u ljudskoj veličini, koji na leđima nosi sunčani sat (nebeski svod), a iza leđa Herkula i Ifikla. Ovaj sunčani sat dugo je vremena bio na meti mnogih muzeja muzeja koji su nudili otkup. Sunčani sat u Sirmiumu najstariji je spomenik ove vrste u istočnoj Europi, i ima ogroman znanstveni i kulturni značaj.

Dario Španović

Sjednica Savjeta MZ Sonta

Nenaplaćena potraživanja i dalje velik problem

SONTA – Na trećoj sjednici Savjeta MZ Sonta, održanoj 12. lipnja, ponovno je ukazano na velik iznos nenaplaćenih potraživanja za komunalne usluge. Dug građana za potrošnju vode, odvoz smeća i održavanje dimnjaka iznosi više od milijun i tristo tisuća dinara. Početkom svibnja dug je bio blizu dva milijuna dinara. Akcijom započetom 11. svibnja naplaćeno je više od pola milijuna, a s 36 korisnika sklopljen je ugovor o obročnom podmirivanju obveza. Zanimljivo je da su među većim dužnicima i vlasnici pojedinih privatnih obrta.

I. A.

U Sonti i ataru

Rekonstrukcija poljskih cesta i sanacija deponija

SONTA – Radovi na rekonstrukciji poljskih cesta u ataru Sonte započeti jesenas, pa prekinuti zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta, bit će nastavljeni ovih dana. Rekonstruirat će se najkritičnije dionice livadske i staparske ceste, a sanirat će se i dio ceste prema Ribarevu. Iz proračuna za kapitalno održavanje cesta za ovu namjenu je osigurano oko milijun dinara, koje će pokriti sanaciju oko dva i pol kilometra poljskih cesta.

Ovih će dana započeti i radovi na sanaciji seoskog smetlišta. Za izvođenje radova odabrana je SZR »Vukas« iz Sonte, koja je dostavila najpovoljniju ponudu. Izvođač radova dužan je očistiti deponij i podići nasip oko njega s jednim ulazom.

I. A.

Uspjesi se postižu samo sustavnim radom

*Formiranje ove podružnice veliki je korak i za stranku i za Sontu * Veliki problem Sonte je neuposlenost, a odlazak mladih trbuhom za kruhom samo slabi našu nacionalnu zajednicu*

Na nedavno održanoj osnivačkoj skupštini podružnice Demokratskog saveza Hrvata Južno podunavlje Sonta za predsjednika je izabran *Andrija Ađin*. Ovaj vitalan šezdesetogodišnji učitelj, na pragu mirovine, kako je tajno glasovanje izaslanika pokazalo, uživa nesporni autoritet u stranci na ovim prostorima. Od 25 delegata dobio je 24 glasa.

Andrija Ađin

Kakvi su Vam planovi glede početnih aktivnosti podružnice? Izbor na ovu dužnost velika mi je čast, a još veća obveza. Sustavnim radom uspjeli smo omasoviti MO stranke u Sonti, osnovana je MO u Vajskoj, a u najskorijoj budućnosti namjeravamo osnovati mjesne odbore u Plavni i Apatinu, a kasnije u još nekim mjestima na području općina Apatin, Odžaci i Bač. Čeka nas i formiranje mladeži podružnice, te foruma žena. Jednostavno rečeno, čeka nas

vruće ljeto, jer neke aktivnosti jednostavno ne možemo odgađati. Za početak moramo konstituirati odbor podružnice, podijeliti zaduženja i raditi. Rad je osnova svakog uspjeha. Čeka nas preregistracija stranke, moramo prikupiti maksimalan broj potpisa s ovoga terena, a čekaju nas i aktivnosti za izbor elektora za novo Nacionalno vijeće. Imamo i velikih obveza u Savjetu MZ Sonta, u kojem naših pet i tri člana našeg koalicijskog partnera DS-a tvore većinu.

U Sonti je već tri godine u službenoj uporabi, pokraj srpskog, i hrvatski jezik. Kakvo je trenutno stanje glede manjinskih prava?

Mislim da je stanje zadovoljavajuće, ali to ne znači da ne bi moglo biti i bolje. U oblasti obrazovanja rezultati su, ukoliko uzmemo u obzir sve uvjete života u okruženju, solidni. Šest generacija učenika kao izborni predmet izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. U prvoj generaciji učenika koja izučava hrvatski, a koja je ovih dana završila šesti razred, prijavilo se svega šest prvaša, u posljednjoj ga izučavaju skoro svi učenici hrvatske nacionalnosti. No, mi moramo i dalje nastojati ideološkim i edukativnim radom ojačati nacionalnu svijest naših ljudi i na taj način dovesti do formiranja odjela s cjelovitom nastavom na hrvatskom jeziku. U Sonti od početka 2002. godi-

ne egzistira i institucija kulture s hrvatskom nacionalnom odrednicom i što je najbitnije, radi vrlo uspješno na očuvanju našeg kulturnog identiteta. Upravo na osnivačkoj skupštini podružnice u Domu kulture u Sonti prvi put u povijesti službeno je intonirana, pokraj himne Srbije, i »Lijepa naša«, a poslije razdoblja zahlađenja u međusobnim odnosima raduje me da su na istoj pozornici bili članovi stranke i tamburaši, pa i čelnici »Šokadije«. Moramo usko surađivati, jer »Šokadija« je potrebna stranci, ali isto tako i stranka »Šokadiji«. Uskoro ćemo riješiti i pitanje isticanja manjinske zastave, a svakako i pitanje neodgovornog postavljanja »dvojezičnih« naziva ustanova i ulica u Sonti od strane prošle većinske garniture Savjeta MZ. Da podsjetim čitatelje, ploče s nazivima nisu dvojezične, nego su pisane na srpskom jeziku, ćirilicom i latiničnim pismom. Jedini nepopunjeni prostor nam je polje informiranja. Osnivanje novog općinskog glasila »Novi glas komune« prilika nam je da se izborimo za prostor koji će popuniti napisi na hrvatskom jeziku. Znam da će ići teško, no, ubijeđen sam da imamo snage politički se izboriti i za konzumaciju ovoga segmenta manjinskih prava.

Zbog katastrofalnog stanja gospodarstva u Sonti je prisutan jako veliki postotak neuposlenosti. Imate li program, ili bar ideje

za rješavanje ovoga problema?

Problem je teško rješiv. Nažalost, mi kao stranka, a i kao lokalna vlast, nemamo nikakvog utjecaja na zbiivanja u gospodarstvu. Privatizacija je po radnike jako loše provedena, dovela nas je u gotovo bezizlaznu poziciju. Žalosna je istina da su nam mladi, pa i ljudi srednjih godina, u situaciji da se bore za opstanak. Sončani su vrijedni ljudi, dobri radnici, a trenutno su prinuđeni korice kruha potražiti izvan granica Srbije. I stranka je uspjela pripremiti teren za upošljavanje priličnog broja radnika na sezonskim poslovima u Hrvatskoj. No, to je dvosjekli mač. Pomaganjem pojedincima, koji bar na ovaj način skrbе o svojim obiteljima, istodobno slabimo potencijal hrvatske nacionalne zajednice na ovim prostorima. Mladi ljudi koji odlaze na školovanje ili na sezonski rad u Hrvatsku, nastoje tamo i ostati, pa i zasnovati obitelji, ili ukoliko imaju obitelji ovdje, odvesti ih sa sobom. Na taj način ovdje ostaju stari, koji su davno ostavili za sobom vrijeme kad se proširivala obitelj, a djeca koja bi jačala i pomlađivala našu zajednicu, rađaju se negdje drugdje. Ukoliko tome dodamo i povremena doseljavanja pripadnika drugih nacionalnosti, možemo govoriti i o umjetnom mijenjanju nacionalne strukture sela, tako da u vezi nekih krucijalnih pitanja sa strahom gledam na budućnost našega puka u Sonti.

Ivan Andrašić

Djeca na sončanskim ulicama

Šarm dječje razdraganosti

SONTA – Pedesetak maskiranih mališana koji pohađaju Dječji vrtić »Pčelica« Apatin, odjel Sonta, u defileu glavnom ulicom Sonte pokazali su svoju kreativnost i razdraganost mnogobrojnim okupljenim Sončanima, a umijeće u risanju kredama i u ritmičkom plesu na platou ispred Doma kulture.

Program su osmislili odgojitelji *Veljko Bačić* i *Tanja Dželetović*, a pozornost publike najviše je plijenio šarm dječje razdraganosti.

I. Andrašić

Apatinske ribarske večeri

Najbolji fiš u Sonti

SONTA – U okviru tradicionalne manifestacije »Apatinske ribarske večeri« održava se i natjecanje pojedinaca u kuhanju ribljeg paprikaša »Zlatni kotlić«. Izlučna natjecanja za sudionike središnje manifestacije održavaju se u organizaciji mjesnih zajednica Općine Apatin. Tako će se za izravno sudjelovanje u finalu središnje manifestacije majstori kuhanja fiša natjecati u Sonti u subotu, 20. lipnja.

I. Andrašić

Redovita sjednica Skupštine Općine Bač

Turizam – potencijal za brži razvoj

Fond »Stoljeća grada« je uspostavio potporu u organizaciji manifestacija, posjeta, prezentacija i postao je adresom na koju se mogu uputiti različiti zahtjevi, čime se doprinosi boljoj misiji projekta i suorganizaciji središnje manifestacije Dana europske baštine

Fond »Stoljeća Bača« i Turistička organizacija bile su teme o kojima se najviše govorilo na redovitoj Skupštini Općine Bač, koja je održana u srijedu, 10. lipnja. Kao što je poznato, projekt »Stoljeća Bača« realizira se kroz tri komponente. Komponenta A obuhvaća: znanstvena istraživanja, izradu planske dokumentacije, marketing. Komponenta B obuhvaća: konzervaciju, revitalizaciju i proizvodnju materijala, a komponenta C obuhvaća: potporu lokalnoj zajednici i upravljanje Fondom.

TOČKE OSLONCA

Kompleks franjevačkog samostana je, nakon Bačke utvrde, druga točka oslonca projekta »Stoljeća Bača«. Kompleks ovog samostana čini prepoznatljivi građevinski sklop u obliku četverokuta s unutarnjim dvorištem. Arhitekturom se izdvaja crkva Uznesenja Marijina na sjevernoj strani, s 35 m visokim zvonikom. Složena arhitektonska kompozicija nastala je pod utjecajem romaničke, gotske, renesansne, islamske i barokne arhitekture. U samostanu je bogata riznica i knjižnica sa starim knjigama, slikama, kiparskim djelima i bogoslužnom odorom. Prošle su godine restaurirane dvije slike – Krunidba Bogorodice i Bogorodica bezgrešnog začeca.

Ravnateljica Fonda »Stoljeća Bača« *Vesna Glavočević*, arheo-

Zgrada Općine Bač

loginja, odgovarala je i na neka konkretna pitanja i prijedloge. Ona je izjavila da su u suradnji s talijansko-srpskim projektom Lokalni razvoj na osnovi vrednovanja naslijeđa u 2008. godini završeni radovi na osnivanju radionice za zaštitu starih knjiga pri samostanskoj knjižnici.

Najveći dio ovog projekta, uključujući i etno kuću – muzej u Selenči, financira Pokrajinsko tajništvo za kulturu, Ministarstvo za kulturu Republike Srbije i talijanski partner, a manji dio Općina Bač.

Fond je uspostavio potporu u organizaciji manifestacija, posjeta, prezentacija i postao je adresom na koju se mogu uputiti različiti zahtjevi, čime se doprinosi boljoj misiji projekta i suorganizaciji središnje manifestacije Dana europske baštine. Intenziviran je

rad nevladinog sektora – posebice udruga žena, čuvara tradicije. Vrijedno je istaknuti da svih 6 naselja Općine Bač imaju udruge žena i kulturno-umjetnička društva koja afirmiraju narode koji žive na ovom prostoru.

BOLJA SURADNJA

Fond i Turistička organizacija Općine Bač sve bolje surađuju. Zato je prijedlog da se u ovaj projekt uvrsti i Dan kolonizacije i naseljavanja u Općinu Bač 1946.-1948. godine naišao na puno razumijevanje svih vijećnika. Direktor Turističke organizacije Općine Bač *Nikola Banjac* je pojasnio ulogu, ciljeve i poslove kojima se ova organizacija bavi, što do sada nekima nije bilo posve jasno. Prije svega, to je neprofitna organizacija koja koordinira aktivnosti i

suradnju između subjekata u turizmu, koji djeluju na unapređenju i promociji turizma. Ona prikuplja i objavljuje informacije o cjelokupnoj turističkoj ponudi na svojem teritoriju i sudjeluje u organizaciji turističkih, znanstvenih, stručnih, sportskih, kulturnih i drugih skupa i manifestacija.

Turistička organizacija Općine Bač ima opći turistički katalog u kome je predstavljena cjelokupna ponuda Bača. U njemu su predstavljeni zemljopisni položaji, klima, povijest, utvrda, franjevački samostan, turska kupaonica, manastir Bođani, prva ljekarna i bolnica u Vojvodini, Dunav, biciklistička staza uz Dunav, ribolov, lov, smještaj, manifestacije, restorani, kultura i druge informacije značajne za turiste. Od nas samih ovisi hoćemo li i kako biti predstavljeni u tom katalogu.

Na sjednici Skupštine usvojen je prijedlog Odluke o završnom proračunu za 2008. godinu. Na sjednici su usvojena i izvješća o radu Fonda za očuvanje kulturno-povijesne baštine »Stoljeća Bača« za 2008. godinu, Turističke organizacije Općine Bač, Direkcije za izgradnju Općine Bač i Narodne knjižnice »Vuk Karadžić«.

Sjednica, koju je vodio predsjednik Skupštine Općine Bač *Slobodan Torubarov*, prošla je u kulturnom tonu, vijećnici i izvijestitelji su bili dobro pripremljeni, a Radio Bačka ju je prenosila izravno.

Zvonimir Pelajić

Okupljanje otpuštenih radnika u Baču neučinkovito?

Prosvjedna šetnja nezadovoljnih

BAČ – Početkom lipnja, oko 150 radnika koji su po raznim osnovama otpušteni s posla, započeli su prosvjede i time željeli privući pozornost na svoj ugrožen socijalni položaj. Oni su na svojevrstan način tražili pomoć od države i lokalne skupštine za dobivanje bilo kakvog posla. Propale su tvrtke »Slavija«, devastirana je šćecerana »Jugozapadna Bačka«, »Agrobačka«, zemljoradnička zadruga »Vajska-Bođani«, »Arma«, »Labudnjača«. Poljoprivrednici su u Bačkom Novom Selu u teškoj situa-

ciji, jer su uzeli kredite i podigli farme krava koje danas rasprodaju jer je »Novosadska mljekara« otkazala otkupna mjesta u selu.

»Nitko tko se dokopao naših poduzeća za mali novac nije ispunio socijalne programe niti su investirali kako je bilo ugovoreno«, kaže *Miroslav Ušćumlić* iz »Labudnjače«.

Iako su navodno dobili potporu Nezavisnog sindikata iz Novog Sada, prosvjednicima se nitko nije obratio iz Saveza samostalnih sindikata iz Bača. Da nezadovoljstvo otpuštenih ne bi iskoristile neke stranke, nezadovoljnici su odlučili prekinuti prosvjed, ali su zatražili da se održi sjednica Skupštine Općine na kojoj bi bilo riječi o njihovom teškom položaju. Izvanredna sjednica Skupštine Općine Bač zakazana je ali je otkazana zbog nedostatka kvoruma.

Z. P.

Više neće biti lutanja – stručnjaci će trasirati put

Strategija unapređenja kulture

U četvrtak, 11. lipnja, Sombor je posjetio Aleksandar Lazarević, ravnatelj Zavoda za proučavanje kulturnog razvitka Srbije. Cilj posjeta je bio početak rada na izradi Strategije kulturnog razvitka grada Sombora.

Dva najznačajnija brenda Sombora su zelenilo i kultura. Što se tiče zelenila, trenutno je u izradi katastar zelenila i paralelno s tim se radi i revitalizacija, a posjetom Aleksandra Lazarevića Somboru učinjen je prvi korak prema revitalizaciji kulture grada Sombora. Ideja je napraviti presjek stanja u svim institucijama kulture s ciljem unapređenja, kako bi Sombor postao kulturni centar i da, po riječima gradonačelnika Dušana Jovića, »postane ono što mu već godinama neformalno pripada«.

»Stalno se ponosimo nečim, a uopće ne znamo u kakvom je stanju naša kultura i naše institucije i koje su naše realne potrebe. Ovaj projekt će nam biti od koristi pri pravljenu proračuna i za neku našu strategiju i planove za budućnost, ne samo za ove četiri godine, već i za ubuduće«, rekao je Jović.

ANALIZA STANJA KULTURE

Zavod za proučavanje kulturnog razvitka Srbije je nacionalna ustanova kulture koja postoji 40 godina, proučava fenomene u kulturi, ali i probleme s kojima se kultura suočava kroz različite vremenske periode. Zavod će obići 20 gradova u Srbiji, a cilj je mapiranje stanja u kulturi. Prikupljeni će podaci biti dostavljeni lokalnim samoupravama i Ministarstvu kulture, čime bi se dobilo točno stanje u kulturi i što učiniti na poboljšanju kvalitete. Izrada Strategije razvoja kulture trebala bi biti završena do kraja godine.

»Utvrdit ćemo što je ono s čime se raspolaže, kakvi su potencijali, koje su prednosti, ali i koji su problemi s kojima se institucije i gradovi u širem smislu susreću. Nakon skeniranja stanja, Zavod će analizirati, precizne i točno obrađene podatke dostaviti u ovom slučaju Somboru, a s druge strane to će se proslijediti i Ministarstvu kulture, kako bi i država znala da se i u drugim gradovima, osim prijestolnice, nešto dešava i

Zgrada Županije gdje je održan sastanak

da se sazna koji su problemi, kako bi se ovim gradovima moglo pomoći na jedan utemeljen način. U kasnijoj fazi bi Sombor dobio Strategiju razvoja kulture, a to je danas apsolutni prioritet u svim europski razvijenim gradovima«, rekao je Aleksandar Lazarević.

Strategiju kulturnog razvoja bi, uz suglasnost svih relevantnih faktora grada, trebao usvojiti lokalni parlament, a potom bi se strategija trebala odgovorno provoditi. Za sada su rijetki gradovi koji su donijeli svoje lokalne kulturne strategije, te Zavod ima namjeru donijeti nešto konkretno i lako provodivo, što bi, po riječima Aleksandra La-

zarevića, u budućem periodu trebalo dati evidentne rezultate.

»POZORIŠNI MARATON« – LOKALNA MANIFESTACIJA?

Premda je istog dana kada je održan ovaj sastanak počela jedinstvena kulturna manifestacija »Pozorišni maraton« gradonačelnik se osvrnuo i na probleme s kojima su se susretali pri organiziranju ovog kulturnog događaja:

»Narodno pozorište u Somboru se obraćalo institucijama, odnosno višim nivoima vlasti u Pokrajini i Republici što se tiče financijske pomoći, ali odgovor je bio kako je to

od lokalnog značaja, te da oni ovu manifestaciju neće financirati. To jednostavno nije točno. Manifestacija koja traje 17 godina i koja je međunarodnog karaktera, koja ima svoju stalnu publiku i gdje su sudionici iz više zemalja Europe – ne može imati samo lokalni značaj. Kada pogledamo festivale po drugim mjestima, shvatit ćemo da je ovo jedan od starijih aktualnih festivala, što je nevjerojatno. Stoga je važna suradnja s republičkom institucijom, koja je danas kod nas. Što se tiče proračuna, lakše ćemo uvidjeti što mi, kao grad, trebamo podržati i financirati. Do sada su se te stvari paušalno određivale i nisu bile utemeljene na činjenicama. Nakon donošenja ovakve strategije, više neće biti lutanja. I oni koji dođu poslije nas imat će jasno trasiran put kojeg će napraviti stručnjaci, a ne političari, što je jako važno«, istaknuo je gradonačelnik Jović.

STRATEGIJA NEOVISNA OD POLITIKE

Srđan Aleksić, član Gradskog vijeća zadužen za pitanja kulture, rekao je kako je izrada Strategije razvoja kulture posao koji ne spada u domenu dnevne politike i neće ovisiti od toga tko »sjedni« na političkim pozicijama u gradu.

»Ovo će biti dugoročna strategija, koja može trpjeti promjene uzrokovane promjenom duha vremena i okolnosti koje se dešavaju oko nas, ali nipošto ne može trpjeti promjene uslijed eventualnih promjena lokalne politike. Ono što bi, vjerujem, željeli svi politički čimbenici je da Sombor ne postoji kao grad kulture samo u priči, već da se time ozbiljno pozabavimo i da nam ta strategija zapravo bude sredstvo da dodemo do što boljeg i što kvalitetnijeg kulturnog života ovoga grada«, rekao je Aleksić.

Nakon sastanka, predstavnici Zavoda za proučavanje kulturnog razvitka Srbije održali su konzultacije s ravnateljima javnih ustanova kulture iz Sombora.

Zlatko Gorjanac

Aleksandar Lazarević, Dušan Jović i Srđan Aleksić

»Matoševa« duhovna oaza

PLAVNA – Odlukom Savjeta MZ Plavna, još u kolovozu prošle godine HKUPD-u »Matoš« ustupljena je prostorija za rad. Ona je djelomice korištena, ali zbog financijskih teškoća nije se moglo pristupiti adaptaciji i uređenju dobivenog prostora. Ova udruga, kao što je poznato, donosi realne planove i programe koje nastoji i realizirati. Ove godine se u Plavni održava sedmi susret »Lira naiva 2009« i planirano je da se toga dana svečano otvori dugo očekivana knjižnica i čitaonica. Ovih dana započeli su radovi koji će trajati nekoliko dana. Iako je knjižni fond »Matoša« za sada više nego skroman, bitno je započeti, a broj će se knjiga postupno povećavati.

Zgrada u kojoj će biti smještena »Matoševa« duhovna oaza nalazi se u samom središtu sela, u neposrednoj blizini škole, crkve i mjesta gdje je nekada živio Matošev djed »meštar Grgo«, a rodio mu se otac Antun. Ova prostorija bit će opremljena potrebnim namještajem i računalom, a pokraj knjiga i novina za čitanje u njoj će se održavati, sastanci, književne večeri i probe. Tu će se voditi i administrativni poslovi i ustrojiti arhiv društva.

Plavna već 40-ak godina nema seosku knjižnicu i čitaonicu i »Matoš« ovim činom pravi jedan iskorak u kulturi ovoga mjesta. Zato će subota, 20. lipnja 2009., postati značajan datum u kulturnoj povijesti Plavne, kada će se u njoj okupiti 50-ak ljubitelja poezije i književnosti, ljudi dobre volje i duše. To će biti blagdan knjige i povratak kulturnim vrijednostima u ovom mjestu.

Z. Pelajić

Likovnjaci »Bunjevačkog kola« na »Mikininim danima«

BAČKI BREG – Petnaest slikara Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« sudjelovali su na likovnoj koloniji, koju je organizirao HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« u subotu, 13. lipnja, u Bačkom Bregu. Nastale slike bit će izložene na manifestaciji Mikini dani 20. lipnja. Nastavak je to započete suradnje dviju hrvatskih udruga na čuvanju i njegovanju kulturne baštine. Rad slikara pratila su i djeca – članovi udruge domaćina, koja su se pridružila radu slikara. Prema riječima ravnatelja Likovnog odjela Josipa Horvata cilj organiziranja likovnih susreta je potaknuti likovno stvaralaštvo među članovima udruge u tim mjestima.

H. Horvat

Podijeljene nagrade najboljim društvima

RUMA – Festival glazbenih društava Vojvodine, 46. po redu, održan je u subotu i nedjelju 13. i 14. lipnja 2009. godine u Velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi.

Prve festivalske večeri nastupili su: Srpsko pjevačko društvo iz Rume, Mješoviti zbor Tilia SKUD »Janko Čmelik« iz Stare Pazove, Crkveni zbor »Sveti Teodor Vršački« iz Vršca, Srpski pravoslavni crkveni zbor »Sveti

Konstantin i carica Jelena« iz Sombora, Zbor glazbenog studija »As« iz Vršca, Mješoviti orkestar gimnazije »Jovan Jovanović Zmaj« iz Novog Sada i Ansambl »Arhaik« iz Kleka.

U nedjelju su nastupili: Kamerni zbor »Musica humana« iz Ade, Zbor »Rozanov« iz Đurđeva, Mješoviti zbor Doma kulture i katedralne crkve »Svetog oca Nikole« iz Ruskog Krstura, Gradski zbor iz Kule, Crkveni zbor »Sveti Georgije« iz Bečeja i Mješoviti zbor KUD-a »Svetožar Marković« iz Novog Sada.

Posljednje festivalske večeri podijeljene su i nagrade najboljim društvima i to zlatne plakete Ansamblu »Arhaik« iz Kleka, Mješovitom zboru gimnazije »Svetožar Marković« iz Novog Sada i Zboru glazbenog studija »As« iz Vršca, dok je srebrnu plaketu dobio Mješoviti zbor gimnazije »Jovan Jovanović Zmaj« iz Novog Sada.

N. Jurca

Druženje članova HKPD-a »Matija Gubec«

RUMA – U subotu, 13. lipnja 2009. godine, za sve članove i prijatelje HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume organiziran je jednodnevni izlet na rumsko izletište Borkovac. Prijatno druženje uz tambure, srijemski gulaš i nogomet na obližnjoj livadi trajalo je cijeli dan.

N. Jurca

VIII. festival kuglofa – Gugelkupffest

SRIJEMSKI KARLOVCI – VIII. po redu Festival kuglofa, bit će održan od 26. - 28. lipnja u Srijemskim Karlovcima. Na ovom Festivalu pravo sudjelovanja imaju proizvođači kuglofa, karlovačkog vina i bermeta, proizvođači starih zanata i domaće radinosti, umjetnina, antikviteta i rariteta, začinskog bilja i cvijeća. Osim natjecateljskog dijela Festivala, posjetitelji očekuju i zanimljiv program kao i razgledavanje i uživanje u ljepotama koje nude Srijemski Karlovci.

A. Jukić Mandić

Susret umirovljenika u Bačkom Monoštoru

BAČKI MONOŠTOR – Proteklog vikenda u Domu kulture u Bačkom Monoštoru održan je susret i druženje osoba treće životne dobi somborske općine. U organizaciji umirovljeničkog društva selo je ugostilo goste iz Čonoplje, Kljajićeva, Sombora, Stapara.

Uz ugodnu atmosferu i tamburašku glazbu tijekom cijele večeri, dogovoren je nastavak druženja nekom novom prigodom.

A. Đipanov

OD NJIVE DO TRPEZE.

ЖКП Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Pregršt događanja u baranjskim mjestima

Surduk festival

Surduk festival je logičan ishod potrebe da se vino i umjetnost sljube i udruže i svima namjericima ponude nezaboravan ugođaj

Baranja je prošloga tjedna širom otvorila svoje srce i svoja vrata svijetu, a od 9. do 12. lipnja, diljem Baranje – u Belom Manastiru, Kneževim Vinogradima, Suzi, Zmajevcu i Karancu – održan je I. Surduk festival. Bio je ovo još jedan lijep međunarodni događaj zamišljen kao spoj umjetnosti i vina, spoj tradicije, običaja i kulture s kulturom uživanja u vinu i gastronomiji, dakle Surduk-fest je pokušaj da se sve to sljubi i objedini.

Baranja je zbog svoga zemljopisnoga položaja oduvijek bila važno stjecište putova, a zbog svoje ljepote i prirodnih bogatstava uvijek poželjna destinacija istraživačima i putopiscima, putnicima namjericima i u posljednje vrijeme ljubiteljima kontinentalnog turizma. Bogatstvo njezine gastronomije i vrhunska kvaliteta vina inspirirali su pjesnike i književnike, glazbenike i slikare, dakle umjetnike svih vrsta, zato je ideja koju je iznjedrio ovaj Surduk festival logičan ishod potrebe da se

vino i umjetnost sljube i udruže i svima namjericima ponude nezaboravan ugođaj.

Tim povodom u Muzeju Slavonije u Osijeku otvorena je izložba starih obiteljskih fotografija »Baranja – sjećanje na izgubljeno vrijeme«, autorice *Ane Wild*, koje bilježe najvažnije trenutke življenja u Baranji. U isto vrijeme, u predvorju Centra za kulturu u Belom Manastiru otvorena je ista takva izložba kustosice *Betine Lehmann*.

Tijekom četiri dana festivala bilo je pregršt događanja: Sijam baranjskih vina u Kneževim vinogradima uz sudjelovanje poznatih vinara iz Hrvatske i Mađarske s čak 83 uzorka vrhunskih vina, a proglašenje pobjednika obavljeno je na koncertu *Zvonka Bogdana*. Sutradan je bio Dan otvorenih podruma, uživanje u bogatoj gastronomskoj ponudi i kvalitetnim vinima, a želja je organizatora da u već obilježnim vinskih cestama od Karanca, Kamenca, Kotline preko Zmajevca

i Suze do Kneževih Vinograda sačine i kolekciju predivnih umjetničkih staza i tako na najbolji način spoje vino i umjetnost. U tu svrhu otvara se i likovna kolonija »Land art«, gdje umjetnici, poštujući prirodu, stvaraju svoja umjetnička djela od drveta, gline, slame ne ugrožavajući prirodni okoliš.

Baranja će bez sumnje postati raj za umjetnike a posjetitelji će moći uživati u Galeriji na otvorenom. U poznatom etno-selu Karancu, održat će se Etno-sajam te etno-radiionice.

Bit će tu, naravno, još puno toga. Koncert *Andora Vegha* i muške pjevačke grupe Ižipci iz Topolja, koncert grupe Zangö iz Pečuha i tamburaškog sastava »Šokačka grana« iz Duboševice, koncert poznatih legendi hrvatske etno-glazbe *Elizabete Toplek*, popularne Teta Lize i *Andrije Maronića*, čuvenog podravskog cimbalista, zatim koncert najpoznatijeg romskog glazbenika *Kalmana Balogha* sa svojim sastavom »The Gypsy Cimbal Band-om«, a tu je i nastup Akustične etno jazz grupe Paniks iz Subotice. Bože, nisam valjda nekoga zaboravio, ali tu su i nastupi folklornih skupina: KUD »Pelmonostor«, HKUD »Beli Manastir« i srpsko KUD »Jovan Lazić« iz Belog Manastira, mađarsko KUD »Čardaš« iz Suze i tamburaški sastav Baranjski biseri.

Slavko Žebić

Novi nastup KPZH »Šokadija« u Hrvatskoj

Prikazano pjevačko i plesačko umijeće

Članovi pjevačkog zbora i tamburaškog sastava Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte gostovali su u utorak 16. lipnja u Đakovu. Sončani su pjevali na godišnjem euharistijskom slavlju o blagdanu bl. M. M. Terezije Scherer, prve generalne poglavarice zajednice Milosrdnih sestara sv. Križa u Ingenbohl, Švicarska. Misno slavlje održano je u crkvi sv. Križa. Predslavio je fra *Josip Šostarić*, a suslavili su vlč. *Đurica Perdan*, vlč. *Ivica Rebić* i sončanski župnik vlč. *Dominik Ralbovsky*. Pjevači i tamburaši »Šokadije« pokazali su svoje umijeće

jeće u interpretaciji starih pučkih crkvenih napjeva za vrijeme svete pričesti i na samom koncu mise. Drugi dio slavlja, kratak kulturno-umjetnički program, održan je u dvorani Florentini, u kompleksu samostana Milosrdnih sestara sv. Križa. Nazočnima, među kojima su bile i gošće, najviše dužnosni-

ce zajednice Milosrdnih sestara sv. Križa, kratko se predstavila grupa franjevačke mladeži, te grupa sudionika jednog terapijskog programa u okviru samostana, a u završnom dijelu članice i članovi »Šokadije« pokazali su svoje pjevačko

i plesačko umijeće. Na gostovanju u Đakovu, osim »Šokadinaca« bilo je i dvadesetak hodočasnika iz župe Sonta, predvođenih župnikom vlč. Dominikom.

I. Andrašić

»Šokadija« pomaže male

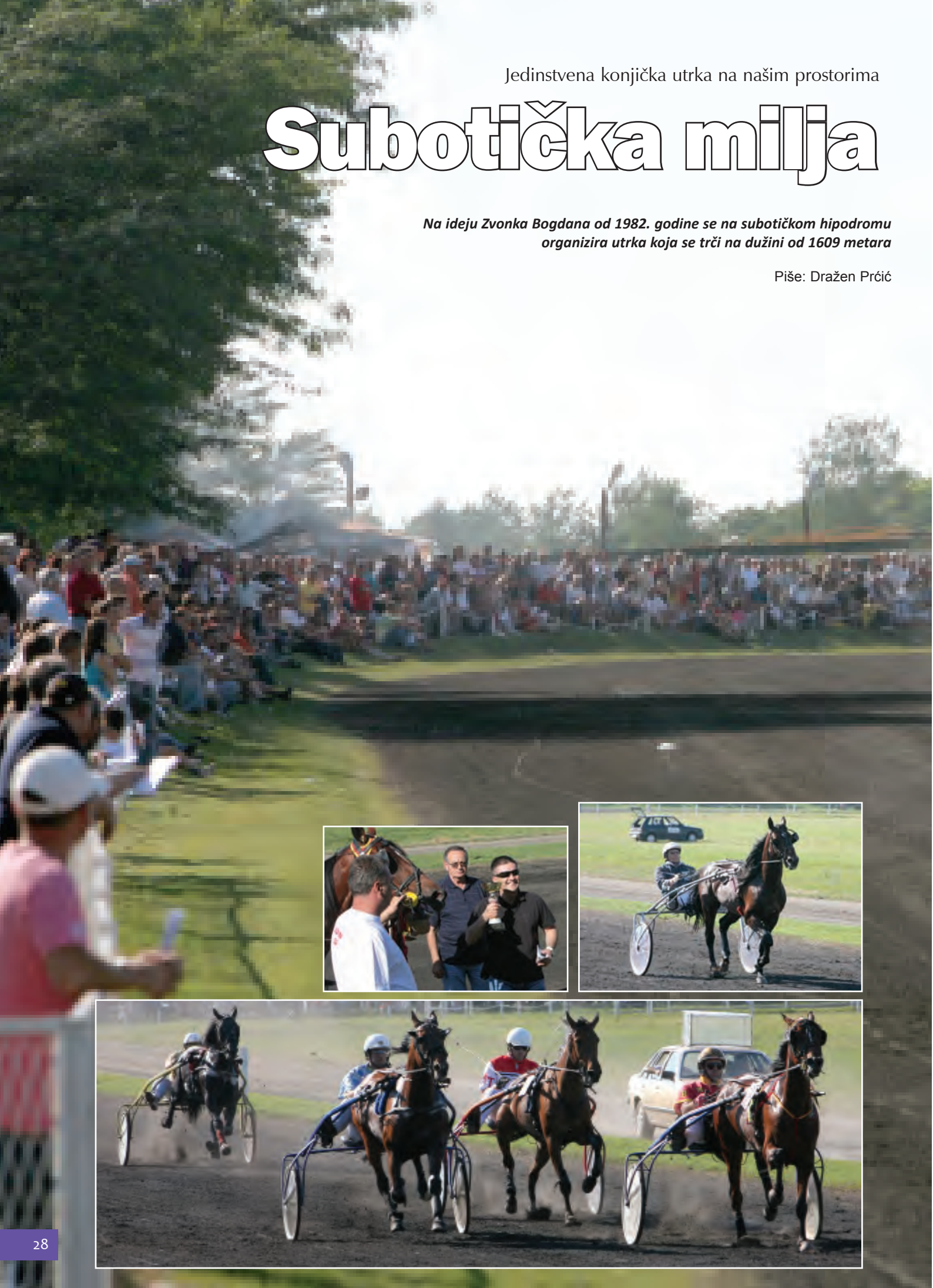
Izaslanstvo KPZH »Šokadija« iz Sonte predvođena predsjednikom Zvonkom Tadijanom prisustvovala je svetom misi održanoj u župnoj crkvi Gospe od Utočišta u Aljmašu. Na poziv čelnictva KUD-a »Aljmaš«, osnovanog prije nepuna dva mjeseca, Sončani su sa sobom donijeli četiri para starinskih šokačkih narodnih nošnji, u koje su se za misu odjenuli domaćini. Kako je nošnja Aljmašana vrlo slična nošnji Sončana, a za sada je ne posjeduju, ovakva vrsta pomoći itekako im je dobro došla. Na domjenku organiziranom poslije mise čelnici dviju institucija kulture dogovorili su se o daljnjoj suradnji.

Jedinstvena konjička utrka na našim prostorima

Subotička milja

Na ideju Zvonka Bogdana od 1982. godine se na subotičkom hipodromu organizira utrka koja se trči na dužini od 1609 metara

Piše: Dražen Prčić

»Putujući svijetom i gledajući kasačke utrke koje se trče na dužinu jedne milje (1609 m) pomislio sam – zašto ne bismo i mi imali jednu, našu, utrku na milju? Predložio sam mjerodavnima u Konjičkom klubu 'Bačka' u Subotici i od te 1982. godine i mi imamo našu 'Subotičku milju', rekao je kratko *Zvonko Bogdan*, doajen subotičkog konjičkog sporta i rođonačelnik ove jedinstvene konjičke utrke konja kasača na našim prostorima. Nažalost, u prvoj polufinalnoj utrci njegov konj je poskočio, zagalopio

rao i prema pravilima bio diskvalificiran, no takav je kasački sport. Bit će prilike dogodine na novoj »Subotičkoj milji«.

UTRKA NA MILJU

Prema kazivanju priznatih stručnjaka za konjički sport, među kojima je i Zvonko Bogdan, utrka na mernu dužinu od 1609 metara, karakterističnu za anglosaksonski način mjerenja dužina, predstavlja čistu sprintersku utrku tijekom koje nema previše kalkuliranja i gotovo sve vrijeme se mora »trča-

ti« u sprintu. Upravo zbog toga je i »milja« zanimljiva za natjecanje i još više za gledanje, što je prepoznao i solidan broj posjetitelja na utrci nazvanoj »Subotička milja« organiziranoj prošle nedjelje, 14. lipnja, na subotičkom hipodromu. Prema programu trkačkog dana održano je 13 utrka koje su bile »puštane« na svakih 25 minuta, dok su jamačno najzanimljivije bile dvije polufinalne i finalna utrka glavnog programa u kojima je dobiven konačan poredak najboljih konja i njihovih vozača. Naslov ovogodišnjeg pobjednika

»milje« osvojilo je grlo Saldahir s vremenom 1,17:08, kojeg je vozio *Vladimir Bjelogrić* iz Beograda, drugo mjesto je zauzeo Her Own Child s vozačem *Milanom Tišmom* (Novi Sad), a treća je bila Bessie s vozačem *Branislavom Mukićem* iz Subotice, oboje u vremenu 1,18:01.

Posljednjom utrkom završena je još jedna, 27. po redu »Subotička milja«. Slijede nove utrke, a ljubitelji kasačkih utrka imat će priliku već 27. lipnja uživati u novom susretu na subotičkom hipodromu, kada je zakazan sljedeći trkački dan.

Bela Vojnić Rogić, predsjednik KK »Bačka«

»Subotička milja« se trči isključivo na našem hipodromu i svi prijavljeni natjecatelji sa svojim konjima moraju kroz dvije polufinalne utrke izboriti plasman u finalnu utrku, nakon koje se dobiva pobjednik. U pitanju je tradicionalna

utrka, koja se organizira još od 1982. godine prema ideji Zvonka Bogdana, a zbog specifič-

nosti dužine staze vrlo je zanimljiva i dinamična, jer se mora voziti u gotovo stalnom sprintu.

Antun Čović, potpredsjednik KK »Bačka«

Lijep je dan i pravo je zadovoljstvo biti na subotičkom hipodromu kada su konjičke utrke, osobito kada je u pitanju »Subotička milja«, jedinstvena utrka na našim prostorima. Drago mi je što ima dosta gledatelja, jer

utrke su dobre i ima se prilike vidjeti dosta dobrih konja.

Ivan Crnjaković, vozač s Bikova

Ove godine sa svojim konjem Willy Victory ne sudjelujem na utrkama za »Subotičku milju«, nego u natjecateljskoj utrci grla do 3000 bodova. Uvijek volim doći i natjecati se, te biti dio cijele ove lijepe konjičke priče na našim prostorima.

PROJEKT »ORIENT EXPRESS« PROŠAO KROZ SRBIJU I HRVATSKU

Kazališni vlak od Ankare do Stuttgarta

Kazališni projekt »Orient Express« je zapravo jedna neobična kompozicija vagona koja – slijedeći rutu nekad najpoznatije poveznice Istoka i Zapada – na kolodvorima zemalja sudionica prikazuje predstave, posebno napravljene i prilagođene igranju u vagonima. Cilj projekta je kreiranje putujućeg kazališnog »laboratorija«, mjesta kazališnog istraživanja drugog i drugačijega, propitivanje identiteta na putu od Ankare kroz jugoistočnu do zapadne Europe, prostor susreta istoka i zapada.

Kazališni projekt »Orient Express« organizira Europska kazališna konvencija, jedno od najpoznatijih europskih kazališnih udruženja, a u projektu sudjeluje više europskih zema-

lja Turska, Rumunjska, Srbija, Hrvatska, Slovenija i Njemačka.

Projekt »Orient Express« predstavio je u petak 12. lipnja na zagrebačkom Glavnom kolodvoru Srpsko narodno pozorište iz Novog Sada s predstavom »Kao da« Branka Dimitrijevića u režiji Predraga Štrbca. Predstava se bavi odnosom Istoka i Zapada te propituje kako se isti reflektira na pojedincu, a poput svih ostalih predstava iz projekta, na kraju će biti izvedena na festivalu u Stuttgartu.

Hrvatski predstavnik u projektu – »Sedam dana u Zagrebu« Zagrebačkog kazališta mladih – kojeg je napisala Tena Štivičić, a režirala slovenska redateljica Tijana Zinajić, predstavljena je ranije u Novom Sadu, dakle na prethodnoj postaji, dok je na Glavnom kolodvoru u Zagrebu premijerno izvedena 13. lipnja.

Kazališni vlak krenuo je iz Ankare 18. svibnja, a u Stuttgart, na međunarodni kazališni festival stiže 6. srpnja, dok će od 9. do 19. srpnja na festivalu biti izvedene sve predstave.

D. B. P.

KOMENTAR

Od »ljepote« funkcionalnog do urbanih farmi

Piše: Zvonko Sarić

Prenapućenost i zagađenost metropola i većih gradova, jedni su od problema današnjeg svijeta. Takvih problema, bar ne u tolikoj mjeri, nema u vojvodanskim gradovima, osim Pančeva. Koliko god ljudi voljeli živjeti u gradovima, nepobitno je da ih privlače i oaze mira, kakvi su i brojni etno-salaši u Vojvodini. Eko-trend je dulje vrijeme u ekspanziji svugdje u svijetu, a čini se da poštovanje ekoloških principa postaje nužnost. Vatikan je nedavno objavio da će, nakon uspješnog uvođenja solarnih ploča za potrebe dvorane sv. Pavla, najmanju državu na svijetu »napajati« najvećom solarnom elektranom, čija se izgradnja planira. No, o ekologiji se razmišljalo, primjerice, još i na početku 20. stoljeća u školi za arhitekturu i primijenjenu umjetnost Bauhaus, u kojoj se jedno vrijeme primjenjivao »režim zdrave prehrane«.

Upravo će škola Bauhaus, koju je utemeljio Walter Gropius 1919. godine u Weimaru, doprinijeti kasnijoj izgradnji »kutija za stanovanje« i time, među ostalim brojnim društvenim razlozima, utjecati na kasnije stvaranje brojnih problema u kulturi življenja, a radilo se iz najbolje namjere – osigurati pristojne stambene uvjete za sve brojnije radnike. Škola Bauhaus imala je dvije tendencije: jedna je bila da umjetnik ponovno ima status zanatlije, kao prije epohe prosvjetiteljstva, a druga je bila da se umjetnost prilagodi industrijskom dobu. Nastava o arhitekturi je okrenuta gradnji za siromašnije slojeve. Nova se arhitektura

stvarala za radnike i trebala je odbaciti sve ono što je »buržusko«. I do čega se stiglo? Sve se projektiralo u ime funkcionalizma, a mladi arhitekti gradili su zgrade s ravnim krovovima i golim fasadama. Ravni krovovi i pročelja tvorili su prave kutove. Streha nije bilo. Zgrade su lišene dodatnih ukrašavanja. U ovakvim nastojanjima nisu zaostajali ni arhitekti skupine De Stijl. Ipak, više se teoretiziralo nego gradilo. U školi Bauhaus arhitektura, namještaj i razni predmeti dizajniraju se po načelu funkcionalnosti. Estetska vrijednost nastoji se ostvariti stapanjem oblika i funkcije. U školi Bauhaus su se održavali i tečajevi tkalačkog i keramičkog zanata, stolarstva, slikarstva, grafike i fotografije. Ovu školu su zatvorili nacisti 1933. godine.

Poslije požara u Chicagu 1875. godine arhitekti grade prve nebodere, no, nasuprot oduševljenju razvojem industrije, britanski pokret »Umjetnost i zanati« pod vodstvom pjesnika i slikara Williama Morrisa, od sredine 19. stoljeća suprotstavlja se nadiranju industrije u umjetnost. Morris je kritizirao razdvojenost lijepe umjetnosti od zanata, nastojeći objediniti lijepo i korisno. Kasnije će u onovnim postavkama škole Bauhaus zanatska umjetnost, barem teoretski, ponovno postati važna, ali ni »industrija« se nije dala. Arhitekt Le Corbusier presjeći će vrpce za početak gradnje »ćelija za stanovanje« i prostornih modula. Le Corbusier je ustanovio pravilo: »kuća je mašina za stanovanje«, a od 1947. do 1951. godine gradi stambeni blok »Sunčani grad« za 3.600 stanovnika u Marseillesu i otvara put gradnji nebodera. Takve tendencije u arhitekturi reflektirale su se i u urbanističkom planu za Novi Beograd, kao i u urbanističkom ostvarenju Moskovski bulevar u Zagrebu.

U današnje vrijeme, zbog prenapućenosti, zagađenosti, te nedostatka zdrave hrane i pitke vode, stiglo se do projekta izgradnje urbane farme u New Yorku, koja će imati 132 kata,

stanove i urede, ali i prostore za uzgoj stoke i različitih usjeva. Stanari će na taj način proizvoditi svoju hranu. Na našu sreću, u Vojvodini postoje salaši koji su prirodne radionice za izgradnju zdrave hrane, a za pozdraviti je i idejni projekt hrvatske eko-udruge »CRO-ECO« za izgradnju etno-eko salaša na Hrvatskom Majuru.

»Sunčani grad« u Marseillesu

Izložba o lemeškom plemstvu

SVETOZAR MILETIĆ – Večeras (petak 19. lipnja), u Domu kulture (Dositeja Obradovića 8) u Svetozar Miletiću, s početkom u 19 sati bit će otvorena izložba »Lemeško plemstvo«. Na izložbi će biti predstavljeni originalni i drugi eksponati iz 17. stoljeća – grbovnice i otisci pečata plemićkih obitelji iz ovoga mjesta, dokumenta vezana uz dokazivanje njihova plemstva i slično.

Autori izložbe su Antonija Čota i Zvonimir Perušić, a osim njih, prigodom otvorenja o lemeškom plemstvu govorit će dr. Ksenija Fallend, redovita profesorica Sveučilišta u St. Poltenu (Austrija) i dr. Katalin Kaics, dekanica Učiteljskog fakulteta u Subotici.

Organizatori izložbe su Mjesna zajednica Svetozar Miletić i Pučka kasina 1878. Subotica, a producent je Hrvatski demokratski forum »Preporuke iz Lemeša«.

Sredstva za izložbu osiguralo je Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine.

Projekt podržavaju: Mađarsko nacionalno vijeće, Hrvatsko nacionalno vijeće, Matica hrvatska, Bunjevačka matica i Austrijski kulturni forum, što izložbi, uz karakteristiku jedinstvenosti, daje i obilježje multikulturalnosti.

U okviru izložbe bit će organizirani razgovori na temu: kulturni turizam i multikulturalnost.

Susret pučkih pjesnika »Lira naiva 2009.«

PLAVNA – Sedmi susret pučkih pjesnika »Lira naiva 2009.« bit će održan u subotu 20. lipnja, u Plavni. Ove je godine na susret pučkih pjesnika prijavljeno šezdesetak pjesnika koji su svojim pjesmama ušli u izbor najnovije zbirke izabranih stihova pod nazivom »Lira naiva 2009.«. Knjigu je uredila organizatorica susreta Katarina Čeliković.

Pjesnici se okupljaju u 11 sati u Vatrogasnom domu gdje je planirano međusobno upoznavanje, a potom će domaćini, članovi HKUPD »Matoš« iz Plavne, goste povesti u obilazak mjesta.

Za ovu prigodu domaćini planiraju otvoriti svoju knjižnicu za koju će organizatori susreta, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« i Hrvatska čitaonica darovati stotinu knjiga na hrvatskom jeziku.

U poslijepodnevnom satima pjesnici će se susresti i razgovarati sa subotičkim pjesnikom Mirkom Kopunovićem i predsjedavajućim Instituta mons. dr. Andrijom Kopilovićem.

Cjelodnevni susret pedesetak pjesnika završava velikom književnom večeri u Vatrogasnom domu (u 18 sati) gdje će biti predstavljena i najnovija zbirka izabranih stihova sudionika ovog susreta.

»Mikini dani« u Bregu

BAČKI BREG – Dvanaesti po redu »Mikini dani« bit će održani u nedjelju 21. lipnja na Ljetnoj pozornici u Bačkom Bregu. Početak je u 19 sati. Riječ je manifestaciji koja se organizira u čast poznatog violinista Mike Ivoševa Kuzme iz ovoga mjesta. Na programu su smotra tamburaških ansambala iz zemlje i Republike Hrvatske te natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša.

Organizator manifestacije je lokalni HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«. Ovo je prva u nizu ovogodišnjih manifestacija pod zajedničkim nazivom »Šokci i baština«, koju organiziraju šokačke udruge u Vojvodini.

Studio za suvremeni ples iz Zagreba na »Infantu«

NOVI SAD – U okviru ovogodišnjeg Internacionalnog festivala alternativnog i novog teatra (Infant), koji će od 25. lipnja do 3. srpnja biti održan na više lokacija u Novom Sadu, nastupit će i Studio za suvre-

meni ples iz Zagreba predstavom »Sale«. Predstava gostiju iz Zagreba na programu je u četvrtak 2. srpnja, u Velikoj dvorani Novosadskog pozorišta (20 sati).

Koreografinja predstave »Sale« je Ksenija Zec, a dramaturg Saša Božić. Kako stoji u najavi, predstava se bavi ocrtavanjem prostora tranzita, zone neumjerene prodaje i potrošnje. Motivi ponude, kupnje i potražnje ironijski se izvrću u predstavi, upozoravaju na nespokojno plesačevo tijelo koje uvijek u potrazi za idealnim gledateljem, opsjednuto željom da se sviđa, biva izloženo i procjenjivano. Predstavu izvode: Irena Dumbović, Dina Ekštajn, Petra Hrašćanec, Bosiljka Vujović-Mažuran, Ana Mrak, Ivana Miletić-Piškor, Ana Vnućec, Branko Banković, Silvio Vovk, Jerko Marčić.

Studio za suvremeni ples iz Zagreba najstariji je hrvatski ansambl suvremenog plesa, koji ove godine slavi 45. godina djelovanja.

Književna večer monoštorskih pjesnika

REŠETARI – Prošle subote, 13. lipnja, u Rešetarima (Republika Hrvatska) održana je promocija knjiga Adama Bešlina »S ob(j)e strane Dunava« i Antuna Kovača »Na dvoru Pašinog Tune« (u izdanju NIU »Hrvatska riječ«), obojice rođenih u Bačkom Monoštoru, a čiji su radovi također zastupljeni u zborniku hrvatskih pjesnika u dijaspori koji izlazi svake godine u Rešetarima.

O pjesmama Adama Bešlina (koji danas živi u Bilju) govorila je prof. Zlata Dasović iz Osijeka, dok je o pjesmama Antuna Kovača – njegovoj izvornoj monoštorskoj ikavici, humoru, starijim i novijim temama i motivima – govorila profesorica Nada Šerić iz Nove Gradiške.

Predstavljanje knjiga dvojice pjesnika održano je u sklopu XII. međunarodne likovne kolonije »Petrović – Rešetari«, na kojoj je sudjelovalo oko četrdesetak likovnih stvaralaca iz Hrvatske (od Osijeka preko Zagreba do Dubrovnika), kao i akademska slikarica Marija Kovač iz Sombora.

Jubilejski koncert Collegium Musicum Catholicuma

SUBOTICA – U povodu 15. obljetnice svoga postojanja i djelovanja, subotički komorni zbor Collegium Musicum Catholicum je u nedjelju, 14. lipnja, održao koncert u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske. Koncertom je ravnao Miroslav Stantić, a uz zbor su nastupili: Kornelije Vizin (orgulje), Slobodan Stefanović (violina), Zoltán Kiss (violina) i Viktor Molnár (violončelo).

Na programu su bila djela Vidakovića, Lukačića, Jelića, Mozarta, Duruflea i drugih, kao svojevrsni presjek dosadašnjih koncertnih repertoara ovog glazbenog kolektiva.

Organizator koncerta bio je Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice.

IZLOŽBA RADOVA IGORA HOFBAUERA U SUBOTICI

Priznati majstor koncertnog plakata

Iako stvara u više likovnih medija, Igor Hofbauer (1974.) je najpoznatiji kao autor koncertnih plakata, programskih knjižica, te drugih segmenata vezanih uz vizualni identitet kulturnog zagrebačkog kluba kulture »Močvara«. Upravo s čuvenim plakatima, hrvatski se umjetnik predstavio subotičkoj publici na samostalnoj izložbi otvorenoj prošloga petka 12. lipnja u Galeriji dr. Vinka Perčića.

»Motive za svoje radove pronalazim u pop kulturi kojom sam opsjednut još od tinejdžerskog razdoblja. Tu ne mislim samo na neke određene segmente pop kulture, već na sve ono što se događa oko nas – od Michaela Jacksona do nekog opskurnog heavy metala«, kaže za HR Igor Hofbauer.

PLAKATI ZA SRBIJANSKE BENDOVE

Plakate za koncerte u Močvari počeo je raditi volonterski prije 10 godina, s početka, kako kaže, najjeftinijom metodom slikanja jeftinim bojicama i umnožavanjem fotokopir strojevima. Osim za hrvatske izvođače koji su nastupali u Močvari, radio je plakate i za bendove koji su dolazili iz inozemstva. I mnogi bendovi iz Srbije svoje su prve nastupe u Hrvatskoj,

Igor Hofbauer u Galeriji dr. Vinka Perčića

U antologiji rock plakata

Da se radi o vrhunskom autoru plakata, govori i podatak kako su radovi Igara Hofbauera zastupljeni u uglednoj knjizi »The Art of Modern Rock : The Poster Explosion«. Riječ je o svojevrsnom izboru najzanimljivijih plakata u modernom rocku objavljenom 2004. godine.

nakon ratnog razdoblja, imali upravo u Močvari, tako da je Hofbauer autorski potpisao plakate za grupe Darkwood Dub, Kanda Kodža i Nebojša, Jarboli, Neočekivana sila koja se pojavljuje i rješava stvar... »Alternativna kulturna scena u regiji brzo komunicira i tu je dobra suradnja«, priča Hofbauer napomi-

njući kako je jedno vrijeme živio na relaciji Zagreb – Ljubljana – Beograd.

Premda je studirao slikarstvo na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti, taj studij je napustio nakon treće akademske godine. »Ispisao sam se jer sam shvatio kako mi ta institucija nije nudi-

la puno izbora, osim da kasnije postanem profesor likovnog ili restaurator, što nisam želio raditi. Stoga, sam jednostavno pokušao zaboraviti što su me tamo učili, te počeo crtati plakate, ilustracije i stripove«, kaže on.

STRIP I ILUSTRACIJE

U posljednje vrijeme Igor Hofbauer se ozbiljnije bavi stripom, a neki su njegovi radovi objavljeni u izdanjima slovenskog »Stripburgera« i hrvatskih »Komikaza«. Za portugalskog nakladnika objavio je zbirku kratkih stripova »Prison stories«. Kao ilustrator surađivao je s piscem Edom Popovićem, a rezultat te suradnje su četiri sveska kratkih priča. Također, surađivao je i s piscem Otom Oltvanijem, rođenim Subotičaninom, po čijem je tekstu (scenariju) uradio strip »Čehovljev sindrom«.

Osim u Hrvatskoj, izlagao je u Italiji, Sloveniji, Grčkoj, Nizozemskoj, Francuskoj, Portugalu, te Srbiji (Beogradu, Novom Sadu, Zrenjaninu i Pančevu).

U okviru otvorenja Hofbauerove izložbe u Subotici nastupio je domaći bend projekt »Omladinac 11«.

D. B. P.

»EXIT« OD 9. DO 12. SRPNJA NA PETROVARADINSKOJ TVRĐAVI

Majke, Hladno pivo i Elemental na Fusion bini

Ovogodišnji, deseti po redu, glazbeni festival Exit bit će održan od 9. do 12. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi. Na jubilarom festivalskom izdanju, prema najjavama, nastupit će Lily Allen, Arctic Monkeys, Manic Street Preachers, Korn, Patti Smith, Kraftwerk, Moby, Prodigy, Madness, Carl Cox, Richie Hawtin, Etienne de Crecy, Sasha kao i brojni drugi svjetski, regionalni i domaći izvođači na preko 20 festivalskih bina.

Druga po veličini koncertna bina – Fusion stage ugostit će, među ostalim, i nekoliko izvođača iz Hrvatske: Majke (9. srpnja), Elemental i Hladno pivo (10. srpnja), te electro sastav Lollobrigida (11. srpnja). Na Elektrana bini publici će se predstaviti DJ Mixel iz Zagreba.

Zagrebački hip hop band drugi put na Exitu: Elemental

Cijena četverodnevne ulaznice za deseti »Exit« košta 5990 dinara, a od 27. lipnja poskupljuje na 9990 dinara.

Cijene jednodневnih ulaznica ostaju iste – za četvrtak i petak po 3490 dinara, a za subotu i nedjelju po 3990 dinara.

Ulaznice za Exit prodaju se u filijalama Erste banke i u Gigstix prodavaonicama.

Od 6. do 15. srpnja, uz novosadsku plažu Oficirac bit će otvoren novi Exitov kamp.

Kamp se prostire na 60.000 četvornih metara s kapacitetom za 12.000 kampera. Cijena narukvice za desetodnevni boravak u kampu košta 2400 dinara i može se kupiti putem sited Exitfest.org.

D. B. P.

Dokumentarno-povijesna izložba u povodu jubileja

200 godina slobodnog i kraljevskog grada Osijeka

Iz bogatoga fundusa arhiva odabrano je tek ono najzanimljivije i najreprezentativnije, kako bi se posjetiteljima oživjeo duh prošlosti ovoga grada od vremena proglašenja slobodnim i kraljevskim gradom 1809. godine

U dugoj povijesti Osijeka, ova 2009. godina obilježava se kao 200. obljetnica od njegovog proglašenja slobodnim i kraljevskim gradom. To je još jedna u nizu obljetnica važnih događaja iz prošlosti koje su ostavile traga na licu grada i njegovih građana sve do današnjih dana.

Kako se 9. lipnja slavi kao Međunarodni dan arhiva, osječki je državni arhiv tim povodom u foajeu HNK organizirao dokumentarno-povijesnu izložbu arhivske građe pod nazivom »Arhivirana povijest slobodnog i kraljevskog grada Osijeka« autora mr. Dražena Kušena. Dakako, nije slučajno da se izložba održava baš u ovom prostoru - prvo, jer je to atraktivan gradski prostor, drugo, jer je frekventan i tu dolaze i zadržavaju se svi oni koji cijene kulturu i kulturne sadržaje i treće, kazalište u Osijeku jedno je vrijeme nosilo naziv Kazalište slobodnog i kraljevskog grada Osijeka.

O izložbi su govorili: *Vlaho Ljutić*, intendant HNK, *dr. Stjepan Sršan*, ravnatelj Državnog arhiva u Osijeku, *Danijela Lovoković*, zamjenica gradonačelnika u ime Grada i autor *Dražen Kušen*.

S otvorenja izložbe u osječkom HNK

Govorio je o nakani ove izložbe i poruci koju ona želi poslati naglasivši, da je iz bogatoga fundusa arhiva odabrano tek ono najzanimljivije i najreprezentativnije, kako bi se posjetiteljima oživjeo duh prošlosti ovoga grada, njegovih građana i njegove uprave od vremena proglašenja slobodnim i kraljevskim gradom 1809. godine, sa svim povlasticama i obvezama, pa sve do 1945. i do toga kako su građani mogli utjecati na izbor uprave, na razvitak i napredak svojega grada.

»Izložba je postavljena u nekoliko cjelina – od komorskih općina, dakle i prije 1809., do proglašenja i ustanovljenja samouprave, stanovništvo i gradska uprava, stanovništvo i politika, školstvo u Osijeku, važan segment napretka, nova župna crkva, koja je danas simbol Grada na Dravi, uređenje perivoja, društveni, kulturni i športski život, promet, energetika, infrastruktura i arhitektura. Gotovo svaka od tih cjelina je djelomice obrađena, nagovještena ili samo ilustrirana,

jer broj izložaka je limitiran prostorom. Treba naglasiti da je Osijek još u 19. stoljeću imao konjski tramvaj, vrlo rano je dobio munjaru, parobrodsko пристаниšte, Zemaljsku bolnicu, danas je to Klinička bolnica Osijek, uređene perivoje i uređeno informiranje, a izložen je i nacrt nove zgrade Gradske vijećnice, koja, nažalost, nikada nije izgrađena jer je počeo I. svjetski rat. I još nešto, Osijek je još u 19. stoljeću imao tiskani gradski vodič 'Vodja po Osijeku i okolini s nacrtom grada' izdan u Würzburgu 1893. godine«, istaknuo je Dražen Kušen.

Poruka koju izložba odašilje svakako je saznanje da su građani Osijeka imali nemali utjecaj na izbor lokalne uprave i usmjeravanje njihovoga rada i djelovanja u pravcu boljitka i razvitka svojega grada u građenju slavne prošlosti, pa je ovo i apel današnjim generacijama Osječana da podmetnu svoja leđa i svoje sposobnosti, da se grad i sve ono što grad čini oblikuje tako, da se nove generacije, da se naši nasljednici ne moraju stidjeti svojih predaka, već da mogu biti ponosni na vrijeme u kojemu mi danas živimo.

Slavko Žebić

Dodijeljene godišnje nagrade Matice hrvatske

Nagrade Pavličiću, Katičiću i Škunci

Nagrade Matice hrvatske za 2008., koje se dodjeljuju za književnost i umjetnost, za znanost te za književnu i umjetničku kritiku, u ponedjeljak 15. svibnja u Zagrebu svečano su uručene trojici javnih i kulturnih djelatnika: fra Bernardinu Škunci te akademikima Radoslavu Katičiću i Pavlu Pavličiću, piše Hina.

Godišnju nagradu za književnost i umjetnost »August Šenoa« dobio je fra Bernardin Škunca za knjigu »Mirotvorac u Bolonji« u izdanju zagrebačke Alfe.

Nagradu za znanost »Oton Kučera« primio je akademik Radoslav Katičić za knjigu

Ovogodišnji dobitnici Matičinih nagrada

»Božanski boj«, u nakladi skupine nakladnika iz Zagreba i Mošćeničke Drage.

Nagradu za književnu i umjetničku kritiku »Antun Gustav Matoš« dobio je akademik Pavao Pavličić za

»Malu tipologiju moderne hrvatske lirike« u izdanju Matice hrvatske.

Matičine nagrade su, osim autora, dobili i izdavači nagrađenih djela.

Nagrađenima je čestitao predsjednik Matice hrvatske Igor Zidić, istaknuvši da se tim nagradama nagrađuje hrvatska bit djela i njihovo europsko duhovno ishodište.

Rekavši da kriteriji za dodjelu tih nagrada nisu podudarni s onima koje stvaraju moćni mediji u društvu, oštro se osvrnuo na ulogu medija u društvu. Ocijenio je da se mediji odnose prema tradiciji s omalovažavanjem, nerazumijevanjem, a tek ju ponekad prihvate.

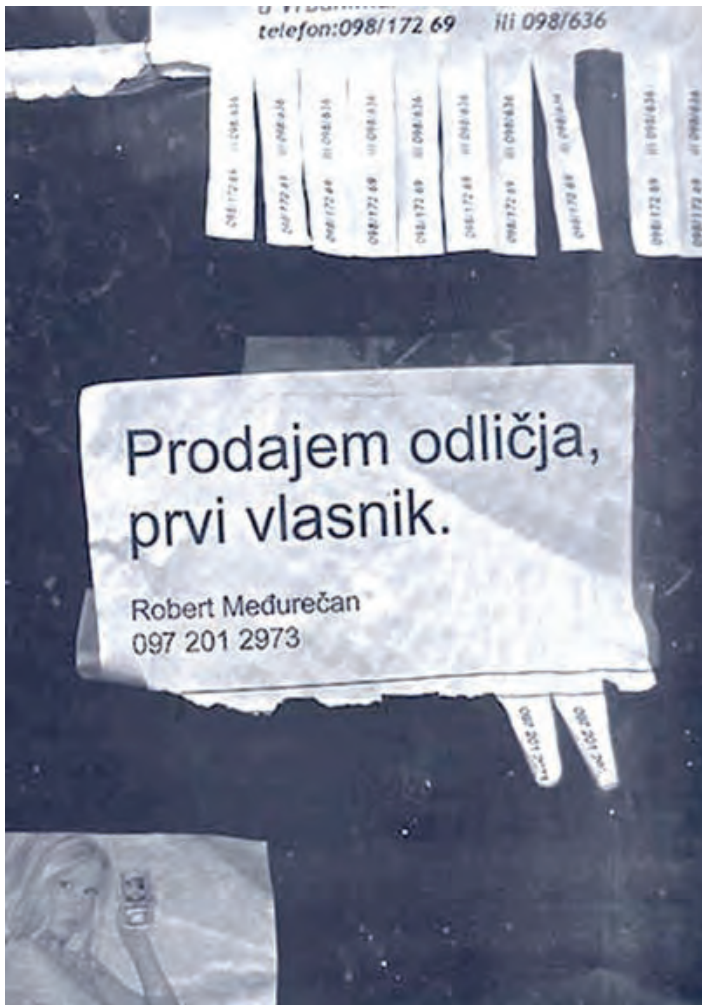
D. B. P.

Robert Međurečan, »Prodajem odličja, prvi vlasnik«, Konzor, Zagreb, 2009.

Priča o iskustvu rata

U najsžetijem obliku roman se može ispričati kao stvarnost ratnog veterana koji se nikako ne može pomiriti sa slikama rata pa ostavlja svoj prestižni posao i kreće u potragu za smirajem zaboravljenim dijelovima Hrvatske

Piše: Đurđica Stuhldreiter

Finalist t-portalove književne nagrade za roman godine, Robert Međurečan, objavio je svoj prvi roman intrigantna naslova »Prodajem odličja, prvi vlasnik«, priču o iskustvu rata, današnjoj slici branitelja, ali i o svojoj osobnoj priči prodavača automobilskih dijelova kojem zbog recesije ovisi hoće li zadržati posao. U knjigu je utkao svoja iskustva, svoje poglede na svijet, svoja razmišljanja i »oživio« glavni lik, Viktora Bošnjaka, na način kako to rijetkima uspije-

va. I usputne likove, koje Viktor iz priče sreće u bizarnim okolnostima koje može složiti samo život, Međurečan oživljuje gotovo isključivo kroz dijaloge i nekoliko opisa, ali dok čitate knjigu oni vam šecu pred očima posve živi i jasno definirani u tih nekoliko crta koje nam autor daje o svakome od njih.

OTVARANJE VRATA PROŠLOSTI

U najsžetijem obliku roman se može ispričati kao stvarnost ratnog

veterana koji se nikako ne može pomiriti sa slikama rata pa ostavlja svoj prestižni posao i kreće u potragu za smirajem zaboravljenim dijelovima Hrvatske. Na tom mjestu Međurečan otvara vrata prošlosti, koja poput bujice uništava pažljivo konstruiranu sliku uspješne tranzicije. »Prodajem odličja« roman je sirovih situacija i emocija, ispisan da se čita u jednom dahu. Iako djelomično oslonjen na klišeje antiratne proze, što uključuje i pojavljivanje poludjelog ratnog heroja u trećem činu priče, baš kao u Konradovom »Srcu tame«, Međurečanov tekst je dovoljno brz i napet da preživi takve usporedbe. Prodajem odličja, prvi vlasnik nemilosrdno se obračunava s hrvatskom stvarnošću. »Svaki lik ove priče potvrđuje kako je ona prema njima bila neusporedivo gora, što znači da nema razloga za žaljenje. Pa ni za odličjima.«

U životopisu autor za sebe tvrdi da je kao Boža zvani Pub, »trebo biti veterinar, al je stero neki inat«. Svoj prvijenac napisao je djelomice iz svojih, djelomice iz tuđih ratnih iskustava. Trenutno piše svoj drugi roman i nada se da će ga netko htjeti izdati tijekom iduće godine (i smije se kao da je to baš fora). U međuvremenu živi u Novom Zagrebu i redovito se nalazi s Dečkima koji su još živi...

ODNOS DRUŠTVA PREMA BRANITELJIMA

»Današnja slika o braniteljima koju dobivamo iz medija dijame-tralno je suprotna istini«, rekao je u intervjuu za t-portal Međurečan, i sam branitelj koji je početkom devedesetih prodao gitaru, kupio pušku i otišao u rat. Više od desetljeća nakon rata napisao je svoj debitantski roman temeljen na iskustvima mnogih kojima slike rata još uvijek obilježavaju stvarnost u traumatskim sjećanjima. Kako sam kaže, na pisanje romana motivirala ga je, među ostalim, razočaranost branitelja odnosom institucija i društva prema njima. Kako priča, za sitne novce branitelji naokolo po raznim aukcijama prodaju svoja odličja.

Međurečan je napisao »gnjevni antiratni roman, poprskan krvlju kao mračne balade Nicka Cavea, ispisan jednako frenetičnim tempom.« Već na prvih desetak stranica pisac se redom obračunava sa nekoliko institucija građanskog

Robert Međurečan

društva – od braka, preko crkve, sudstva i liječnika – među kojima neke ne mogu, a druge jednostavno ne znaju pomoći. Međurečan cijelu priču smješta u vremenski okvir od tek dva dana, no u tom vremenu događaji se gomilaju skoro jednako brzo kao i leševi koji nastanjuju sjećanja glavnog lika.

DOBAR PRIJAM KRITIKE

Roman je naišao na vrlo dobar prijam kod kritike pa je tako o njemu napisano i sljedeće:

»Međurečanov roman odlikuje rijetka vještina (filmskog) kadriranja i logika pripovijedanja u kojoj je uspostavljena gradacija trauma na svakoj od etapa puta glavnog junaka. Doista je riječ o iznimno dobro i odmjereno napisanom prvijencu koji gotovo nema klasičnih dječjih boljki.« (Jagna Pogačnik, Jutarnji list).

»Ova je knjiga važna za našu zbilju, ne samo zbog njene neosporne literarne kvalitete nego i zbog toga što govori istinu neovisno o bilo kakvoj modi ili ideologiji. Ova se knjiga čita doslovce u dahu, zaražna je njena autentičnost, jezična reduktivnost i prirodnost dijaloga. Blago rečeno - stil je odličan!« (Ivica Prtenjača, Globus)

»Ovo djelo u tradiciji antiratnog romana nastoji još jednom pokazati živote ljudi koji su, prema riječima autora, izašli iz rata, ali on nije izašao iz njih.« (Mašenjka Bačić, Slobodna Dalmacija).

»Prodajem odličja, prvi vlasnik«, roman je koji svakako treba pročitati. Razloga za to i više je nego dovoljno, a na čitateljima je da izabere onaj koji se njima čini najvažnijim za druženje s autorom i djelom. No, bez obzira kojim ga kriterijima ocjenjivali jedno je sigurno – ovaj roman nikoga neće ostaviti ravnodušnim.

August Šenoa

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Romanopisac, novelist, pjesnik, dramatičar i feljtonist August Šenoa rođen je u Zagrebu 14. studenoga 1838. godine. Njegov otac, *Alois Schönoa*, doselio se iz Pešte u Zagreb 1830. Ondje se vjenčao s *Terezijom Rabacs* koja je bila mađarizirana Slovakinja. Iako podrijetlom nije Hrvat, August je Šenoa to izabrao biti. Svim je svojim umom i bićem to dokazivao. Visoka demokratska svijest i moralna odgovornost stvorili su ga integralnim Hrvatom, štoviše jednim od najvećih u cjelokupnoj hrvatskoj povijesti.

Pučku je školu završio u Zagrebu, a gimnaziju započeo u Pečuhu 1849./50., no obrazovanje nastavlja u Zagrebu gdje mu hrvatski jezik predaju *Adolfo Veber Tkalčević*, *Antun Mažuranić* i *Vjekoslav Babukić*. Godine 1858. započinje studij medicine u Beču, prekida ga 1859. i prelazi u Prag, gdje uz Strossmayerovu novčanu potporu nastavlja studirati pravo. Iako je apsolvirao 1861., zapušta studij, gubi stipendiju i počinje javno djelovati. Suraduje u hrvatskim časopisima »Pozor«, »Glasonoš«, »Naše gore list«, »Slavonac«, »Leptir« i uređuje bečki »Slawische Blätter«. U »Glasonoši« objavljuje 1865. članak Naša književnost, pregled hrvatske književnosti i programski nacrt vlastitoga književnoga djelovanja. Njegov je esej prijelomni događaj jer predstavlja sintezu tradicionalnih nastojanja Šenoinih prethodnika koja je on povezao i spojio u jedinstven program. Vrijeme je to propadanja feudalnoga društva i jačanja građanstva kojemu je trebala pomoć u prevladavanju zaostalosti kako bi dostiglo razinu prosvijećene, naobražene i samosvjesne društvene snage, a možda nitko nije ni bio pozvaniji od Šenoe da ispuni tu zadaću.

IZNIMAN TRAG

Na poziv uredništva »Pozora« vraća se 1866. u Zagreb i nastavlja javnu djelatnost. Zapažen kao kazališni kritičar, biva 1868. imenovan u kazališni odbor, ubrzo nasljeđuje *Demetera* na mjestu umjet-

ničkoga ravnatelja Hrvatskoga zemaljskog kazališta, a nakon razrješenja 1870. radi kao dramaturg. Istodobno obnaša dužnost gradskoga bilježnika, a 1873. postaje gradskim senatorom. Bio je urednik »Vienca« od 1874. i potpredsjednik Matice hrvatske od 1877.

Šenoa se okušao u gotovo svim književnim vrstama, ostavio je izniman trag u hrvatskoj književnoj kulturi i obilježio čitavo razdoblje. Za nepuna dva desetljeća njegova stvaranja u hrvatskoj se povijesti književnosti uvriježio naziv Šenoino doba. Prihvatio je preporodnu ideju književnosti koja mora odražavati nacionalni duh i služiti prosvjećivanju naroda, ali je osnovni model modernizirao usposta-

vivši visoke umjetničke standarde. Njegov je pjesnički opus, nastao uglavnom u tradiciji europskoga romantizma, raznolik u žanrovskome, tematskome i metričkome smislu. Pisao je romance, balade, sonete, povjestice, oktave i sestine, ljubavnu, rodoljubnu, pobožnu i šaljivu liriku. Do kraja je života napisao više od 12 000 stihova. Uz

ljubavnu i domoljubnu liriku osobito mjesto u povijesti hrvatskoga pjesništva zauzima lirsko-epskim povjesticama u kojima romantičarski opjevava prošla vremena (»Smrt Petra Svačića«, »Propast Venecije«, »Mile Gojslavica«). U njima je uz povijesnu fabulu uvijek izražavao svoj životni stav, domoljubne osjećaje i moralna načela.

ROMANESKNI OPUS

Posebno je mjesto Šenoa zaslužio svojim pripovjednim djelima. Njegov je romaneskni opus ključna postaja u povijesti hrvatskoga romana. Upravo je Šenoa kanonizirao roman kao žanr i formirao modernu čitateljsku publiku (K. Nemec). Iako je napisao nekoliko romana i novela iz suvremenoga života (»Mladi gospodin«, 1875.; »Vladimir«, 1879.; »Prosjak Luka«, 1879.; »Branka«, 1881.; »Prijan Lovro«, 1875.; »U akvariju«, 1878.; »Karanfil s pjesnikova groba«, 1879. i dr.), središte njegova opusa čini pet povijesnih romana: »Zlatarovo zlato« (1871.), »Čuvaj se senjske ruke« (1875.), »Seljačka buna« (1877.), »Diogenes« (1878.) i »Kletva« (1880.-81.), koji su, uz estetsku vrijednost, zbog povijesne tematike poslužili kao sredstvo nacionalnoga, ali i čitateljskoga odgoja. U njima je pokazao izvanredno poznavanje svih slojeva tadašnjega hrvatskoga društva. Onodobnomu historicističkomu duhu iznimno je pogodio model povijesnoga romana utemeljen na vjernoj rekonstrukciji povijesnih zbivanja, osobnim arhivskim istraživanjima povijesnih vrela i autentičnih dokumenata te historiografskim spoznajama.

Dvadesetak je godina duhovito i satirično raščlanjivao politička i kulturna pitanja iz zagrebačkoga života i tako udomaćio feljton u hrvatskoj književnoj kulturi (»Zagrebulje«), napisao je i nekoliko putopisnih tekstova te prevodio s većine modernih europskih jezika.

Šenoa je bio prekretnica i ključna pojava u hrvatskoj književnosti. Proširio je žanrovski repertoar, pridobio čitateljsku publiku i uspostavio visoke estetske zahtjeve kojima je hrvatska književnost postala djelatnom modernom institucijom građanskoga života.

Kip Augusta Šenoe u Zagrebu

U župi Presvetoga Srca Isusova u Šidu

Dva velika slavlja

Dva velika slavlja, koja će ući u povijest župe Šida, dogodila su se u nedjelju, 14. lipnja, u župi Presvetoga Srca Isusova. Srijemski biskup mons. Đuro Gašparović svojom pastirskom službom krstio je 22 krštenika za vrijeme svete mise, petero odraslih iznad 30 godina života i sedamnaestero djece do 13 godina života. Na početku svete mise vlč. Nikica Bošnjaković, župnik župa Šid, Morović, Kukujevci i Gibarac, u ime svih vjernika, napose roditelja i kumova djece i odraslih koji će biti kršteni, uputio je pozdravnu riječ ocu biskupu. Župnik je istaknuo veliku radost što će srijemski biskup

podijeliti sakrament svetoga krštenja, a na koncu svete mise posvetiti novosagrađenu kapelicu.

Biskup Gašparović u propovijedi je istaknuo da krštenici svojim predanjem Isusu Kristu po krštenju postaju veliko bogatstvo župne zajednice u Šidu. Biskup je naglasio kako zajedništvo jača Crkvu, te kako je potrebno jačati Crkvu vlastitim kršćanskim životom. Dvadeset i dva krštenja pod jednom svetom misom zaista je veliki dar od Boga, kao i odgovornost nad odgojem u vjeri svih koji su se krstili.

Na koncu svete mise župljani župe Šid, zajedno sa župnikom, uz pratnju oca biskupa prenijeli su kip pre-

svetoga Srca Isusova iz same crkve u novosagrađenu kapelicu iznad crkve. Gradnja kapelice je trajala tri mjeseca, i upravo pred crkveni god je posvećena. Tako Šidani slave danas, 19. lipnja, svetkovinu Srca Isusova ili crkveni god. Kapelica ispred crkve i kip u kapelici imaju za cilj svakome građaninu, vjerniku

i čovjeku dobre volje pokazati Isusa i njegovo Srce, komu je crkva u Šidu i posvećena! Kip Isusov postaje u Šidu jedini kip koji se nalazi ispred same crkve, uz pješačku stazu, tik do vjernika putnika, koje sve podsjeća i poziva k svome božanskomu srcu.

Igor Kušeta

Subotica – Blagdan sv. Antuna svečano je obilježen u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila

Najava događanja

24. lipnja – rođenje sv. Ivana Krstitelja – hodočašće iz Subotice u Sombor, posjet grobu sluge Božjega Tome Gerarda Stantića. Tko želi ići na hodočašće treba se prijaviti u svojoj župi.

26. lipnja – otvorenje bogoslovije – razgovor u vijećnici Gradske kuće u Subotici. Početak je u 18 sati.

27. lipnja – proštenje na Bajskom groblju svetih Petra i Pavla – misa na groblju na hrvatskom jeziku je u 9 sati.

27. lipnja – biskupska svečana sveta misa, otvorenje i blagoslov bogoslovije Augustinijanum. Misno slavlje počinje u 17 sati.

29. lipnja – sveti Petar i Pavao – biskupska sveta misa u katedrali, sa svećeničkim ređenjem, počinje u 16 sati.

NA BLAGDAN HRVATSKE ZAJEDNICE – ROĐENDAN BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

Čisto srce

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Danas je rođendan biskupa *Ivana Antunovića*. U narodu postoji vjerovanje da kada se netko rađa, na nebu se pali zvijezda. Puno puta kada smo promatrali vedro nebo, pa se koja zvijezda ili neko nebesko tijelo »ugasilo«, stari su rekli: netko je umro. Vjerojatno činjenica da je Isusovo rođenje najavljeno zvijezdom i označeno mjesto njegova boravka još više podržava ovo narodno vjerovanje. Bilo kako bilo, jedno je istina: ljudi se rađaju kao zvijezde na nebu. Nečiji sjaj se nikada ne primijeti, ali ima zvijezda koje se smrću ne gase. Takva asocijacija mi dolazi sada kada na dan hrvatske zajednice – rođendan Ivana Antunovića – razmišljam o tom čovjeku. Rođen u tako jednostavnoj obitelji da se zasigurno nitko nije zapitao: što li će biti od ovoga djeteta? A ipak, Bog koji vodi sve živote, čudesno je vodio i životni put Ivana Antunovića. Čudesno vodi i naše putove. Razlika je samo u tome što netko na životnom putu prepozna tu voditeljsku ruku dobrog Oca, a netko prođe kroz život sam i osamljen misleći da ga je i Bog napustio. Ivanova sreća je bila u tome što se cijeloga života držao te Božje ruke i nikad ju nije ispustio. Tako je ta ruka vodila njegovu putanju kroz život da je bila uzlazna do te mjere te se zvijezda »nikada nije ugasila«.

GDJE JE TAJNA?

Sva Božja djela započinju malenošću. Ovih dana smo razmatrali Isusove riječi o sjemenu koje pada u zemlju, niče, raste i plod donosi, a da ne znamo ni kada ni kako. Razmatrali smo o sitnom zrnju gorušice koje naraste u veliko stablo i daje gnijezdo »pticama nebeskim«. Sve nas to vodi prema jednoj važnoj spoznaji: rođenja označena zvukom fanfara obično završe kao beznačajni meteori. Čak kad padnu, nekome i naškode. Tiho rođenje – kao zrno gorušice – donosi obilat rod. Gdje je tajna? Tajna je u tzv. Malenosti, a to znači da je čovjek koji se do kraja ispraznio od svoga bahatoga »ega«, sposoban primiti u sebe velika Božja djela. Tko je pun sebe, nema prostora ni za drugoga, a kamoli za nenametljivoga i diskretnoga Boga. Naš je svijet, čini se, danas siromašan tim malim ljudima. »Prava« koja uporno branimo za svoju osobu, često nisu ništa drugo nego suprotstavljanje drugima ili obrana od drugih, pa onda konačno izolacija i nestanak. Uvjet nastanka velikih djela plaćen je samo jednom cijenom: podložiti svoj »ja« idealima i radu. Ivan je bio ponizan, skroman i radin. Tek uz te uvjete pozitivne osobe mogli su se razviti svi talenti za koje je marljivo radio, nije ih zakapao, ali je dao da ona ruka »koja daje da raste« dovrši njegovo

djelo. I zato djelo Ivana Antunovića nije završeno. Ono se nastavlja u onima i onakvima kakav je bio on. Nismo mu dorasli, ali ga smijemo nasljedovati. Smijemo se i danas angažirati u radu na njegovu putu za svoj Narod.

IDEALI SE NE SMIJU MIJENJATI

Rođendan naslovnika Katoličkog Instituta za kulturu, povijest i duhovnost je srećom i blagdan hrvatske zajednice u Srbiji. To je razlog da se cijela zajednica okrijepi i nadahne djelima i mislima Ivana Antunovića, a Institut postavi za sebe i neka bitna pitanja: pogled unatrag i što činiti dalje? Svjesni da je naslovnik instituta duhovnik – dapače biskup – prva se misao diže Bogu: blagoslovi Gospodine naš narod. Drugi korak je okrenut prema nama samima u rješavanju nagomilanih problema u duhu i učenju Ivana Antunovića koji je – čini se – najviše pozivao na prosvjetiteljstvo, duhovnu obnovu i slogu. Sva ta tri područja, to znači – stjecanje znanja, osobna izgradnja vlastitog duha i suradnja na opće dobro, i danas su zadaci koji nas vode. Prilike su se u mnogočemu izmijenile, pa i ljudi. No, ideali se ne smiju mijenjati. Mi i sada i ovakvi trebamo popuniti onu »kockicu« povijesti koju nitko umjesto nas neće moći. Kako to učiniti? Da bi »kocka« bila jasna, možemo učiniti samo slogom. Protivnik života – davao – zna svoj posao. Dijeliti i dijeliti i tako usitnjavati, znači uništavati. Od Adama do konca svijeta on će to činiti. Ali ima jedna druga koheziona sila koja skuplja »raspršeno«, a to je sila Duha Božjega.

Ovih dana sam uživao u prepunoj katedrali djece koja su radosno zahvaljivala Bogu za uspješlu školsku godinu. Dinamike, glasova, pjesme i radosti bila je puna najveća crkva Subotice. Kakva budućnost! Gledao sam mirnu, skladnu i veličanstvenu tijelovsku procesiju. Smotra ljepote! Čin vjere kojim se još uvijek smije »Isus prošetati« gradom Suboticom. No, volio bih kad bi se taj Isus »nastavio šetati« našim gradom u svakome od nas. Bio sam koju večer na jednom lijepom koncertu. Pjevači su mladi ljudi. Kakva nada!

Danas slavimo i blagdan Srca Isusova. Sjećam se jednog doživljaja s mora. Dijete je dugo gledalo u kamenčiće u moru. Kad sam ga pitao što tako dugo gleda, začudio se pa mi odgovorio: zar ne vidiš kako je lijepo? Pitam što. Odgovara: pa čisto more. Shvatio sam da čovjek gleda sadašnjost, da se nada budućnosti, mora imati čisti pogled, a za čisti pogled je važno čisto srce. Čini mi se da je poruka ovog blagdana, a i Ivana Antunovića, očistiti pogled i imati čisto srce.

Shvatio sam da

čovjek gleda sadaš-

njost, da se nada

budućnosti, mora

imati čisti pogled,

a za čisti pogled je

važno čisto srce.

Čini mi se da je poru-

ka ovog blagdana, a

i Ivana Antunovića,

očistiti pogled i imati

čisto srce.

KAKO SE ZAŠTITITI OD ŠETNIH ZRAKA?

Bezbržni na suncu!

Uz pravu zaštitu djeca, kao i odrasli, mogu sigurno boraviti na suncu

Proljetno sunce nas je sve izmamilo u prirodu, a sada dolazi i vrijeme za zaštitu od sunca. Iako su do sada temperature zraka bile kao ljetne, ljeto nam stiže za dva dana. Idućih mjeseci bit će iznimno važno voditi računa o pravilnoj zaštiti od sunca, osobito ako vašu obitelj čine i mladi naraštaji.

Dobro je poznato kako je boravak na suncu potreban svakom čovjeku, jer je sunce naš primarni izvor vitamina D, koji nam pomaže apsorbirati kalcij i stvoriti snažnije i zdravije kosti. To je osobito važno za djecu i mlade u razvoju. Ali, ako se pri izlaganju suncu ne zaštitimo na ade-

kvatan način, postoji mogućnost da dođe do oštećenja kože, i ne samo kože, nego i do oštećenja očiju i do drugih problema, pa čak i do raka. Sve veći broj slučajeva melanoma kod ljudi u dvadesetima govori kako prekomjerno izlaganje suncu može biti itekako opasno. S obzirom na štetne zrake koji mogu naškoditi našoj koži, potrebno je odgovarajuće se zaštititi od upravo tih, ultraljubičastih zraka.

UVA, UVB i UVC zraci

Sunce šalje svjetlost na Zemlju, a dio te svjetlosti sastoji se od ultraljubi-

častih (UV) zraka, koji su nevidljivi. Sunčeva svjetlost se sastoji od triju vrsta utraljubičastih zraka: UVA, UVB i UVC.

UVA zrake izazivaju starenje i boranje kože te mogu pridonijeti raku kože. S obzirom da ove zrake lako prolaze kroz ozonski omotač, njima se ponajviše izlažemo kada se sunčamo. To je dodatni razlog zašto se treba čuvati i solarija, jer solariji koriste UVA zrake. Tamna boja koju postignemo UVA zrakama, i koju svi volimo, ne štiti nas od daljnjih problema sa suncem. Ovim zrakama dobivamo samo boju, a opasnost je ista. UVB zrake su također opasne,

izazivaju opekline od sunca, kataraktu (zamućenje očne leće) i oštećenje imunološkog sustava. Također pridonose raku kože. Većinu UVB zraka ozonski omotač apsorbira, ali ipak ona količina koja prođe kroz omotač može nanijeti ozbiljna oštećenja. UVC zrake su najopasnije, ali one ne dolaze do Zemlje.

Bez obzira na tamnu put kože, ili svjetlu put, svakako nam je potrebna zaštitna njega prije izlaganja suncu. Od sunca nam mogu izaći i pjegice, koje su bezopasne, ali svako izlaganje suncu može ih učiniti tamnijim.

Ukoliko imate madeže, vodite računa o njima i pokušajte ih prikriti, osobito vodite računa o djeci koja imaju madeže.

BEZ ZAŠTITE NEMOJTE NA SUNCE

Uz pravu zaštitu djeca mogu sigurno boraviti na suncu, ali izbjegavajte doba dana kada je zračenje najjače – od 10 do 16 sati. Ukoliko se djeca u to vrijeme igraju na dvorištu i onda budite obazrivi. Jedan od najboljih načina zaštite djece jest pokriti ih. Pazite da odjeća bude lagana, najbolje pamučna. Bebe do 6 mjeseci ne bi trebalo izlagati suncu, a niti ih mazati kremama sa zaštitnim faktorom. Ako beba mora biti na suncu neka bude obučena u laganu odjeću sa zaštitnom kapicom na glavi i prevlakom za vrat. Uvijek koristite i suncobrane. Čak i starija djeca moraju biti zaštićena od sunca. Ne puštajte ih na sunce bez zaštitne kapice i odjeće, a kad god je to moguće, mjesto na kojem se igraju zaštitite od sunca suncobranom.

KREME I SUNCE

Tržište je preplavljeno raznim kremama s visokim faktorom, a sve više ih je u praktičnim oblicima poput spreja. Kod krema sa zaštitnim faktorom najvažniji je stupanj zaštite kojeg one pružaju. Sada već postoje kreme sa zaštitnim faktorom 50, koje su pretežno namijenjene djeci. Dijete mažite obvezno 20 minuta prije izlaska na sunce, uzмите vodo otpornu kremu, a pri izlasku iz vode ponovno se namažite. I nakon izlaganja suncu namažite se losionom poslije sunčanja ili bebi mlijekom. Naočale su također obvezne, kako za vas – tako i za djecu. I svakako, pri ulasku u vodu budite pažljivi, jer nagle promjene temperature tijela mogu biti izuzetno opasne. Stoga u vodu ulazite postupno. Zaštitite se i uživajte u suncu!

Ž. V.

Piše: dr. Marija Mandić

Bolesti usta i zuba (dio II.)

Zubni kamenac i karijes

Na nečistim zubima često se naslaže zubni kamenac. Kamenac se sastoji od čvrstih dijelova sline, skinutih površinskih stanica sluzokože jezika i usta, raznih bakterija, ostataka hrane, masti i proteina. Kada se ovaj talog stvrdne, nastaje zubni kamenac. On ne razara zub, ali nadražuje sluzokožu desni (tkiva oko zuba) i na taj način izaziva upalu. Desni obično nabubre, krvare, i na koncu se povlače, te u krajnjem slučaju dolazi do ispadanja zdravih zuba. Zubni kamenac je posljedica zapuštenog stanja zuba i usta, i obično je praćen vrlo gadnim zadahom iz usta. Zubni kamenac treba svakako odstraniti sa zuba. Ovaj posao može obaviti samo zubni liječnik, odnosno stomatolog, ali svaki pojedinac može redovito njegom zuba i usta spriječiti njegovo nagomilavanje. Savjetuje se skidanje kamenca jednom u šest mjeseci ili barem jedna kontrola kod stomatologa godišnje. **Zubni karijes** je najčešća bolest zuba i jedna je od najraširenijih bolesti kod čovjeka. Postotak raširenosti zubnog karijesa je naročito velik kod razvijenijih naroda, što daje povoda za tvrdnju da su njegovo nastajanje i rasprostranjenost

usko vezani uz kulturu, njen utjecaj, način života te prvenstveno način prehrane.

Glavni uzrok kvarenja zuba, odnosno nastanka zubnog karijesa, je zubni plak koji je sličnog sastava kao i zubni kamenac. U početku sama bolest često nema simptoma, ali s napredovanjem oštećenja zubne cakline dolazi do pojave preosjetljivosti zuba te zubobolje. Tada se osjeti jak, probadajući bol svaki put kada se jede nešto toplo, kiselo, slatko, ili pak hladno. Ako se širenje infekcije ne spriječi u ovoj fazi, dolazi do širenja karijesa te skupljanja gnoja u srži zuba, što osim bolova izaziva i otok, a nerijetko i stvaranje gnojnih kesica u mekano tkivu, pa i u kosti oko zuba. U krajnjim stadijima ovakva infekcija se može proširiti na sinuse, preko njih na moždanu opnu, pa izazvati

čak i opće otrovanje krvi, odnosno sepsu organizma koja je opasna po život. Na svu sreću, ovakav razvoj bolesti je rijedak i često je bol zbog pokvarenog zuba dovoljan povod da se razvoj bolesti zaustavi time što će se bolesnik javiti stomatologu. Svakako, bitno je shvatiti da stomatološka intervencija ne dovodi do izlječenja pokvarenog zuba, jer pokvareni dio zuba nitko ne može vratiti, nego sprečava daljnji razvoj bolesti i tako spašava dio zuba koji se još da spasiti. Ovako se, čišćenjem srži zuba i stavljanjem plombe, čuva funkcija zuba i zubnog aparata. Ukoliko je zub oštećen u većoj mjeri, odnosno ako se radi o više izvađenih pokvarenih zuba, treba razmotriti i naknadno stavljanje zubnih proteza kako bi vilica zadržala svoj oblik, a zubni aparat svoje mnogobrojne funkcije.

ISHRANOM PROTIV KARIJESA

Žele bombone su najopasnije upravo zato jer se lijepe za zube zadržavajući bakterije određeno vrijeme i stvarajući im idealnu sredinu za razmnožavanje. Ipak, ako ne možete odoljeti, uzmite slatkiše bez želatine ili, još bolje, kockicu crne čokolade.

Jedite redovito čvrste namirnice, jer one razrađuju mišiće vilice, pospješujući žvakanje i lučenje sline. A slina štiti zube tako što ih čisti i smanjuje kiselost u ustima. Zato jedite sveže voće umjesto kompota i slobodno žvačite žvakaću gumu bez šećera poslije obroka, ako niste u mogućnosti oprati zube.

Dok mnoge namirnice povećavaju opasnost od karijesa, sir smanjuje kiselost u ustima i neutralizira štetan utjecaj pojedinih namirnica. Bogat kalcijem i fosforom, on također pojačava zaštitni utjecaj sline. Zato je sir idealan za kraj obroka. Pod uvjetom da nemate povišen kolesterol.

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Mali umjetnici velikih želja

Drugi prijatelji, sve vas lijepo pozdravljam i radujem se što i preko ljeta čitate naše zajedničke stranice. Neke od vas sam vidjela i u razgovoru ste mi potvrdili taj podatak. Ako imate nekih ideja ili želja, uvijek možete pisati i na taj način zajedno možemo uređivati ove stranice.

Kao što sam već spomenula, u ponedjeljak sam s nekima od vas bila na koncertu i na izložbi likovnih radova. Umalo da zaboravim, i u prošli petak sam vas vidjela na misi zahvalnici. Moram vam nešto reći: neki su

pod misom žvakali žvakaću gumu, što baš nije lijepo. Ako vidite prijatelja da žvače u crkvi onda ga lijepo, dobronamjerno opomenite. To je prije svega ružno, a i pod misom se ne žvače, kao niti na drugim svečanostima. Morate voditi računa o tome, to je sastavni dio kulture, tako da molim vas i ako vidite odrasle da žvaču tamo gdje ne treba slobodno ih opomenite.

No, kao što sam već rekla, u ovome broju možete vidjeti tko su naši mali umjetnici i kako je protekla njihova završna priredba. Imate prijatelje koji su pravi umjetnici, stoga im svima čestitam.

Tambure u malim rukama

U Subotičkom tamburaškom orkestru postoji tradicija održavanja javnog sata na kraju školske godine. Ovoga puta tamburaši su koncert priredili 15. lipnja u zgradi Nove općine, gdje i inače imaju obuku i probe. »Naš cilj je roditeljima i bakama, majkama i didama pokazati što smo radili i što smo naučili. Nemamo određeno razdoblje za upis, svatko može doći kad želi, tako da neki sviraju pola godine, neki jednu školsku godinu, a neki i duže. Na ovom malom koncertu nastupaju svi. Svatko pokaže koliko zna. To je mali poticaj za djecu, a i neka vrsta ispita«, pojasnio je voditelj Subotičkog tamburaškog orkestra *Stipan Jaramazović*, koji je kod djece poznatiji kao čika Stipan. S djecom koja su na obuci, osim čika Stipana radi i *Danijela Romić*, a do nedavno je radila i *Sonja Berta*, koja je sada na porodijskom. Dječji orkestar koji sačinjavaju sada već malo iskusniji tamburaši vodi čika Stipan, a i oni su se pokraj solista predstavili na ovoj završnoj priredbi. Iako je kraj škole, mali tamburaši će tijekom ljeta i dalje raditi, kako bi dobro iskoristili slobodno vrijeme i naučili još nešto novo.

Dječji orkestar i Stipan Jaramazović

Kristina Nađ Kanas -
»Oj violo«

Katarina Piuković -
»Kad se Cigo zaželi«

Nikola Stanin -
»Zvoni zvonce«

David Bedić -
»Govori se da me varaš«

Ivan Ivanković Radak -
»Sjedi Čiro na vrh slame«

Marin Tikvicki -
Narodna igra »Mazuljka«

Djelo na vidjelo

Povodom završetka školske godine, u ponedjeljak 15. lipnja u dvorištu Hrvatske čitaonice u Subotici priređena je izložba radova članova dječje sekcije Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«. Izložbu je otvorio ravnatelj Likovnog odjela HKC-a *Josip Horvat*, koji je pozdravio nazočne i djeci poručio da svojim djelima i nadalje obogaćuju i spajaju svijet.

U radu sekcije u protekloj godini sudjelovalo je 12-ero djece osnovnoškolskog uzrasta, pod vodstvom nastavnika likovnog odgoja *Geze Verebeša*.

Tetka Julija Kukić koja skrbi o djeci i nastavnik crtanja Geza Verebeš

Josipa Ivković je završila 5. razred OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni, u Likovnom odjelu je tri godine, a kako je rekla, voli crtati prirodu i likove. Najviše voli crtati olovkom i drvenim bojama.

Danijela Antunović ima 9 godina i sada je završila treći razred osnovne škole. Danijela na sate crtanja dolazi od veljače, a zanimanje za crtanje je pokazala još u vrtiću. Sa školom je sudjelovala na natjecanju iz likovnog odgoja, gdje je postigla zapažene rezultate.

Marija Ivković je završi treći razred i najviše voli slikati drveće, prirodu i to drvenim bojama, a na sate crtanja dolazi godinu dana.

Silvester Pelhe završio je 7. razred OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni, slikanjem se bavi od prvog razreda osnovne škole. Tehnika kojom najviše radi je grafit, a voli slikati sve što je vezano uz prirodu.

Kristina Ivković je završila 7. razred OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni. Na sate crtanja dolazi dvije godine i najradije slika cvijeće, leptire, zalazak sunca... Za sada najviše radi drvenim bojama i flomasterima. Zadovoljna je što dolazi na ove sate crtanja, a kako je rekla najviše je naučila tehnike bojenja.

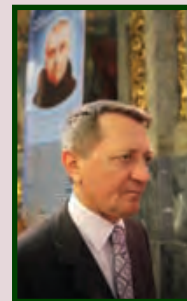

Misa zahvalnica

Svečana sveta misa zahvalnica, povodom kraja školske godine održana je u prošli

petak u Katedrali Bazilici, koju je i ove godine organizirao Festival bunjevački pisama, na čelu s *dr. Markom Senteom*. Misa na kojoj su djeca zahvalila za proteklu školsku godinu okupila je oko 700 učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kao i djecu koja pohađaju vjersku nastavu. Ove godine okupila su se djeca iz Tavankuta, Đurdina, Žednika, Male Bosne, iz OŠ »Sveti Sava« iz Aleksandova i s Bikova, OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice, OŠ »Matko Vuković«, OŠ »Jovan Mikić«, Gimnazije »Svetožar Marković« i mališani iz vrtića »Marija Petković«. Kako je rekao i prim. Sente, ovaj susret je važan, kako bi djeca naučila da s Bogom sve počinje i s njim se sve završava.

Piše i uređuje: Željka Vukov

IZVAN PROTOKOLA:

Mato M. M. Groznica, zamjenik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine

Obitelj i prijatelji su mi osnovna preokupacija i inspiracija

»Iskren da budem, svatko se ozbiljno posvećuje svom poslu, teško nalazi vrijeme kojim može u potpunosti raspolagati. Posebice se to odnosi na aktivnosti koje su vezane za širu društvenu zajednicu.

U tom smislu rijetko se događa da vrijeme koje ne posvećujem profesionalnim obvezama ili aktivnostima koje sam prihvatio u zajednici, doista bude moje vrijeme.«

GOLUBINCI, ZEMUN

»Budući da već više od 25 godina živim u Beogradu, odnosno Zemunu, gdje se život odvija kao na vrpci, veoma mi godi što si mogu priuštiti odlazak u seoski ambijent, u Golubince, gdje žive moji roditelji i gdje srećom još uvijek čovjek može naći izvjestan mir. Osim toga i Fruška gora, vojvodanski biser, na dohvat je ruke i nezaobilazna je destinacija tijekom vikenda.

Tijekom tjedna, u kasnim popodnevima i večernjim satima, šetnja uz Dunav zemunskim kejom dio je skoro svakodnevnog rituala. Posebice me oplemenjuje šetnja sa suprugom i sinom. Mogao bih reći kako je od svih sportova kojima sam se bavio, upravo šetnja jedina koju još uvijek redovito upražnjavam. Redovito se natječem sa sinom tko će dalje baciti kamen u Dunav. Dakako da on redovito pobjedi.«

OBITELJ I PRIJATELJI

»Puštanje zmajeva na ušću Save u Dunav me vraća u najranije djetinjstvo. To dakako ne činim zato što sam podjetinjio već zato što kao roditelji uživamo u svemu onom što našem sinu pričinjava radost, a pogled u nebo gdje se s vjetrom bori jedan ili dva zmaja svakako je nešto od toga.

Osim s obitelji koja mi je na prvom mjestu, odmor uglavnom dijelim s prijateljima. Naš sin Ivan nam je u biti najveća preokupacija. Njemu posvećujemo sve vrijeme

Afirmiranje različitosti postaje jedno od mojih životnih opredjeljenja

koje otmemo od redovitih obveza. U biti ne vidim korisnije utrošeno vrijeme do toga da ga posvetim izgradnji i podizanju našeg djeteta. Mislim kako ga sada treba odgojiti na takav način da kada dođe vrijeme on ima mogućnost izbora, za koji očekujem da ipak sam napravi.

Moja obitelj i ja prilično držimo do obiteljskih veza. To ponekad umije i opteretiti čovjeka, ali u biti ne vidim veći kapital koji bi mogao steći osim sačuvati i proširiti vlastitu obitelj. Dakle, ništa se ne može usporediti s čovjekom kao resursom koji svatko od nas posjeduje. U tom kontekstu veoma mi je stalo i do prijatelja kojih, hvala Bogu, imam toliko da nikada nisam sam. Preokupiran sam oku-

pljanjem šireg obiteljskog kruga, odnosno kruga prijatelja s kojima dijelim slične svjetonazore.«

NEDJELJNA MISA

»Nešto što veoma rijetko propuštam je svakako odlazak na nedjeljnu svetu misu, bilo da sam u Zemunu, Golubincima ili negdje drugdje. Redovita duhovna obnova me ispunjava, daje smisao i ulijeva snagu za svakodnevne izazove s kojima se susrećem.«

SPORT, OSOBNO RAČUNALO

»Na moju veliku žalost, nemam puno vremena za bavljenje spor-

tom kao nekada. Povremeno trčim ili vozim bicikl, budući da sam kao biciklist nekada davno bio veoma aktivan. Pratim značajnije sportske događaje i to većinom putem TV-a. Uživam u dobroj glazbi, knjizi, filmu, ali nažalost ne stižem arhivirati mnoštvo sakupljenog materijala. U biti knjiga kao medij me najviše fascinira i nadam se vremenu kada ću iščitati sve ono što sam godinama sakupljao. Kada je poezija u pitanju, bilo je bezbroj poetskih večeri i noći u društvu prijatelja. Raduje me da i danas imam prigodu u društvu dragih ljudi i poneku gitaru zadovoljiti ovu svoju strast i potrebu.

PC i sve što uz njega ide i dalje mi je prilična opsesija, mada sam si odavno već zabranio da me odvoji od temeljnih vrijednosti kao što je čovjek općenito, odnosno obitelj. Svakako da nam PC, odnosno internet imaju toliko toga ponuditi u današnje vrijeme i ako se pametno postavimo spram toga mislim da nam može puno dobroga donijeti.«

UPOZNAVANJE RAZLIČITOSTI

»Fotografija, bonsai biljke, sobno bilje, knjige, rukotvorine (posebice izrada sitnog kućanskog namještaja). Bio sam presretan kada sam prije koju godinu konstruirao i izradio ormar za našeg sina, gdje on danas čuva svoje igračke, knjige i druge sitnice uz koje odrasta. 'Igrali' smo se stolara, tako da je i on sam pridonio da taj ormar ima izgled kakav je sada u konačnici.

S obzirom na neke moje preokupacije i dužnost koju obnašam, teško mi je povući granicu između profesionalnog i privatnog, odnosno između obveze i zadovoljstva. Sretan sam što je jedna od mojih novih preokupacija upravo upoznavanje svog i drugih naroda, a bogatstvo poznavanja različitosti doživljavam kao benefit koji ide uz ovaj vid angažiranosti. Rekao bih čak kako upoznavanje i afirmiranje različitosti postaje jedno od mojih životnih opredjeljenja.«

Sa sinom u trenucima odmora

Svečano otvorenje: Ladislav Irsai (predsjednik TK Spartak), Homer Mavromatis (Ciparski veleposlanik), Đorđo Antelj (Vlasnik TK Gemax - BG) i Đula Ladocki (član GV Subotica)

Diplomatski tenis susret subota 13. lipnja

Ugodan razgovor: Sandor Papp (mađarski veleposlanik) i Lajos Tapi (mađarski konzul u Subotici)

Priprema za igru: Mavromatis i Papp

U igri: Jennifer Brush, vice veleposlanica SAD

Ferije

Prošlog tjedna školu su završili osnovnoškolci, a ovoga petka posljednje školsko zvono oglasit će se i u srednjim školama. Na radost svih đaka s ovoga podneblja, nema više ranog ustajanja, učenja, predavanja, odgovaranja i svega što nosi naporno-stresni učenički život. Ali zato sljedeća dva mjeseca ima: kasnog ustajanja, ljenčarenja do mile volje, cooliranja, izlazaka do kasno, kupanja, sunčanja i svega što donosi slobodno ljeto bez svakodnevnih učeničkih obveza. Na užas svih očeva i majki zbog svega što nosi stresni roditeljski život...

Bježite žabe, ide roda!

Vrste fobija
Kako se zove strah od...?

Bola
Pauka
Nevremena
Ludila
Ružnoće
Ptica
Kose
Gmizavaca

Aglofobija
Arahnofobija
Brontofobija
Dementofobija
Kakofofobija
Ornitofobija
Trihofobija
Herpetofobija

Pojašnjenja vezana uz oglase za posao:

- Ukoliko se traži dinamična i fleksibilna osoba, tvrtka je u kaosu i treba nekog tko je u stanju trpiti je.
- Atraktivna zarada znači da im proizvod ništa ne valja i potrebna je dobra varalica koji može sve prodati naivčinama.
- Mogućnost napredovanja znači kako su voljni promijeniti naziv radnog mjesta ukoliko osoba bude radila za trojicu.
- Ulaganje u razvoj radnika znači kako puno vremena troše na prigovarivanje radnicima.
- Ugodno ozračje znači kako se svi djelatnici smješkaju, jer ukoliko se ne smješkaju dobivaju otkaz.
- Rad u mladom timu znači kako se radi od jutra do sutra uz nadu u bolju budućnost.
- Kreativan posao znači da nitko ne zna što bi i kako bi ta osoba trebala raditi, ali imaju problem koji ne mogu sami riješiti pa im treba netko tko bi mogao.
- Ozbiljna tvrtka znači da daje male, ali redovite plaće.

Ivan Riman, ministrant

Blagdan Sv. Antuna u Baču

Prema kazivanju našeg sugovornika i jednog od fotografiranih osoba s ove fotografije, *Ivana Rimana*, trgovca u prodavaonici obuće »Borelli« u Subotici i danas aktivnog ministranta u franjevačkoj crkvi, fotografija je nastala 1971. godine u dvorištu franjevačkog samostana u Baču u vrijeme obilježavanja blagdana sv. Antuna. Pokraj našeg sugovornika (u sredini do patera) i patera *Andrije Matića*, koji danas službuje u Čakovcu, na slici

su još i dr. *Ivica Šimudvarac* (s lijeva), liječnik u Njemačkoj i *Krešimir Šimudvarac*, pravnik koji živi u Baču. Kako smo nedavno obilježili ovaj blagdan i imendan mnogih naših Antuna, fotografija stara gotovo četiri desetljeća bila je dobar povod za priču o njoj.

MINISTRIRANJE DUGO 50 GODINA

»Moja majka me je vodila od malena u crkvu, a počeo sam ministrirati već s pet godina u tamošnjem franjevačkom samostanu«, kaže Ivan Riman, rođen 1955. godine u Baču, gdje je živio sve do svoje devetnaeste godine. »Sve moje godine provedene uz crkvu vezane su uz franjevački red, koje-

mu sam vjeran i danas u Subotici. Zanimljivo je napomenuti kako je moj stric Franjo od mene stariji svega devet godina, i da je on već tada bio ministrant i ja sam, na upit moje majke želim li i ja pomagati prilikom svete mise, pokazao želju, ugledajući se na njega. U to vrijeme u našoj je crkvi za vrijeme mise bilo čak 16 ministranata i

Dužnost ministranta

Dužnosti ministranta su pomagati pateru prilikom oblačenja habita, zvoniti, skupljati lemoziju i sve ostalo što je potrebno pomoći tijekom održavanja svete mise.

tako sam ja uz mog strica, postao jedan od njih. Bila su neka drugačija vremena, oltari su bili okrenuti leđima prema narodu, a mise su bile služene na latinskom jeziku, pa sam i sam postupno morao učiti latinski i savladavati riječi molitve na ovom starom, crkvenom jeziku. Tako sam počeo učiti cijeli Očenaš na latinskom i odgovore na pitanja koje tijekom mise postavlja svećenik, i mislim kako mi je trebalo barem dvije godine dok ga nisam naučio cijeloga. Mise u Baču, gdje sam živio, uvijek su bile dupkom pune vjernika, a ne zaboravimo kako je to bilo vrijeme kada i nije baš bilo popularno ići u crkvu. Redovito je bilo više od 200 vjernika, a kada su bila proštenja onda je crkva bila prepuna, pa su i svi hodnici bili ispunjeni. Zanimljivo je zabilježiti i detalj kako se tada mnogo ljudi znalo tijekom mise nalaziti ispred crkvenih vrata i na taj način nazočiti misnom slavlju.«

OBITELJ UZ CRKVU

Stariji Ivanov sin je danas svećenik u Ravnoj Gori pokraj Delnice u Hrvatskoj, a on i danas svake nedjelje redovito ministrira tijekom jutarnje svete mise u franjevačkoj crkvi u Subotici. Na ovoj ranojutarnjoj misi cijela obitelj Riman je nazočna, jer uz oca je i mlađi sin, također ministrant, dok su supruga, snaha i unučad u klupama.

»Nedjeljnu misu doživljam kao radost na Slavu Božju, i na nju se u našoj obitelji jednostavno i neizostavno uvijek mora ići. Pa makar bili noć prije i svatovi do ranih jutarnjih sati. 'Momčenje je momčenje', ali se za misu mora ustati. Lijepo mi je kada smo svi skupa na nedjeljnoj jutarnjoj misi, sve naše tri obiteljske generacije i volio bih da i moj sin nastavi tu tradiciju kada njegova djeca jednoga dana stasaju i budu imala svoje obitelji. Uvijek sam se trudio svojim primjerom pokazati, prije svega svojoj djeci, ljubav i odanost prema crkvi.

Pozivamo čitatelje da nam se jave ukoliko imaju neke zanimljive fotografije iz prošlosti i znaju priču o njima, a žele ih podijeliti s našim čitateljstvom.

SRĐAN VIDA KOVIĆ, SONČANIN U HRVATSKOJ NOGOMETNOJ LIGI

Stazama dječaćkih snova

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Mladi nogometaš *Srđan Vidaković* u redove osječkog prvoligaša stigao je iz »Grafičar Vodovoda« prije godinu i pol. Očekivanja su bila velika – stasiti 22-ogodišnjak, ofenzivni vezni, fine tehnike, dugog koraka i neugodnog driblinga, bio je potencijal za visoke domete. Prošle godine u proljetnom dijelu prvenstva sve je išlo prema planu. Debitirao je, postigao i prvi pogodak na prvoligaškoj sceni, sve je ukazivalo na to da će prošla jesen definitivno biti razdoblje njegove pune afirmacije. No, posljednjeg dana ljetnih priprema u Njemačkoj dogodila mu se nesreća. Tijekom prijateljske utakmice protiv druge momčadi Stuttgarta stradali su mu ligamenti skočnog zgloba, zbog koje je praktički propustio cijeli prvi dio sezone. Da nesreća bude veća, tada je bio na vratima prve momčadi. Vidaković je rođen u Sonti, a kratak odmor od svršetka sezone do početka priprema proveo je u rodnom selu.

Kako je opisana ozljeda djelovala na Vas?

Ta me je ozljeda jako unazadila. Pola jeseni sam izgubio na rehabilitaciju, a u drugoj polovici mučio sam i sebe, i trenere, i suigrače. Ozljeđeni zglobovi stalno mi se »javljao«, izgubila se sigurnost u mojoj igri. Zimske pripreme odradio sam punom snagom, bolovi su nestali. Tako mogu reći da sam na ovim pripremama praktički krenuo od početka. U proljetnom dijelu prigrabio sam svoju priliku i ustao se u prvoj momčadi. Idemo dalje, radom i disciplinom sve se postiže.

Kakvi su Vam trenutačni planovi?

S »Osijekom« imam ugovor do 2012. godine. Znam da već sada postoje ponude emisara pojedinih klubova, kako iz Hrvatske, tako i iz inozemstva. No, moji interesi su

da u dobroj formi odigram cijelu sezonu, da se nametnem trenerima i da pri izboru prve jedanaestorice postanem nezaobilazan čimbenik.

Dres reprezentacije Hrvatske želja je i san svakog ambicioznog nogometaša. Moje je da vrijedno radim, da se do kraja dokažem u

U upravo završenoj sezoni I. Hrvatske nogometne lige u momčadi NK »Osijeka« afirmirao se mladi Sončanin Srđan Vidaković * Na redu je ostvarenje dječaćkoga sna o igranju za reprezentaciju matične domovine

O odlasku u inozemstvo za sada ne razmišljam, o tome vode računa klupske strukture.

Prije nekoliko godina, kao mlad i perspektivan igrač »Grafičar Vodovoda« govorili ste o želji zvanom »Vatreni«. Koliko ste danas bliži ostvarenju svojih dječaćkih snova?

klubu, a to će utrti i moj put do bilježnice izbornika. Ono dokazivanje u »Grafičaru« otvorilo mi je put do »Osijeka«, a u reprezentaciju se stiže iz prvoligaških klubova.

Na stranama sportskog tiska u Hrvatskoj uvijek ste s ponosom isticali svoje podrijetlo. Kakav je

bio Vaš nogometni put od Sonte do Osijeka?

U Sonti sam, u mjesnom NK »Dinamu«, počeo još od limača, odnosno pjeticila. Rano sam prešao u juniore, svi su rekli da sam darovit. Po slijedu zbivanja, angažirala me je apatinska »Mladost«, no, tamo nisam imao perspektive zbog nečega što nije imalo nikakve veze s nogometom. Ne bih želio ulaziti u srž problema, to već pripada davnoj prošlosti. Jednostavno, suigrači me nisu prihvatili, iako sam po kvaliteti bio iznad njih. Potražio sam sreću na drugoj strani i nakon juniorskog staža okušao sam se u drugoligašu »Grafičar Vodovodu« iz Osijeka. Nakon ispadanja u treću ligu ostao sam u klubu, moj šokački ponos nije mi dopuštao da okrenem leđa ljudima koji su meni pružili ruku kad mi je bila najpotrebnija. U sljedećem prvenstvu zapazili su me stručnjaci »Osijeka« na čelu s trenerom *Ilijom Lončarevićem*. Klubovi su se dogovorili, i danas sam u prijateljskim odnosima s čelnicima »grafičara«, a meni su se vrata velike scene otvorila. Ostalo ovisi o momu radu i sposobnostima.

Koje su želje i ambicije mladog nogometaša Srđana Vidakovića?

Prva mi je želja, a s kolegama s terena i ambicija, da se u idućem prvenstvu NK »Osijek« plasira u kup UEFA. Prošle sezone nam je za plasman nedostajao samo zgoditak, sada smo se mi igrači zarekli da ćemo učiniti sve, kako bismo se izborili za ovaj po-vijesni cilj našega kluba. Osobno, sve ću učiniti za ostvarenje mog sna, a sada realne igračke želje, da obučem dres »Vatrenih«. Samo da me posluži sreća i zdravlje i da me zaobiđu ozljede. Glede nastavka karijere u inozemstvu, kad dođe vrijeme za taj korak, poštovat ću svaki dogovor s ljudima u klubu.

Nogomet

Spartak ZV novi Superligaš

Pobjedom na gostovanju u Smederevu (0-1) nogometaši Spartaka Zlatibor vode uspjeti su, nakon deset godina, ponovno izboriti mjesto u društvu najboljih klubova. Osvajanjem četvrtog mjesta, s ukupno 60 osvojenih bodova, Subotičani će se od jeseni natjecati u nogometnoj Super ligi Srbije skupa s Partizanom, Crvenom zvezdom, Vojvodinom i ostalim članovima elitnog klupskog razreda. Uz Spartak ZV novi superligaši su još postali i BSK, Smederevo, Mladi radnik i Metalac.

Poraz Bačke

Neuspjehom na gostovanju kod momčadi BAK-a iz Bele Crkve (0-1) nogometaši subotičke Bačke su se oprostili od mogućnosti plasmana na drugo mjesto i šanse da kroz baražno doigravanje izbore plasman u viši rang natjecanja. Iako su na polusezoni zauzimali prvo mjesto s nekoliko bodova prednosti u odnosu na izravne konkurente, Dolinu i Dinamo, nogometaši najstarijeg kluba u državi na koncu se propustili sve prilike i sljedeće sezone igrati će u Vojvođanskoj ligi.

Tennis

Goodwill pharma tennis cup za medicinare

Protekloga vikenda tvrtka Goodwill pharma iz Subotice organizirala je na terenima TK Palić 1878 prvo tenisko prvenstvo Srbije

za medicinare na kojemu je sudjelovalo nešto manje od 200 tenisača, koji se profesionalno bave medicinskom strukom. Pravo sudjelovanja imali su liječnici, stomatolozi i farmaceuti, te je tijekom dva natjecateljska dana u pravoj sportskoj borbi viđen odličan tenis. Susreti su, sve do finala (9 gemova), igrani do 6 osvojenih gemova, a naslove najboljih u tri starosne kategorije osvojili su: do 40 godina - Branislav Krivokapić (Beograd), koji je pobijedio Milana Petričevića (Subotica) 9-5, od 40-50 godina - Lazar Račić (Sombor), pobijedio Dejana Škorića (Beograd) 9-8, preko 50 - Branislav Piščević (Beograd), pobijedio Vladislava Markovića (Niš) 9-7.

U konkurenciji dama najbolja je bila Milica KN Jeremić (Novi Sad), koja je u finalu svladala Milicu Jović (Bačka Palanka) s 9-0. U konkurenciji starijih parova (90+) naslov je osvojila subotička liječnička kombinacija: Ištvan Šebešćen, Damir Šimić.

Diplomatski tenis u Dudovoj šumi

Tradicionalno tenisko druženje Diplomatskog teniskog kluba iz Beograda i TK Spartaka iz Subotice nastavljeno je i prvim ovogodišnjim susretom koji je odigran prošle subote, 13. lipnja, na terenima u Dudovoj šumi. Domaćin susreta TK Spartak ugostio je eminentne goste iz diplomatskog kora, a u prijateljskom odmjerenju teniskih snaga nastupila su tri veleposlanika (Mađarska, Finska, Cipar), viceveleposlanica SAD-a i nekoliko karijernih diplomata na službi u Srbiji. Iako je, kako priliči prijateljskim susretima, rezultat bio po strani ostat će zabilježena pobjeda TK Spartaka i revanš za prošlogodišnji poraz prilikom gostovanja u Beogradu.

Stolni tenis

Delegacija ETTU u Subotici

U sklopu priprema za Europsko prvenstvo stolnoteniskog natjecanja mješovitih parova, kojemu će Subotica biti domaćin od 4. do 6. rujna ove godine, u utorak, 23 lipnja, stiže delegacija ETTU u radni posjet organizatorima ovoga velikog šampionata. Istoga dana bit će organiziran posjet gradskoj dvorani sportova gdje će se natjecanje održati, dok je za sutradan predviđen radni sastanak s predstavnicima Stolnoteniskog saveza Srbije i organizatorima prvenstva.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih mašina plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike porodice "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D.O. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vreme: od 8 do 16 časova

SPORT 2009. – PRVA POLOVICA SEZONE

Nogomet i konji

Subotica će, nakon deset godina, ponovno imati nogometnog prvoligaša, a već više od stotinu godina ima prvoligaški konjički sport

Piše: Dražen Prčić

Pobjedom u posljednjem prvenstvenom kolu, na gostovanju u Smederevu, nogometaši Spartak Zlatibor vode uspjeti su izboriti četvrto mjesto na tablici Prve lige Srbije i Suboticu, poslije deset godina stanke, uvesti u elitno društvo najboljih klubova na teritoriju države. U novoj prvenstvenoj sezoni Super lige na Gradskom stadionu svi ljubitelji »najvažnije sporedne igre na svijetu« imat će priliku ponovno gledati Partizan, Crvenu zvezdu ili Vojvodinu, i vjerujemo kako će goleme tribine koje mogu primiti i više od 20.000 gledatelja, ponovno biti solidno ispunjene. Nogomet je neprikosnoveni kralj svih sportova, ma što drugi mislili o tome...

NOGOMET

Spartak ZV je uspio, Bačka nije uspjela niti dohvatiti šansu za plasman u viši rang ligaškog natjecanja. Lopta je okrugla i život ide dalje. Bit će još prilika, baš kao što ni hrvatska nogometna reprezentacija nije još izgubila sve šanse za plasman na drugo mjesto svoje kvalifikacijske skupine uza odlazak na Svjetsko prvenstvo u Južnu Afriku iduće godine. Kiks protiv Ukrajine na domaćem terenu zagrebačkog Maksimira pogoršao je »situaciju«, ali ima još nekoliko susreta i potencijalnih bodova u optičaju, dok se ne odigra i posljednja minuta sve je moguće. A, je li moguće da od ovoga puta prvaci Hrvatske (Dinamo) i Srbije (Partizan) uspiju proći »sito i rešet« kvalifikacijskih faza Lige

prvaka, vidjet ćemo tijekom kolovoza. Nažalost, nismo se previše puta nagledali njihovih susreta protiv najboljih klubova Europe, ali dok se ne odigra posljednja minuta...

KONJI

Prošlog tjedna trčana je »Subotička milja«, tradicionalna jedinstvena utrka koja je ustanovljena još 1982. godine i sve do danas jedino se na subotičkom hipodromu svake godine »trči«. A, konjske se utrke na sjeveru Bačke »trče« već mnogo više i duže od stotinu godina (povijesni zapisi sežu u vrijeme posljednje četvrtine 19. stoljeća), pa ipak konjički sport dobiva samo mrvice medijske pozornosti. Posve neopravdano. Objektivno, nogomet i konjički sport se na našim prostorima, kao niti na širim globalnim razmjerima nikada ne mogu adekvatno uspoređivati. Izuzev Engleske, Švedske i nešto malo SAD, konji su svuda na margini sportskih događanja. No, lako ćemo mi za ostali svijet, ali ovi naši konji (iako je većina američkog rasnog podrijetla) ipak predstavljaju svojevrstan brand našeg podneblja i prava je šteta što nije ozbiljnije prepoznat njihov medijsko-marketingški potencijal. A, tradicija »čuvanja i držanja« konja u svakoj »redovnijoj kući«, proteže se stoljećima na ovim prostorima. Naravno, pritisak suvremenog urbanog življenja i kontinuiranja

ne migracije stanovništva sa sela u grad, rezultirale su prekidima ovoga trenda, no još uvijek se drže konji u mnogim seoskim gospodarstvima. Usporedo s time, mnogo je i ljubitelja konjičkog sporta koji pokraj brojnih obveza na poljoprivrednom imanju, uspiju pronaći vremena za svoje konje, trenirati ih redovito i povremeno se natjecati na subotičkom i okolnim hipodromima. Upravo zbog toga i radi

nastavljanja prekrasne tradicije trebalo bi se zamisliti i pokušati učiniti nešto za veću promidžbu konjičkog sporta u nas. Ponavljamo, nogomet i konjički sport se ne mogu uspoređivati, ali kada već ponovno imamo prvoligaški nogomet, zašto ne bismo napravili i prvoligaški konjički sport. Prijašnjih godina publike je ionako uvijek bilo više na konjskim utrkama nego na nogometnim stadionima.

Optimal Tours

-Prijevoz putnika u zemlji i inozemstvu
-20 putničkih mjesta
-49 putničkih mjesta
-56 putničkih mjesta

tel/fax: 024/600686
mob: 065/66 26 144
069/60 0 886

Banatska 28, 24000 Subotica, 34413 Palic

PETAK
19.6.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Bolničke priče, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Savršena katastrofa, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 13.20 - Draga neprijateljica
 14.10 - Skica za portret
 14.20 - Glas domovine
 14.45 - Znanstvena petica
 15.20 - Vijesti
 15.35 - Drugo mišljenje
 16.05 - Jelovnici izgubljenog vremena
 16.25 - Iza ekrana
 17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.30 - Bolničke priče, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Vaš film tjedna
 22.00 - Dnevnik 3
 22.20 - Lica nacije
 23.10 - Poslovne vijesti
 23.15 - Vijesti iz kulture
 23.25 - Dosjei X (8), serija
 00.10 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 7, serija
 00.55 - Priče Ruth Rendell: Gospodar vrištine, serija
 01.45 - Monk 4, serija
 02.30 - reprizni program
 03.30 - Oprah Show
 04.15 - Lijepom našom: Zaprešić (2/2)
 05.15 - Draga neprijateljica

06.55 - Najava programa
 07.00 - Mali titani, crtana serija
 07.25 - Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
 07.50 - TV vrtić:
 --- Honzik i Samuel
 --- Tikvići: Lav i miš
 08.10 - Abeceda EU: Slovo S, 2.dio
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - O.C. 4, serija za mlade
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.35 - Garaža
 14.05 - reprizni program

14.25 - Dokuteka - Rajko Grlić
 15.00 - Obični ljudi, TV serija
 15.50 - Koga briga? Kako najbolje iskoristiti ljeto
 16.25 - Dragi John, humoristična serija
 16.45 - Prijatelji 1, humoristična serija
 17.05 - Prijatelji 1, humoristična serija
 17.30 - Monk 4, serija
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 19.20 - Crtani film
 19.30 - VIP Music Club
 20.05 - Lijepom našom: Zaprešić (2/2)
 21.10 - Vijesti na Drugom
 21.25 - Bitange i princeze 2, humoristična serija
 22.05 - Priče Ruth Rendell: Gospodar vrištine, serija
 23.00 - Buđenje mrtvih 6, mini-serija
 23.50 - Buđenje mrtvih 6, mini-serija
 00.45 - Državnik novog kova 3, humoristična serija
 01.15 - Filmski maraton: Wonderland, američki film
 02.55 - Filmski maraton: Dokaz smrti, američki film
 04.30 - TV raspored

07.10 - Otvori svoje srce, serija
 08.00 - Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 08.15 - Graditelj Bob, crtana serija
 08.30 - Ezo TV, tarot show
 09.30 - Nova lova, TV igra
 10.30 - Rebelde, serija
 11.30 - Vatreno srce, serija
 12.25 - IN magazin
 13.10 - Inspektor Rex, serija
 14.10 - Provjereno, informativni magazin
 15.10 - Paklena oluja, igrani film
 17.00 - Vijesti Nove TV
 17.25 - Inspektor Rex, serija
 18.25 - IN magazin by Bijele udovice
 19.15 - Dnevnik Nove TV
 20.00 - Najbolji od najboljih 2, igrani film
 21.50 - Identitet, igrani film
 23.30 - Građani opasnih namjera, igrani film
 01.35 - Ezo TV, tarot show
 02.35 - Paklena oluja, igrani film
 04.05 - Dahmer, igrani film
 05.45 - Kraj programa

07.05 - Krava i Pilić
 07.30 - SpužvaBob Skockani
 07.55 - Punom parom, kulinarski izazov
 08.20 - Korak po korak, humoristična serija
 08.50 - Pod istim krovom, humoristična serija
 09.40 - Astro show, emisija
 11.40 - Kako sam upoznao vašu majku, serija
 12.10 - U dobru i zlu, serija
 12.35 - Reba, serija
 13.05 - Ekkluziv, magazin
 13.15 - Večera za 5, lifestyle emisija
 13.45 - Marina, telenovela
 14.30 - Cobra 11, serija
 15.25 - Magnum, akcijska serija
 16.15 - Korak po korak, serija
 16.45 - Pod istim krovom, humoristična serija
 17.10 - Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.35 - U dobru i zlu, serija
 18.00 - Reba, serija
 18.30 - Vijesti
 18.55 - Ekkluziv, magazin
 19.05 - Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 - Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 - Hrvatska traži zvijezdu, uživo
 22.00 - Ljubav iz snova, film, romantična komedija (1. dio)
 23.00 - Hrvatska traži zvijezdu, odluka, uživo
 23.25 - Ljubav iz snova, film, romantična komedija (2. dio)
 00.25 - Vijesti
 00.35 - Punisher, igrani film
 02.15 - Astro show, emisija

SUBOTA
20.6.2009.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 06.45 - Znanstvena petica
 07.15 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Rijeka bez povratka, američki film
 09.40 - Skica za portret
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporter: Neovisna

Abhazija, san i stvarnost
 15.45 - Euromagazin
 16.20 - Vijesti
 16.35 - Hrvatska kulturna baština
 17.00 - Svirci moji, glazbena emisija
 17.55 - U istom loncu, kulinarski show
 18.35 - TV Bingo Show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Mladenkin otac, američki film
 21.55 - Hotel Ruanda, američko-britanski film
 23.40 - Dnevnik 3
 00.00 - Filmski maraton: Teška lova, američki film
 01.35 - Filmski maraton: Rijeka bez povratka, američki film
 03.05 - Orangutanski dnevnik, dokumentarna serija
 03.55 - Reporter: Neovisna Abhazija, san i stvarnost
 05.00 - Draga neprijateljica

07.00 - Najava programa
 07.05 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
 07.30 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
 07.55 - Na kraju ulice
 08.20 - Danica
 08.25 - Abeceda EU: Slovo Š
 08.35 - Ninin kutak
 08.45 - Dinosapiens, serija za djecu
 09.10 - Iznad crte: Obrazovanje Roma
 09.25 - Navrh jezika: Brušenje stila
 09.35 - Kokice
 10.00 - Parlaonica
 11.00 - Briljanteen
 11.50 - Gimnazija, serija za mlade
 12.35 - Orangutanski dnevnik, dokumentarna serija
 13.25 - KS automagazin
 13.55 - Silverstone: Kvalifikacijska utrka F1 za Veliku nagradu Velike Britanije, prijenos
 15.10 - Borba za mladu, britansko-madžarsko-njemačko-američki film
 16.45 - 4 zida
 17.25 - Osijek: Odbojka, EL: Hrvatska - Španjolska, prijenos
 18.50 - U vrtu pod zvijezdama
 19.25 - Garaža
 20.00 - Wimbledon 2008., sportski dokumentarni film
 21.00 - Bitange i princeze 2,

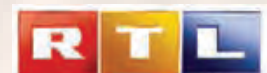
PATRIOT (The Patriot)
Na programu RTL-a:
SUB, 20.6. U 20:00

Osamnaesto je stoljeće. Duh pobune protiv britanske vladavine rasplamsao se u Južnoj Karolini, no udovac Benjamin Martin (Mel Gibson), heroj Francusko-indijan-

humoristična serija
 21.40 - Mariah Carey: The Adventures of Mim
 22.45 - Sportske vijesti
 22.55 - Skrivena Azija: Rajahstan, dokumentarni film
 23.50 - Noć u kazalištu - Ben Jonson: Njegov Volpone iliti lisac (1977.)
 01.20 - TV raspored

06:10 Atom, crtana serija
 06:35 Superheroj Spiderman
 07:00 Winx, crtana serija
 07:25 Pocoyo, crtana serija
 08:05 Dora istražuj
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:25 Kralj Queensa, serija
 10:55 Čarobnice, serija
 11:55 Smallville, serija
 12:55 Građani opasnih namjera, igrani film
 15:00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 16:10 Vrata do vrata, pilot serija
 17:05 Vijesti
 17:15 Kod Ane, kulinarski show
 18:05 Nad Lipom 35, show
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Čovjek bez lica, igrani film
 22:45 Boks: KLIČKO vs. TBA, prijenos
 00:00 Sudnji dan, igrani film
 01:55 Najbolji od najboljih 2, igrani film
 03:45 Identitet, igrani film
 05:15 Sudnji dan, igrani film
 06:55 Kraj programa

07.00 Marina, telenovela

skog rata, odrekao se nasilja i odlučio posvetiti mirnom obiteljskom životu. Njegove snove poremetit će upravo članovi obitelji, sinovi Gabriel (Heath Ledger) i Thomas (Gregory Smith), koji se pridružuju pokretu otpora i dovode svoje živote u opasnost. Nemilosrdni britanski pukovnik, Tavington (Jason Isaacs), uskoro osuđuje Gabriela na smrt vješanjem, stoga Benjamin nema drugog izbora nego - uključiti se u bitku za slobodu...

07.50 Ulica Sezame
08.50 Bikeri s Marsa
09.15 Ben 10, crtana serija
09.55 Jedna od dečki, humoristična serija
10.25 More duša, dramska serija
11.20 Začin ljubavi, film, romantična komedija
13.00 Obiteljski grijesi, igrani film, drama
14.35 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
17.25 Zvijezde Ekstra: 20 najprikladnika kraljevskih obitelji, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Exploziv, magazin
20.00 Patriot, igrani film, povijesna ratna drama
22.50 Wild Bill, film, western
00.30 Punisher, film, akcijski

**NEDJELJA
21.6.2009.**

05.45 - Najava programa
05.50 - Svirci moji, glazbena emisija
06.35 - Glas domovine
07.00 - Euromagazin
07.45 - Vijesti
07.55 - Koncert u Schönbrunn: Bečka filharmonija pod ravnateljstvom Daniela Barrenboima
09.15 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.20 - P.D.James: Prekrijte joj lice, mini-serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
16.10 - Između dvije vatre,

američki film
18.00 - Misto moje lipo, dokumentarni film
18.40 - U istom loncu, kulinarski show
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.10 - Stipe u gostima 2, TV serija
21.50 - Paralele
22.25 - Dnevnik 3
22.35 - Vijesti iz kulture
22.45 - Filmski klub: Dnevnik Anne Frank, američki film
01.30 - reprizni program
02.20 - Fotografija u Hrvatskoj
02.30 - Paralele
03.00 - Koncert u Schönbrunn: Bečka filharmonija pod ravnateljstvom Daniela Barrenboima
04.20 - Opera box
04.50 - Plodovi zemlje
05.40 - Rijeka: More

07.00 - TV vodič
07.30 - Najava programa
07.35 - Dexterov laboratorij, crtana serija
08.00 - Lockie Leonard, serija za djecu
08.25 - Čarobni vrtuljak, britansko-francuski animirani film
09.50 - Nora Fora, TV igra za djecu
10.40 - Biblija
10.50 - Portret mjesta i crkve
11.00 - Lobar: Misa, prijenos
12.05 - Hannah Montana, serija za mlade
12.30 - Tree Hill 5, serija za mlade
13.25 - Studio F1
13.50 - Silverstone: Formula 1 za Veliku nagradu Velike Britanije, prijenos
15.50 - Studio F1
19.20 - U vrtu pod zvijezdama
20.25 - Nogometni Kup konfederacija: Italija - Brazil, prijenos
22.25 - Sportske vijesti
22.35 - Teška meta, američki film
00.05 - Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija
00.30 - Garaža
01.00 - TV raspored

07:15 Atom, crtana serija
07:40 Superheroj Spiderman, crtana serija

08:05 Winx, crtana serija
08:30 Pocoyo, crtana serija
08:50 Dora istražuje, crtana serija
09:15 Lude 70-e, serija
10:15 Automotiv, auto-moto magazin
10:45 Novac, business magazin
11:15 Lost, serija
13:15 Kad bi samo, igrani film
15:00 Rijeka, igrani film
17:15 Vijesti
17:25 Pazi, zid!, game show
18:10 Lud, zbunjen, normalan, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Nad Lipom 35, show
21:00 Prašćie Babe, igrani film
22:40 Red Carpet, showbiz magazin
00:10 Televizijska posla, serija
00:40 Gradska džungla, igrani film
02:25 Lajavica, igrani film
04:15 Red Carpet, showbiz magazin
05:35 Kraj programa

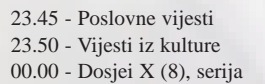

06.35 Grupna terapija, humoristična serija
07.00 Ulica Sezame, crtana serija
07.55 Bikeri s Marsa, crtana serija
08.25 Ben 10, crtana serija
08.45 Jedna od dečki, humoristična serija
09.15 More duša, dramska serija
10.10 Red Bull Air Race: Windsor, Ontario, sportsko-dokumentarna emisija
10.40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
11.40 Moja 3 zida, humoristična serija
12.45 Glasnik, igrani film, drama
14.45 Patriot, igrani film, povijesna ratna drama
17.05 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
17.40 Eksploziv, magazin
18.30 Vijesti
19.05 Discovery: Preživjeti divljinu - Hawaii - pusti otok, dokumentarna serija
20.00 Pobijedi Šolu, show
23.35 Vrtlog života, igrani film, drama
01.40 Kunolovac, kviz

**PONEDJELJAK
22.6.2009.**

06.10 - Najava programa
06.15 - Drugo mišljenje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Bolničke priče, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Proroci znanstvene fantastike, dok. film
11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.35 - Draga neprijateljica
13.25 - Alan i Naomi, film
15.20 - Vijesti
15.35 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
16.25 - Mijenjam svijet
17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.00 - Brezovica - snimka
17.05 - Hrvatska uživo
18.30 - Bolničke priče
19.30 - Dnevnik
20.10 - Latinica: Kad nitko nikome ne plaća
21.50 - Potrošački kod
22.25 - Otvoreno
23.30 - Dnevnik 3
23.45 - Poslovne vijesti
23.50 - Vijesti iz kulture
00.00 - Dosjei X (8), serija
00.45 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 7, serija
01.30 - Život na Marsu 1, serija
02.15 - Dosje kuhinja, humoristična serija
02.35 - Monk 4, serija
03.20 - Skica za portret
03.35 - Latinica: Kad nitko nikome ne plaća
05.05 - Draga neprijateljica

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.25 - Silvestrovi i Ćiričeve tajne, crtana serija
07.50 - TV vrtić:
-- -- Život u obitelji vodenkonja: Na čeki
-- -- Tikvići: Korjenčuljci čarobnjaci
-- -- Pingu
08.10 - Abeceda EU: Slovo T
08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija
10.25 - Antologija hrvatskoga glumišta - Miroslav Krleža: Aretej (1990.) (1. dio)
11.30 - Vip Music Club LP
13.30 - Nogometni Kup konfederacija: Italija - Brazil, snimka
15.10 - Obični ljudi, TV serija
15.55 - Glazbeceda
16.05 - Brlog

16.25 - Dragi Johni, serija
16.45 - Prijatelji 1, serija
17.05 - Prijatelji 1, serija
17.30 - Monk 4, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - Na rubu znanosti: Konferencija - Izmijenjeno stanje svijesti, 2. dio
19.20 - Crtani film
19.30 - VIP Music Club
20.05 - Bijeg u pobjedu, američki film
22.00 - Vijesti na Drugom
22.20 - Zakon!, domaća humoristična serija
22.55 - Život na Marsu 1
23.50 - Dosje kuhinja, serija
00.15 - Dobro ugođena večer: Dvigrad festival - Međunarodni festival rane glazbe 2007.

01.15 - TV raspored
07:05 Otvori svoje srce, serija
08:00 Fifi i cvjetno društvo
08:15 Graditelj Bob
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
10:35 Rebelde, serija
11:35 Vatro no srce, serija
12:30 IN magazin by Bijele udovice
13:15 Inspektor Rex, serija
14:15 Heroji, serija
15:15 Prašćie Babe, film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Inspektor Rex, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Lud, zbunjen, normalan
21:00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
22:10 Privatna praksa, serija
23:10 Vijesti
23:25 Heroji, serija
00:25 Seinfeld, serija
00:55 Život na sjeveru, serija
01:50 Ezo TV, tarot show
02:50 Utočište, igrani film
04:20 Seinfeld, serija
04:45 Život na sjeveru, serija
05:30 IN Magazin
06:05 Rebelde, serija
06:55 Kraj programa

06.25 Krava i Pilić
06.50 SpužvaBob Skockani
07.10 Punom parom, kulinarski izazov
07.40 Korak po korak, serija
08.10 Pod istim krovom, humoristična serija
08.55 Astro show, emisija
11.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
11.30 U dobru i zlu, serija
12.00 Reba, serija

12.25 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti, serija
15.15 Magnum, akcijska serija
16.10 Korak po korak, serija
16.35 Pod istim krovom, serija
17.05 Kako sam upoznao vašu
majku, serija

17.30 U dobru i zlu, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti

18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5,
lifestyle emisija

19.35 Punom parom,
kulinarski izazov

20.00 Delta Force 2,
igrani film, akcijski
21.55 Bijeg, film, akcijski
23.50 Vijesti

00.00 Kunolovac, kviz
02.00 Vrtlog života,
igrani film, drama

04.00 Astro show, emisija

**UTORAK
23.6.2009.**

HRT 1

05.50 - Najava programa
05.55 - Normalan život,
emisija o osobama
s invaliditetom
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.05 - Bolničke priče, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Hubble i nakon njega
- Teleskopi u svemiru,
dokumentarni film

11.05 - Velike filmske
ljepotice: Daniele
Delorme, dok. serija
12.00 - Dnevnik
12.35 - Draga neprijateljica
13.25 - Slomljeno koplje,
američki film

15.00 - Hrvatska kulturna
baština
15.20 - Vijesti
15.35 - Među nama
16.25 - Mi smo Picoki, emisija
pučke i predajne kulture

17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.05 - Hrvatska uživo
18.30 - Bolničke priče
19.30 - Dnevnik
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Neobično oružje,
dokumentarni film

21.35 - Poslovni klub
22.10 - Otvoreno
23.15 - Dnevnik 3
23.30 - Poslovne vijesti
23.35 - Vijesti iz kulture
23.45 - Dosjei X (8), serija
00.30 - Zvezdane staze: Deep
Space Nine 7, serija

01.15 - Lopov, serija
02.05 - Zovem se Earl 3,
humoristična serija
02.25 - Carstvo, serija
03.10 - Skica za portret
03.20 - Neobično oružje,
dokumentarni film
04.05 - Globalno sijelo
04.35 - Poslovni klub
05.05 - Draga neprijateljica

HRT 2

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.25 - Silvestrovi i Čičijevi
tajne, crtana serija
07.50 - TV vrtić:
--- - Danica: Danica i morsk
spužva
--- - Potepuh
--- - Pingu
--- - Profesor Baltazar:
Lutke bez kose

08.20 - Ranč kod Pikove
sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija
10.25 - Antologija hrvatskoga
glumišta - Miroslav
Krleža: Aretej (1990.)
(2. dio)

11.30 - Bring Him Home,
američki film
13.05 - reprizni program
14.30 - Potrošački kod
15.05 - Obični ljudi, TV serija
15.50 - Navrh jezika
16.00 - Iznad crte
16.20 - Dragi Johnne, serija
16.40 - Prijatelji 1, serija
17.00 - Prijatelji 1, serija
17.25 - Carstvo, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - Drugi format
19.20 - Crtani film
19.30 - VIP Music Club
20.05 - Holding, TV serija
20.55 - Vijesti na Drugom
21.10 - Lopov, serija
22.05 - Zovem se Earl 3,
humoristična serija
22.30 - Ciklus europskog
filma: Laži i prijevar
(a ostalo prema
dogovoru), francuski film
23.55 - Drugi format
00.35 - TV raspored

nova

07:05 Otvori svoje srce, serija
08:00 Fifi i cvjetno društvo
08:15 Graditelj Bob
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
10:30 Rebelde, serija
11:30 Otvori svoje srce, serija
12:25 IN magazin
13:10 Inspektor Rex, serija
14:10 Heroji, serija

15:10 Opasan virus, film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Inspektor Rex, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Lud, zbunjen, normalan
21:00 Pazi, zid!, game show
21:45 Život ili nešto slično,
igrani film
23:45 Vijesti
00:00 Heroji, serija
01:00 Seinfeld, serija
01:30 Život na sjeveru, serija
02:25 Ezo TV, tarot show
03:25 Visoki ulog, igrani film
05:10 Seinfeld, serija
05:35 Život na sjeveru, serija
06:20 IN magazin
06:55 Kraj programa

RTL

06.50 Krava i Pilić
07.10 Transformeri
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov

08.05 Korak po korak, serija
08.35 Pod istim krovom, serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu, serija
12.25 Reba, serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija

13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti, serija
15.15 Magnum, akcijska serija
16.10 Korak po korak, serija
16.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
17.05 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
17.30 U dobru i zlu, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5,
lifestyle emisija

19.35 Punom parom,
kulinarski izazov
20.00 Bibin svijet,
serija (dvije epizode)
21.15 Tajna mog uspjeha,
igrani film, komedija
23.15 Zaboravljeni slučaj,
kriminalistička serija
00.20 Vijesti
00.30 Kunolovac, kviz
02.30 Bijeg, film, akcijski
04.05 Astro show, emisija

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.25 - Silvestrovi i Čičijevi
tajne, crtana serija
07.50 - TV vrtić:
--- - Ninin kutak: Broševi
--- - Braća koale: Policajac
Noa
--- - Mali crveni traktor:
Farma godine

08.20 - Ranč kod pikove
sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija
10.30 - Spasite psa, film
11.55 - reprizni program
13.30 - Lijepom našom:
Zaprešić (2/2)
14.30 - Poslovni klub
15.05 - Obični ljudi, TV serija
15.50 - Kokice
16.20 - Dragi Johnne, serija
16.40 - Prijatelji 1, serija
17.00 - Prijatelji 1, serija
17.25 - Carstvo, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - e-Hrvatska
19.00 - Znanstvene vijesti

HRT 2

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.25 - Silvestrovi i Čičijevi
tajne, crtana serija
07.50 - TV vrtić:
--- - Ninin kutak: Broševi
--- - Braća koale: Policajac
Noa
--- - Mali crveni traktor:
Farma godine

08.20 - Ranč kod pikove
sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija
10.30 - Spasite psa, film
11.55 - reprizni program
13.30 - Lijepom našom:
Zaprešić (2/2)
14.30 - Poslovni klub
15.05 - Obični ljudi, TV serija
15.50 - Kokice
16.20 - Dragi Johnne, serija
16.40 - Prijatelji 1, serija
17.00 - Prijatelji 1, serija
17.25 - Carstvo, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - e-Hrvatska
19.00 - Znanstvene vijesti

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.25 - Silvestrovi i Čičijevi
tajne, crtana serija
07.50 - TV vrtić:
--- - Ninin kutak: Broševi
--- - Braća koale: Policajac
Noa
--- - Mali crveni traktor:
Farma godine

08.20 - Ranč kod pikove
sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija
10.30 - Spasite psa, film
11.55 - reprizni program
13.30 - Lijepom našom:
Zaprešić (2/2)
14.30 - Poslovni klub
15.05 - Obični ljudi, TV serija
15.50 - Kokice
16.20 - Dragi Johnne, serija
16.40 - Prijatelji 1, serija
17.00 - Prijatelji 1, serija
17.25 - Carstvo, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - e-Hrvatska
19.00 - Znanstvene vijesti

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.25 - Silvestrovi i Čičijevi
tajne, crtana serija
07.50 - TV vrtić:
--- - Ninin kutak: Broševi
--- - Braća koale: Policajac
Noa
--- - Mali crveni traktor:
Farma godine

08.20 - Ranč kod pikove
sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija
10.30 - Spasite psa, film
11.55 - reprizni program
13.30 - Lijepom našom:
Zaprešić (2/2)
14.30 - Poslovni klub
15.05 - Obični ljudi, TV serija
15.50 - Kokice
16.20 - Dragi Johnne, serija
16.40 - Prijatelji 1, serija
17.00 - Prijatelji 1, serija
17.25 - Carstvo, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - e-Hrvatska
19.00 - Znanstvene vijesti

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.25 - Silvestrovi i Čičijevi
tajne, crtana serija
07.50 - TV vrtić:
--- - Ninin kutak: Broševi
--- - Braća koale: Policajac
Noa
--- - Mali crveni traktor:
Farma godine

08.20 - Ranč kod pikove
sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija
10.30 - Spasite psa, film
11.55 - reprizni program
13.30 - Lijepom našom:
Zaprešić (2/2)
14.30 - Poslovni klub
15.05 - Obični ljudi, TV serija
15.50 - Kokice
16.20 - Dragi Johnne, serija
16.40 - Prijatelji 1, serija
17.00 - Prijatelji 1, serija
17.25 - Carstvo, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - e-Hrvatska
19.00 - Znanstvene vijesti

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.25 - Silvestrovi i Čičijevi
tajne, crtana serija
07.50 - TV vrtić:
--- - Ninin kutak: Broševi
--- - Braća koale: Policajac
Noa
--- - Mali crveni traktor:
Farma godine

08.20 - Ranč kod pikove
sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija
10.30 - Spasite psa, film
11.55 - reprizni program
13.30 - Lijepom našom:
Zaprešić (2/2)
14.30 - Poslovni klub
15.05 - Obični ljudi, TV serija
15.50 - Kokice
16.20 - Dragi Johnne, serija
16.40 - Prijatelji 1, serija
17.00 - Prijatelji 1, serija
17.25 - Carstvo, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - e-Hrvatska
19.00 - Znanstvene vijesti

07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.05 - Bolničke priče, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Svemirska postaja i
iza nje, dok.film
11.05 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Draga neprijateljica
13.25 - Pirati silicijske doline,
američki film
15.00 - Hrvatska kulturna
baština
15.20 - Vijesti
15.35 - Ekumena, religijski
kontakt program

16.25 - Alpe-Dunav-Jadran
17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.05 - Hrvatska uživo
18.25 - Bolničke priče
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Luda kuća 4, TV serija
20.50 - Antički Rim: Uspom
i pad jednog carstva -
Cezar, dok. serija

21.45 - Proces
22.20 - Otvoreno
23.30 - Dnevnik 3
23.45 - Poslovne vijesti
00.00 - Dosjei X (8), serija
00.45 - Zvezdane staze: Deep
Space Nine 7, serija
01.30 - Zakon i red: Zločinačke
nakane 2, serija

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

02.15 - Carstvo, serija
03.00 - Oprah Show
03.45 - e-Hrvatska
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Proces
05.05 - Draga neprijateljica

19.15 - Crtani film
19.30 - VIP Music Club
20.25 - Nogometni Kup
konfederacija: 1/2finale,
prijenos
22.25 - Vijesti na Drugom
22.45 - Zakon i red: Zločinačke
nakane 2, serija
23.35 - Pepper Denis, serija
00.25 - Transfer
00.55 - TV raspored

nova

07:05 Otvori svoje srce, serija
08:00 Fifi i cvjetno društvo,
crtana serija
08:15 Graditelj Bob,
crtana serija
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
10:20 Rebelde, serija
11:20 Otvori svoje srce, serija
12:15 IN magazin
13:00 Inspektor Rex, serija
14:00 Heroji, serija
15:00 Život ili nešto slično,
igrani film

17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Inspektor Rex, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Farma, specijal
21:00 Skrivena istina,
igrani film

22:50 Vijesti
23:05 Heroji, serija
00:05 Seinfeld, serija
00:35 Život na sjeveru, serija
01:30 Ezo TV, tarot show
02:30 Gacy, igrani film
04:00 Seinfeld, serija
04:25 Život na sjeveru, serija
05:10 IN magazin
05:45 Farma, specijal
06:45 Kraj programa

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.35 Punom parom,
kulinarski izazov
08.05 Korak po korak,
humoristična serija
08.35 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.55 U dobru i zlu,
humoristična serija
12.25 Reba,
humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti,
dramska serija

06.50 Krava i Pilić,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani

- 15.15 Magnum, akcijska serija
16.10 Korak po korak, humoristična serija
16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
17.30 U dobru i zlu, humoristična serija
18.00 Reba, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 CSI: New York, kriminalistička serija
21.00 Mentalist, kriminalistička serija
21.55 11. sat, serija
22.50 Skrivena meta, kriminalistička serija
23.45 Vijesti
23.55 Red Bull Air Race: Windsor, Ontario, sportsko-dok. emisija
00.30 Kunolovac, kviz
02.30 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
03.15 Astro show, emisija

ČETVRTAK
25.6.2009.

- 05.50 - Najava programa
05.55 - Ekumena, religijski kontakt program
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.00 - Zagreb: Dan državnosti - misa iz crkve sv. Marka
10.25 - Vijesti
10.35 - Vijesti iz kulture
10.40 - Hrvatska kulturna baština
11.05 - Otkrivanje Marsa, dokumentarni film
12.00 - Dnevnik
12.35 - Draga neprijateljica
13.25 - Ciklus filmova Alfreda Hitchcocka: Krivo optužen, američki film
15.05 - Skica za portret
15.20 - Vijesti
15.35 - Trenutak spoznaje
16.25 - Moj dom nek' tvoj bude, dokumentarni film
17.05 - Hrvatska uživo
18.30 - Bolničke priče
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.10 - Dossier.hr
22.00 - Kratki susreti
22.35 - Otvoreno
23.25 - Dnevnik 3
23.40 - Poslovne vijesti
23.55 - Dosjei X (8), serija
00.40 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 7, serija
01.25 - Carstvo, serija
02.10 - reprizni program
02.50 - Moj dom nek' tvoj bude, dokumentarni film
03.20 - Indeks, emisija o školstvu
03.50 - Kratki susreti
04.20 - Dossier.hr
05.05 - Draga neprijateljica

- 06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.25 - crtana serija
07.50 - TV vrtić:
--- Danica: Danica i tuljanica
--- Profesor Baltazar: Šampion
--- Cipelice lualice: Najglasniji Zagrepčani
--- Vatrogasac Sam: Robot Bently
08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija
10.30 - Genijalci, film
12.05 - Nogometni Kup konfederacija: 1/2finale, snimka
13.45 - Garaža
14.20 - Slikovnica
14.55 - Obični ljudi, TV serija
15.45 - Koga briga?
16.20 - Dragi Johnne, humoristična serija
16.40 - Prijatelji 1, humoristična serija
17.00 - Prijatelji 1, humoristična serija
17.25 - Carstvo, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - Indeks, emisija o školstvu
19.10 - Crtani film
19.30 - VIP Music Club
20.05 - Za Hrvatsku kao tigar, dokumentarni film
20.40 - Brodifest 2009. - revija

- domoljubne pjesme
Hrvatske
22.15 - Vijesti na Drugom
22.35 - Vip Music Club LP
00.40 - Nogometni Kup konfederacija: 1/2finale, snimka

- 07:05 Otvori svoje srce, serija
08:00 Fifi i cvjetno društvo
08:15 Graditelj Bob
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
10:25 Rebelde, serija
11:25 Otvori svoje srce, serija
12:20 IN magazin
13:05 Inspektor Rex, serija
14:05 Heroji, serija
15:05 Nebo može čekati, film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Inspektor Rex, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Provjereno, informativni magazin
21:00 Vatrene utrke, film
22:40 Vijesti
22:55 Heroji, serija
23:55 Seinfeld, serija
00:25 Život na sjeveru, serija
01:20 Ezo TV, tarot show
02:20 Veliko olakšanje, film
03:50 Seinfeld, serija
04:15 Život na sjeveru, serija
05:00 IN magazin
05:35 Rebelde, serija
06:35 Kraj programa

- 06.50 Krava i Pilić
07.10 Transformeri
07.35 Punom parom, kulinarski izazov
08.05 Korak po korak, serija
08.35 Pod istim krovom, humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu majku, serija
11.55 U dobru i zlu, serija
12.25 Reba, serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti, dramska serija
15.15 Magnum, akcijska serija
16.10 Korak po korak, serija
16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
17.30 U dobru i zlu, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Mjenjačnica, zabavna emisija
21.00 Uvod u anatomiju, dramska serija
21.50 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
23.35 Vijesti
23.45 CSI: New York, serija
00.35 Mentalist, serija
01.20 11. sat, serija
02.05 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 14,45 sati.

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektar, također nedjeljom u 13 sati. Radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

»Kronika tjedna« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »Kronika tjedna«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Kronici« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	NAŠ NOVINAR I DIPLOMAT	PJEVAČ KEATING	GRN, OZEG	LATINSKI; KOCKA (... IACTA EST)	"RUNNING DOWN VISION"	PRVO SLOVO ABECEDA		"VALOVI" NA STADI- ONU	BIVŠI JAPANSKI PREMIJER, KAKUEI	PAUL NEWMAN	URAN	SPORTSKI KLUB IZ BRATIS- LAVE	PJACA ILI OMONIA
STOVA- RIŠTE DRVA							VOLJNO! U HV ECERSKI RADNIK U GRAFICI						
POLARNI ISTRAŽI- VAČ AMUNDSEN						POLET, ZANOS MALOLJET- NI VLADAR (SPANJ.)					LOU REED PLATEŽNA SPOSOB- NOST		
MOSTARSKI GLUMAC										SVEVIŠNJI GRILJE, ŠALUKATRE			
URNA ILI KOPRIVA					NAŠA NEGACIJA AMERICU			ŠTIHAČA U SLAVONIJI KARIKA- TURIST VOLJEVICA					DALMA- TINAC KOJI GOVORI ČAKAVSKI
POK. GLUMICA BEGOVIĆ				GANAC ILI EGIPĆANIN OPĆA IMENICA									
NORVEŠKA		ANDSKA DEVA EGIPATSKI BOG SUNCA					UVOZNA PRISTOJBA NOGOME- TAŠ ŠOKOTA						
VICTORIA ABRIL			"POND" PTICA ILI RIBA U JATU		"NETO" VELIKI GRAD U RUSJI				ANTE TOMIĆ SLIKE U ULJU			"KARAT" GUVERNER NBH, ŽELJKO	
NAMJESTO								AIDA ILI PORIN OKRUGLO SLOVO					
AUSTRAL- SKI MED- VJEDIC						SOVJETSKI POLITIČAR, VJAČESLAV AMERIČKI PISAC							
JEDNO OD VELIKIH JEZERA								ERBIJ PORTUGAL				"HEKTAR" ZEMLJIŠNA "JUTRA"	
GOLMAN ILI PORTIR							GRADIĆ NA PAKRI ŽESTINA, SILOVI- TOST						
KATOLIČKA HUMANI- TARNA UDRUGA								GLEDA- TELJ U ANT. TEATRU SAMOG- LAŠNIK					NAJVEĆI FILIPINSKI OTOK
OKRUGLO SLOVO		YVES MON- TAND PO ROĐENJU GRAD U RUSJI								GLUMICA DAGOVER IZOTOP OZONA			
LUČKI PELJAR				VELIKO U DALMACIJI OSNIVAČ PERZUJE					PRAŽITE- LJI HOKKA- IDA I SAHALINA OVAMO				
NEMIRNA AZIJSKA DRŽAVA					ZAMJENIK ŽUPNIKA RIJEKA						SLAVEN ZAMBATA LJ, G		
ČAMIL SUJARIĆ			NAŠA RUKOME- TAŠICA IZ RUSIJE "OPSEG"										
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	SLAVNA MANEKEN- KA IZ ZADRA												

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 drvara, otpust, roald, elan, ir, ante vican, bog, žara, ne, ašov, ena, afrikanaac, n, ljama, carina, va, p, nto, at, k, umjesto, opera, koala,
 molotov, ontario, er, ha, vratar, pakrac, caritas, teat, o, tvo livi, lil, loc, velo, ainu, irak, vikar, sz, cs, irina maljko, korina longin.